

Szeged-Csanádi Egyházmegye

T O R O N Y I R Á N Y
K A L E N D Á R I U M

2 0 1 9

Szeged-Csanádi Egyházmegye

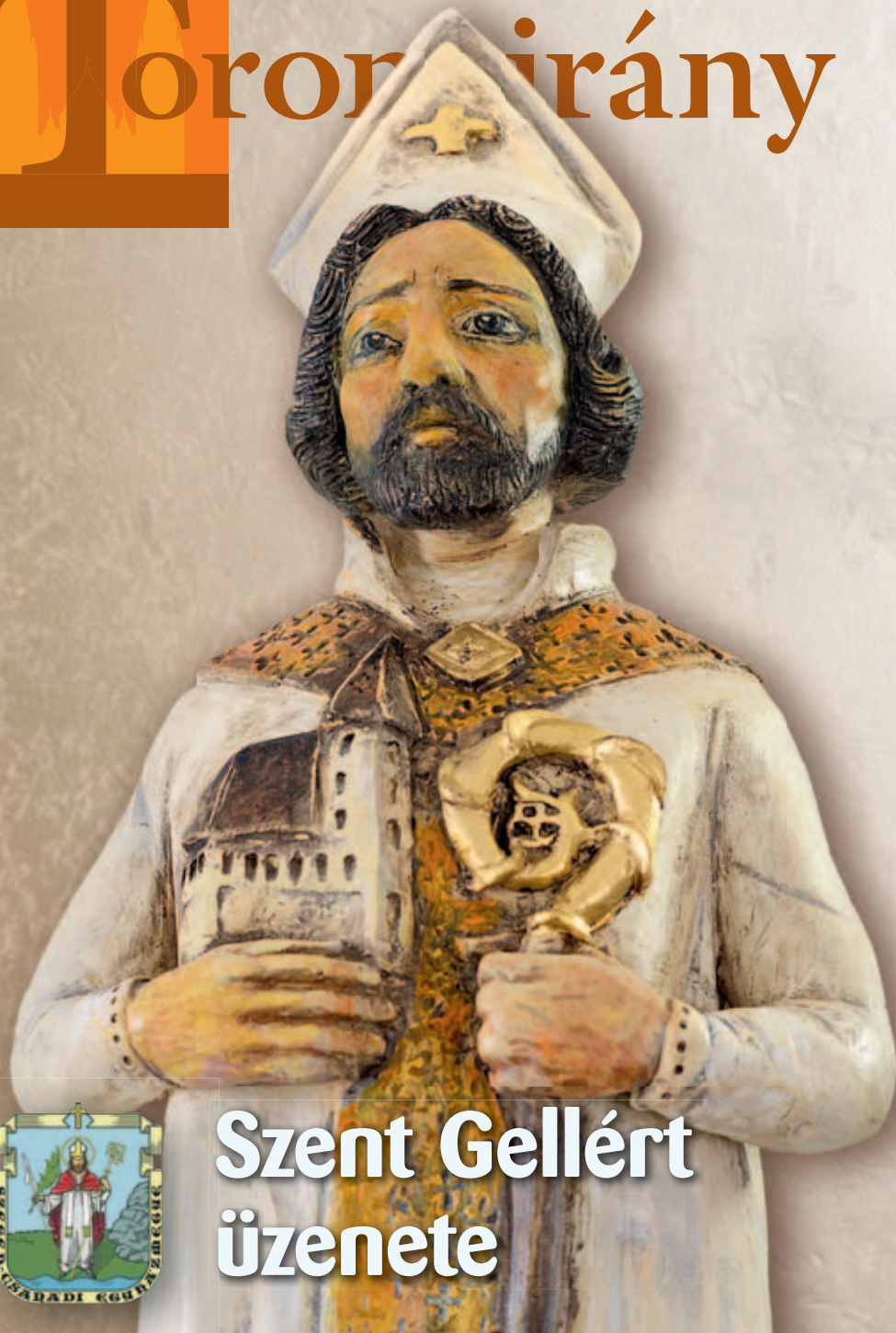
T O R O N Y I R Á N Y
K A L E N D Á R I U M

2 0 1 9

T

A Szeged–Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány



Szent Gellért üzenete

ISTEN ŐRZI AZ IGAZAK ÚTJÁT

1. zsoltár: A két út

Boldog ember,
aki nem indul a gonoszok tanácsa nyomán,
aki nem jár a bűnösök útján
és nem vegyül a csúfot űzők közé.
Aki örömet leli Isten törvényében,
s parancsairól elmélkedik nappal és éjjel.
Olyan, mint a víz partjára ültetett fa,
amely kellő időben gyümölcsöt terem,
és levelei nem hervadnak.
Siker koronázza minden tettét.
Nem így a gonoszok, egyáltalán nem.
Pelyvához hasonlók,
amelyeket elsodor a szél a földről.
A bűnösök nem állnak meg az ítéletkor,
sem a gonoszok az igazak közösségében.
Isten ugyanis őrzi az igazak útját,
de a gonoszok útja pusztulásba visz.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
31	1 <i>Fruzsina</i> Újév, Szűz Mária Isten Anyja, a Béke világnapja	2 <i>Ábel</i> Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely püspökök	3 <i>Genována, Benjámin</i> Jézus szent neve	4 <i>Titusz, Leona</i> Elsőpéntek	5 <i>Simon</i>	6 <i>Boldizsár</i> Urunk megjelenése (Vízkereszt)
7 <i>Attila, Ramóna</i>	8 <i>Gyöngyvér</i>	9 <i>Marcell</i>	10 <i>Melánia</i> Udvardy József püspök halálának évfordulója	11 <i>Ágota</i>	12 <i>Ernő</i>	13 <i>Veronika</i> Urunk meg- keresz- telkedése
14 <i>Bódog</i>	15 <i>Lóránt, Loránd</i> Remete Szent Pál	16 <i>Gusztáv</i>	17 <i>Antal, Antónia</i> Szent Antal apát	18 <i>Piroska, Margit</i> Árpád-házi Szent Margit	19 <i>Sára, Mórió</i> Szűz Mária szombati emléknapja	20 <i>Fábián, Sebestyén</i> Évközi 2. vasárnap (Boldog Özséb)
21 <i>Ágnes</i> Szent Ágnes	22 <i>Vince, Artúr</i> Boldog Barthány- Strattmann László	23 <i>Zelma, Rajmund</i>	24 <i>Timót</i> Szalézi Szent Ferenc	25 <i>Pál</i> Szent Pál apostol megtérése	26 <i>Vanda, Paula</i> Szent Timó- teusz és Szent Titusz	27 <i>Angelika</i> Évközi 3. vasárnap (Merici Szent Angéla)
28 <i>Károly, Karola</i> Aquinoi Szent Tamás	29 <i>Adél</i>	30 <i>Martina</i>	31 <i>Marcella, Gerda</i> Bosco Szent János	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
28	29	30	31	1 Ignác Elsőpéntek	2 Karolina Urunk bemutatása (Gyertya- szentelő Boldog- asszony)	3 Balázs Évközi 4. vasárnap (Szent Balázs)
4 Ráhel, Csenge	5 Ágota, Ingrid Szent Ágota	6 Dorottya, Dóra	7 Tódor, Rómeó	8 Aranka	9 Abigél, Alex Szűz Mária szombati emléknapja	10 Elvira Évközi 5. vasárnap (Szent Skolasztika)
11 Bertold, Marietta A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária, Betegek világnapja	12 Livia, Lídia	13 Ella, Linda	14 Bálint, Valentin Szent Cirill és Metód, Európa társ- védőszentjei	15 Kolos, Georgina	16 Julianna, Lilla Szűz Mária szombati emléknapja	17 Donát Évközi 6. vasárnap (A szervita rend hét alapítója)
18 Bernadett	19 Zsuzsanna	20 Aladár, Álmos Szent Marto Jácinta és Ferenc, fatimai látnokok	21 Eleonóra	22 Gerzson Szent Péter apostol szék- foglalása	23 Alfréd Szent Polikárp	24 Mátyás Évközi 7. vasárnap (Szent Mátyás apostol)
25 Géza	26 Edina	27 Ákos, Bátor	28 Elemér	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
25	26	27	28	1 <i>Albin</i> Elsőpéntek	2 <i>Lujza</i> Szűz Mária szombati emléknapja	3 <i>Kornélia</i> Évközi 8. vasárnap
4 <i>Kázmér</i> Boldog Meszlényi Zoltán püspök	5 <i>Adorján, Adrián</i>	6 <i>Leonóra, Inez</i> Hamvazó- szerda <i>szigorú böjt</i>	7 <i>Tamás</i> Szent Perpétua és Felicitász	8 <i>Zoltán</i> Istenes Szent János	9 <i>Franciska, Fanni</i>	10 <i>Ildikó</i> Nagyböjt 1. vasárnapja
11 <i>Szilárd</i>	12 <i>Gergely</i>	13 <i>Krisztián</i> Ferenc pápa megválasz- tásának napja (2013)	14 <i>Matild</i>	15 <i>Kristóf</i> Nemzeti ünnepek	16 <i>Henrietta</i>	17 <i>Gertrúd, Patrik</i> Nagyböjt 2. vasárnapja (Szent Patrik)
18 <i>Sándor, Ede</i>	19 <i>József, Bánk</i> Szent József, a Boldog- ságos Szűz Mária jegyese	20 <i>Klaudia</i>	21 <i>Benedek</i>	22 <i>Beáta, Izolda</i>	23 <i>Emőke</i>	24 <i>Gábor, Karina</i> Nagyböjt 3. vasárnapja
25 <i>Irén, Írisz</i> Urunk születésének híradása (Gyümölcs- oltó Boldog- asszony)	26 <i>Emánuel</i>	27 <i>Hajnalka</i>	28 <i>Gedeon, Johanna</i>	29 <i>Augusztá</i>	30 <i>Zalán</i>	31 <i>Árpád</i> Nagyböjt 4. vasárnapja, Örvendezés vasárnapja

Babits Mihály

ÁLDÁS A MAGYARRA

Ne mondjátok, hogy a haza nagyobbodik.
A haza, a haza egyenlő volt mindig
ezer év óta már, és mindig az marad,
mert nem darabokból összetákolt darab:
egytest a mi hazánk, eleven valami!
Nem lehet azt csak úgy vagdalni, toldani.

Máskor is hevert már elköötözött tagokkal.
Zsibbadtan alélt a balga erőszakkal.
De mihelyt fölengedt fojtó köteléke,
futni kezdett a vér elapadt erébe.
Visszakapta ami soha el nem vezett.
Nagyobb nem lett avval. Csak egészségesebb.

Lám, igaz jószágunk visszatér kezünkre,
bár a világ minden fegyvere őrizze.
Mert erős a fegyver és nagy hatalmasság,
de leghatalmasabb mégis az igazság.
Útja, mint a Dunánk és csillagok útja:
nincs ember, aki azt torlaszolni tudja.

Él a nagy Isten és semmise megy kárba,
Magyarok se lettünk pusztulni hiába,
hanem példát adni valamennyi népnek,
mily görbék s biztosak pályái az égnek.
Ebből tudhatod már, mi a magyar dolga,
hogy az erős előtt meg ne hunyászkodna.

Erős igazsággal az erőszak ellen:
igy élj, s nem kell félned, veled már az Isten.
Kelnek a zsarnokok, tünnek a zsarnokok.
Te maradsz, te várhatsz, nagy a te zálogod.
Zsibbad a szabadság, de titkon bizsereg,
és jön az igazság, közelebb, közelebb...

1938. nov. 2–6.

„A KÖVEKBŐL FALAK EMELKEDNEK, AZ ÉLŐ KÖVEKBŐL KÖZÖSSÉGEKET ÉPÍTÜNK”

Az alábbiakban Kiss-Rigó Lászlóval, a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspökével a 2018-as esztendőről és az elkövetkező évek építkezéséről, a 2020-as és a 2030-as jubileumokra való felkészülésről, valamint a keresztény hit védelméről beszélgetünk.

– *Egyházmegyénkben a 2018-as esztendőt is az építkezés és a fejlesztés jellemezte. Püspök úr, melyek voltak azok a területek, amelyeket ezek közül kiemelne, és hogyan ítéli meg az év tapasztalatait, történéseit?*

– A magyar katolikus egyház és a Szeged-Csanádi Egyházmegye történetében talán még soha nem nyílt lehetőség olyan nagyszabású építkezésekre, melyeket jelenleg meg tudunk valósítani. Ez mindenképpen örömteli. Bizonyos beruházások befejeződtek, mások folyamatban vannak, és akadnak, melyek még csak most indulnak. Templomaink, plébániáink jelentős összegeket kaptak a felújításokhoz, iskoláink, intézményeink a fejlesztésekhez. Olyan egyházmegyei szintű nagyprojektekkel büszkélkedhetünk, mint a szegedi dóm, a székesegyház rekonstrukciója, a Szegedi Ifjúsági Centrum vagy a szegedi Tóth Péter-palotába megálmodott zeneiskola. Egyházmegyénk méltóképpen szeretne megemlékezni 2020-ban fennállásának 990., majd 2030-ban születésének ezredik évfordulójáról. Ehhez persze nemcsak infrastrukturális fejlesztésekre van szükség, hanem arra is, ami pénzben nem mérhető: közösségeink, plébániáink lelki megújulására. Arra törekszünk, hogy a két folyamat kiegészítse egymást, azaz míg a kövekből falak emelkednek, addig az élő kövekből közösségeket építünk.

– *Milyen eredményekre a legbüszkébb ebben a párhuzamos építkezésben?*

– Meggyőződésem, hogy Jézus nem a statisztikai évkönyvek számára alapította az egyházát. Egy igazi evangéliumi-krisztusi egyházi közösség életét nyilván

statisztikai adatokkal is jellemezhetjük, de hiszem, nem ez a fontos, hanem a tudat, hogy Isten országa itt van közöttünk. Ennek szellemében azért dolgozunk, hogy az egyházmegye üzenete túlmutasson a plébániákhoz tartozó közösségeken, és Isten országát az egész társadalomban képviseljük a tőlünk telhető legnagyobb szeretettel és hatékonysággal.

– *Említette, hogy az egyházmegye méltóképpen szeretné megünnepelni fennállásának 990. évfordulóját, illetve a 2030-as millenniumot. Hol tartanak a felkészülésben?*

– Ha a Jóisten egészséget ad, püspökként éppen 2030-ban megyek majd nyugdíjba, amikor az egyházmegyénk millenniumát ünnepeljük. Tudni érdemes, hogy az egykori Szent Gellért-féle Csanádi Egyházmegyének három utódja,

Forró: Gémes Sándor



Kiss-Rigó László püspök

szellemi-lelki örököse van: a Nagybecskereki, a Temesvári és a Szeged-Csanádi. Mindhárom egyházmegyében folynak már a jubileumokra hangoló ünnepek. Ehhez kapcsolódik például Szent Gellért püspök legismertebb fennmaradt műve, a *Deliberatio* facsimile kiadása, melyet Roos Márton nyugalmazott temesvári püspök fáradozásainak köszönhetünk. Az egyházmegye ősi székhelyén, Nagycsanádon pedig látogatóközpont, zarándokhely létesülhet. Úgy készülünk, hogy 2020 elsősorban Temesvári Egyházmegye számára legyen kiemelt évforduló, természetesen a másik két egyházmegye közreműködésével, míg 2030-ban – szintén összefogva – Szeged központtal szeretnénk majd ünnepeket szervezni. Természetesen nem az a célunk, hogy a külsőségekben merüljenek ki az évfordulók. Azon igyekszünk, hogy a kapcsolódó építkezések és programsorozat egyházmegyénk igazi megújulását szolgálják.

– *Egyházmegyénkben az elmúlt évtizedben szinte évente épült egy-egy templom, és megújult számos egyházi létesítmény. Mi várható következő években?*

– Az egyházmegye ezeréves történetében jó néhány időszakban kellett szembenéznünk a pusztítással mind szellemi, mind fizikai értelemben. Legutoljára a kommunizmus évtizedeiben, amikor templomokat romboltak le, és nem engedtek újakat építeni. Hála Istennek, ma más időkben élünk. A célunk, hogy minden olyan helyen új templomot építsünk, ahol erre szükség és igény mutatkozik, így Hódmezővásárhely-Kertvárosban is, hogy csak egyetlen példát említsek. Arra törekszünk, hogy minden olyan közösségben és településen, ahol katolikus családok élnek – legyen szó akár kettőről, akár több százról – saját templomunk és közösségi házunk legyen.

– *Az egyházmegye jelentős szerepet tölt be az ifjúságvédelemben, a közoktatásban és a felsőoktatásban. Az elért eredményeket miként értékeli?*

– Az egyházmegye életének legfontosabb alapsejtjei a plébániák. Kiemelten figyelünk rá, hogy ezek a plébániák élő közösségek legyenek a megfelelő lelkipásztorral, szolgálattal, öntevékenységgel és persze infrastruktúrával. A plébániái alapsejtekből álló nagyobb közösségnek komolyabb feladatai is vannak, amelyeket az egyházmegye által központilag működtetett és fenntartott intézményeink látnak el. A közszolgálatot a köznevelés területén óvodáinkon, általános iskoláinkon, szakképzéssel foglalkozó középiskoláinkon és gimnázium

mainkon, míg a gyermek- és ifjúságvédelemben – nemcsak az egyházmegyére, de szinte a fél országra kiterjedően – Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónkon keresztül végezzük. Ezek fejlesztése a legfontosabb feladataink közé tartozik.

Sajátosságunk a felsőoktatásban vállalt feladatunk, melynek keretében a Gál Ferenc Főiskola szegedi Teológiai Kara mellett Szarvason Pedagógiai, Gyulán Egészség- és Szociális Tudományi, Békéscsabán Gazdasági Karral is rendelkezünk, sőt a mezőútúri mezőgazdasági fakultás is bontogatja szárnyait. Számkra ez szolgálat: nem valamiféle expanziós törekvés állt a háttérben, hanem társadalmi partnereink kerestek meg bennünket azzal a kéréssel, hogy vegyük át, őrizzük meg, és fejlesszük ezeket az intézményeket. Örömmel tesszük mindezt, természetesen a saját értékrendünk szellemében.

Az élénk sportélet is jellemző a Szeged-Csanádi Egyházmegyére. Tíz évvel ezelőtt önerőből hoztuk létre Gyulán a Grosics Gyula Akadémiát, amelyből a 2019-ben átadandó csodálatos Szegedi Ifjúsági Centrum kinőtte magát. Ez a központ páratlan lehetőséget nyújt majd intézményeink, közösségeink sportéletének erősítésére, családi és ifjúsági programok szervezésére. Végül, de nem utolsósorban szociális intézményeinkről is szeretnék megemlékezni. Előrehaladott tárgyalások folynak a kormányzattal arról, hogy az egyházak fokozottabb szerepet vállaljanak ezen a területen, ezért úgy gondolom, a következő években várhatóan tovább bővül majd a szociális intézményeink száma.

– Az egyházmegye úttörő szerepet vállal a közel-keleti keresztények támogatásában és az üldözöttek védelmében. Mely eredményekről adhatunk számot ezen a területen?

– Nem kérkedünk az ez irányú tevékenységünkkel, de való igaz, erőnkhez és lehetőségeinkhez mérten részt vállalunk ebben a feladatban is. Egyrészt számos országos programban vettünk részt, másrészt saját projekteket is indítottunk. Néhány évvel ezelőtt például egy rászoruló szíriai közösség számára tartottunk gyűjtést. Emellett százmillió nagyságrendben segítettük és segítjük most is különféle ösztöndíjakkal és egyéb támogatásokkal a „harmadik világ” szerencsétlen sorsú országaiból érkező, nehéz helyzetű, főként keresztény, katolikus hallgatók szegedi egyetemi tanulmányait.

– *Mindezek tükrében mi a véleménye arról az évek óta idehaza és a nemzetközi politikai térben is zajló migrációs vitáról, melynek hullámai néha-néha egyházmegyéinket és önt is elérték?*

– Függetlenül attól, hogy hívő vagy nem hívő, a józanul gondolkodó ember számára egyértelmű a helyzet. Az a politikusok dolga, hogy sajátos világuknak és szándékaiknak megfelelően hogyan értelmezik az ügyet. Az egyház minden segítségére szoruló embernek a lehetőségei szerint segítséget nyújt. Azt azonban nem hagyjuk, hogy egy szemmel látható folyamat tükrében eszközként használjanak bennünket politikai célok érdekében. Kitartunk amellett, hogy ott kell segíteni, ahol a baj felüti a fejét. Nem megoldás, ha mindenhová szétterítjük a nehézségeket! A napnál is világosabb, hogy ezt a konfliktust mesterségesen gerjesztik azok, akiknek a célja Európa bomlasztása, a keresztény értékek megtagadása. Eddig is erre törekedtek, most pedig találtak egy új eszközt, amit igen hatékornak hittek, ám hála Istennek, Európa egy része – elsősorban is Magyarország – időben ébredt. Örömteli, hogy ma már sokan követnek bennünket.

– *Orbán Viktor tusnádfürdői beszédében is hangsúlyozta: a következő időszak fő feladata a keresztény Európa, az európai kereszténység megvédése, amiben komoly szerep hárul a kereszténydemokráciára. Mindezek tükrében, hogyan látja a kormány, az állam és az egyház viszonyát?*

– A két dolog részben összefügg, részben teljesen különbözik egymástól. Ha a politikai, gazdaságpolitikai szempontokat tekintjük, Európa mint közösség számára a túlélés egyetlen módja, ha megéli identitását, büszkén vállalja keresztény értékeit. Antall József találóan mondta: „Európában az ateista is keresztény.” Az immunitásunk erősítéséhez a gyökereinkből meríthetünk erőt. Ezek pedig a keresztény kultúrába, hagyományainkba kapaszkodnak, amit adottságként kell elfogadnia az európai embernek, legyen akár hívő, akár nem hívő. Nem vállalni, nem élni ezzel, vagy megtagadni ezt kvázi szellemi öngyilkosság, a társadalom önpusztítása. Sajnos sok helyen ennek jeleit látjuk ma a kontinensen. A keresztény gyökerek megőrzésében a politikának kell fontos szerepet játszania, és valóban – ahogy Orbán Viktor Tusnádfürdőn rámutatott – a kereszténydemokrácia lehet az identitástudat megerősítésének élharcosa.

Ami a keresztény hitet illeti, annak megóvásában az egyháznak van feladata. Nem is csekély ez a küldetés, hiszen egy ember még attól sem lesz biztosan hívő keresztény, hogy keresztény családba születik. Az egyháznak, mint Krisztus titokzatos testének tehát az a dolga, hogy a hitet őrizze, képviselje, erősítse, továbbadja, és tanúságot tegyen. A politika ezt segítheti például az intézmények vagy infrastrukturális fejlesztések támogatásával, de a hit – hangsúlyozom – nem lehet a politika vagy a gazdaság kérdése.

– Milyen kihívások előtt áll egyházunk a keresztény értékek megőrzése, terjesztése és védelme tekintetében?

– Általánosságban azt mondhatom: a hívő keresztény embereknek mindig az idők jeleit kell olvasni, erre maga az Alapító is több alkalommal buzdít az Evangélium lapjain. A mi feladatunk, hogy korszerű módon, az idők jeleit érzvén, azokból olvasva, az Evangélium fényében építsük a társadalmat, és ezáltal az Isten országát az élet minden területén. Ezekben az évtizedekben Magyarországon és Közép-Kelet-Európában is óriási lehetőséget kapott az egyház. Meg kell tanulnunk felelősséggel élni ezzel a lehetőséggel, az igazi szabadsággal, és ez nemcsak a hívő közösségre, de az egész társadalomra igaz. A legnagyobb, konkrét kihívás, amivel világviszonylatban szembe kell néznünk, a már említett migrációs válság, ami nem más, mint irányított invázió.

– Mit ért pontosan azon, hogy korszerű módon, ha tetszik: modern eszközökkel kell építeni Isten országát?

– Az egyházon belül a hívek közötti, valamint a hívek és Krisztus közötti kapcsolat nem lehet technikai kérdés, ez maga a kegyelmi élet. Ugyanakkor a külső szempontok szerint, kommunikációjában az egyháznak is kötelessége megragadni digitalizált világunk minden lehetőségét. A jó cél megvalósítása érdekében haladnunk kell a korral, mernünk kell modernnek lenni.

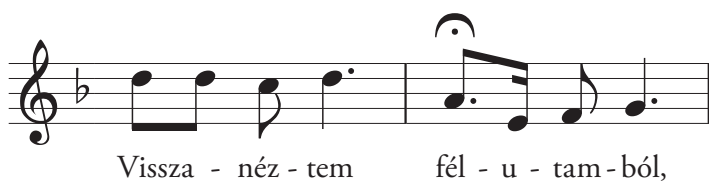
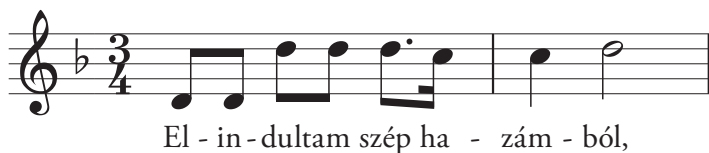
– Milyen reményekkel és feladatokkal várjuk a jövő esztendő, mit üzen az egyházmegye híveinek?

– A keresztény filozófia és teológia kétféle megközelítést alkalmaz az idő fogalmára. A kairosz a kegyelmi idő, mely független attól, hogy a kronosz, a múlt idő feltartóztathatatlanul pereg. Újabb és újabb évfordulók jönnek egy ember, egy közösség, így az egyházmegye életében is, melyek leginkább arra

alkalmasak, hogy egy-egy kiemelt feladatra vagy gondolatra koncentráljunk. A karácsony és a szilveszter, a polgári év fordulója a kronosz folyamat részei. A feltartóztathatatlanul múló, pergő időnek mi magunk adhatunk tartalmat, ha megfelelően használjuk ki ezeket az alkalmakat, a személyes kapcsolatokat. Aki ily módon szemléli az életet, láthatja, hogy nem vagyunk rabjai a körülményeknek, a magunk sorsát mi irányíthatjuk, és nemcsak a külső dolgok tekintetében – ahol sokszor korlátoznak bennünket, közösségeinket –, hanem a belső szabadságunkat is úgy éljük meg, ahogy akarjuk: ez a boldogság forrása is. Ennek szellemében azt kívánom, hogy az ünnepeket és az új esztendőt mindenki úgy használja ki, hogy rádöbbenjen: Isten mindenki számára megadja a lehetőséget, hogy értelmes és boldog ember legyen.



ELINDULTAM SZÉP HAZÁMBÓL



2. Bú ebédem, bú vacsorám,
boldogtalan minden órám.
Nézem a csillagos eget,
sírok alatta eleget.

3. Én Istenem, rendelj szállást,
mert meguntam a bujdosást.
Idegen földön a lakást,
éjjel-nappal a sok sírást.

Benedek Elek

LEHEL KÜRTJE

Egy fehér csontkürtöt őriznek a jászberényi magyarok. Azt mondják, hogy ez a kürt Lehel vezéré volt... Akár volt ez a kürt Lehelé, akár nem: kürtös Lehel emlékezete megmaradott s meg is marad, amíg magyar lesz e földön.

*

Honszerző Árpád visszaszerezte a magyarnak Attila földjét. Szvatopluktól elvette a Duna s a Tisza közét, s aztán meg sem pihent, míg a magyar nem lett az úr azon a földön, melynek Magyarország a neve. Húsz nap és húsz éjjel tartott a nagy áldomás: a honszerzés áldomása. Hegyek, völgyek, erdők, pusztaságok zengettek a magyarok győzedelmi énekétől, sípoknak, kobzoknak¹ hangjától. Tüzeket gyújtottak a hegyek tetején, puszták rónaságán, s ezeknek a tüzeknek lángja felhatott az egekig, hadd tudja meg Csaba: ím, beteljesedett szívednek kívánsága, a magyarok megszerezték apád örökét. Lobogó tüzek lángja, füstje átcsapott a szomszéd országokba is, hadd tudják meg: itt a magyar.

Árpád halála után egyébként is megtudták a szomszéd országok népei. Mert a magyar vitézségnek szűk volt a haza földje: át-átcsapott idegen földre. Réműlet szállotta meg a szomszéd népeket: pusztulás járt mindenütt a magyarok nyomán. De pusztult, fogyott a magyar is, s a magyarok Istene megelégedte az idegen földön való kalandozást. Közéjük küldötte a Balszerencsét, hogy észre térítse s visszaterelje Árpád földjére.

Német földön, Ágosta városa mellett, szörnyű pusztulás érte a magyarokat. A rettentő csatából csak hét magyar került vissza a magyar földre, azok is levágott füllel és orral. Nem is fogadta be őket senki a sátorába. Gyászvitézeknek csúfolták, a szemükre vetették, hogy nem haltak a csatatéren, mint a többi.

¹ koboz = lantszerű, régi magyar pengetős hangszer

Mert vagy meghaltak a csatatéren, vagy fogságba estek. Fogságba esett a két vezér is: Lehel és Bulcsú. Fogságba estek, ahelyett hogy a csatában estek volna el, pedig ugyancsak keresték a halált! Szégyen és harag tüze lángolt Lehel és Bulcsú arcán, mikor a győzedelmes német császár elé vezették, hogy hallják ítéletüket.

Ott ült a császár sátora előtt, körötte a főemberek. Összeráncolta a homlokát, sokáig nézte szótlanul a két vezért, aztán rájuk förmedett, mint valami gonosz-tevőkre:

– Ti vagytok a magyarok vezérei?

– Mi – felelt büszkén, fölemelt fejjel Lehel.

– Hát mért üzitek, sanyargatjátok a keresztényeket?

– Mert Istennek ostorai vagyunk. Azért küldött – mondotta Lehel erős hittel –, hogy ostorozzunk titeket!

– Halál reátok! – kiáltott a német császár. – Hé, katonák! Fogjátok, s vesztőhelyre vigyétek!

– Hallod-e, császár, németek császára, nem kérek kegyelmet. Megérdemlem a halált, mert elvesztettem a csatát. Csak egyet kérek tőled.

– Beszélj!

– Adasd vissza kedves kürtömet, hogy még egyszer belefújhassak.

A császár intett, s előhozták Lehel kürtjét.

– Nesze, fújj kedves kürtödbe!

Hej, édes Istenem! Aki hallotta ezt a kürtszót, megreszketett a szíve, könnybe borult a szeme, olyan búsan, bánatosan bűgött! Összeverődtek a német vitézek, s könnyes szemmel, lehajtott fővel hallgatták a szomorú nótát.

Hanem amikor a szomorú nótának vége volt – mi történt! Kétszer-háromszor megforgatta Lehel a kürtöt, hogy csak úgy surrogott-burrogott a levegő, s úgy vágta a német császár fejéhez, hogy szörnyethalt menten.

– Most már vihetek a vesztőhelyre – mennydörgött Lehel –, szolgám lesz a császárotdok a másvilágon!

EGYHÁZMEGYEI MOZAIK

*Válogatás a Toronyirány magazin
2018-as tudósításaiból*

MEGNYITOTTÁK SZEGEDEN AZ ORSZÁGOS MÁTYÁS-EMLÉKÉVET

A Nemzetpolitikai Államtitkárság 2018-ra Mátyás-emlékévet hirdetett nagy királyunk megválasztásának 560. és születésének 575. évfordulója alkalmából. Január 12-én Szegeden tartották a jubileumi év megnyitóját; egésznapos programsorozat várta az érdeklődőket, és szentmisét mutattak be a székesegyházban.

Az 1458-ban megkötött szegedi egyezmény szerint Garai László nádor, a felesége, Alexandra, valamint Mátyás családjából Szilágyi Erzsébet és Szilágyi Mihály macsói bán egyezséget kötöttek, hogy Hunyadi Mátyást közösen trónra segítik, és a korábbi sérelmeiket nem idézik fel többé.

– A Mátyás királlyá választását előkészítő szegedi egyezmény megkötésének (1458.

január 12.) évfordulóján gyűltünk össze, hogy az uralkodóra emlékezve szentmisét ajánljunk fel hazánkért, nemzetünkért – köszöntötte Kiss-Rigó László püspök a jelenlévőket. – Mikor megnyitjuk ezt az emlékévet, Mátyás alakjának, történelmi szerepének felidézése segítsen tudatosítani igazi gyökereinket, megerősödni identitásunkban, hogy szilárd erkölcsi alapokon álló nemzetként tudjunk hozzájárulni Európa megújulásához – mondta a főpásztor.

Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár ünnepi beszédében



Fotó: Lambert Artila

Kiss-Rigó László püspök: „Mátyás király felidézése segítsen tudatosítani igazi gyökereinket”

Mátyás királlyá választásának körülményeit elevenítette fel: békétlenség, kilátástalanság, széthúzás jellemezte a kort, ami olyan állapotokat eredményezett, hogy a főúri családok megegyeztek, véget kell vetni a viszálynak. Olyan embert akartak a trónra, aki meg tudja őrizni, amit a magyar nemzet addig magáénak tudhatott. Mátyás ennél jóval többet tett. A kor vezető birodalmai közé emelte Magyarországot. Nemcsak mintakövetés volt, amit tett. Királysága új utakat jelölt ki, és Mátyás a kor legnagyobb államférfijává vált.

KIRÁLYNŐI HANGVERSENYSOROZAT A SZÉKESEGYHÁZBAN

Új lendületet adhat a szegedi székesegyház hangversenyéletének az a példaértékű együttműködés, amelyről *Kiss-Rigó László* püspök és nemzeti hangversenyszervező intézmény, a Filharmónia Magyarország Nkft. ügyvezető igazgatója, *Szamosi Szabolcs* számolt be január 16-án.

A dóm 136 regiszteres, 9500 síppal rendelkező Angster-orgonája az 1930.

évi templomszentelés idején Európa harmadik legnagyobb orgonája volt, amely francia romantikus szerkezetével és hangzásával a liturgikus célokon túl koncertfeladatokra is kitűnő. Kevesen tudják, de – hasonlóképp a Fogadalmi templom és az azt övező Dóm tér számos értékéhez – a dómorgona is Klebelsberg Kunó kultuszminiszter szívügyeként és személyes áldozatvállalása révén nyerhetett európai rangot.

A hangszeres szegedi királynője 2018-ban négy hangversenyt felölelő koncertsorozat főszereplőjeként kér ismét bebocsáttatást a professzionális hangversenyéletbe. Az eredeti hivatását tekintve orgonaművész Filharmónia-igazgató elmondta, olyan módon válogattak műsort és fellépőket, hogy a program a megkérdőjelezhetetlen zenei nívón túl különleges műfaji találkozókra is alkalmat teremtsen. Áprilisban *László Boldizsár* tenorista vendégeskedett a dóm orgonája mellett,



Kiss-Rigó László püspök és Szamosi Szabolcs orgonaművész a sajtótájékoztatón

amelyet a híres belga orgonaművész, a Tournai Notre Dame Székesegyház hivatásos orgonistája, *Etienne Walhain* szólaltatott meg. Szeptemberben *Kovács Szilárd* és a *Virtuózok* ifjú harmonikaművésze, *Demeniv Mihály* mutatott példát egy különleges hangszerpárosításra. Október elsején *Szamosi Szabolcs* és a „Szalonna” néven ismert népzenesz, *Pál István* kettőse ígért műfajközi ínycségeket, karácsonykor pedig *Fassang László* és *Palya Bea* adott találkozót egymásnak többféle zenei műzsa társaságában.

HÚSZMILLIÁRD FORINTOS FEJLESZTÉS VETTE KEZDETÉT

– A Szeged-Csanádi Egyházmegye 2030-as ezeréves fennállására való készülődés elsősorban nem a fizikai, hanem a lelki, szellemi megújulás, küldetéstudatunk megfogalmazása. Távolinak tűnhet az időpont, de amit most teszünk, azt már az évforduló jegyében valósítjuk meg – fogalmazott *Kiss-Rigó László* püspök. Elsősorban nem az egyházmegye jelölte ki a célokat, hanem Szeged társadalmi és kulturális környezete fogalmazott meg kéréseket.

Az egyik ilyen zöldmezős beruházás, a volt Napfény kemping helyén létesülő sportcentrum, amely családi és ifjúsági programoknak is helyet ad majd.

Egy 36 tantermes iskolát is tervez az egyházmegye Szegeden, amely általános és középiskolát is magában foglal. A nyolcévfolyamos általános iskolára négy-évfolyamos gimnázium épül, ami kétnyelvű tancsoportokkal működik majd.

Magyar–román, magyar–szerb, magyar–szlovák és magyar–ukrán csoportokat terveznek. Minden diák angolt is tanul majd kiemelt óraszámban. Megállapodást terveznek az oxfordi vagy a canterburyi egyetemmel, hogy a szegedi iskola által kibocsátott érettségit külföldön is elfogadják. A püspök szerint 2020-ra épülhet fel az új iskola.

Néhány éve került vissza az egyház-



*A szegedi Ifjúsági Centrum főhomlokzatának
látványterve*

megyéhez a Tóth Péter-palota, amelyben az SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakgimnázium kap elhelyezést. A minisztérium, az egyetem, a szülők és a tanárok kérték fel az egyházmegyét arra, hogy vegyék át az iskola fenntartását.

Kollégiumot is épít az egyházmegye központi költségvetési támogatásból. Az 1980-as években átadott Apáthy István Kollégiumot jelenleg az orvosi kar használja, az elavult épület helyett modernebbre lenne szüksége az egyetemenek. Kiss-Rigó László elmondása szerint az épületet lebontják, és a környezetbe illeszkedő épületet építenek a helyére.

LEFEKTETTÉK A SZEGEDI IFJÚSÁGI CENTRUM ALAPKÖVÉT



Kiss István (Market Építő Zrt.), Germán Géza, az egyházmegye főépítésze, Kiss-Rigó László püspök és Csányi Sándor, az MLSZ elnöke helyezték el az időkapuszulát

Április 9-én helyezték el a 2019 tavaszán nyitó Szegedi Ifjúsági Centrum alapkövét. Az egyházmegye megbízásából felépülő, a térségben egyedülálló központ a sport mellett közösségi és kulturális rendezvényeknek is helyet ad.

A komplexum központi részét egy 8000 férőhelyes stadion alkotja, emellett többek között sportcsarnok és rendezvényközpont is épül. A közel 10 milliárd forintos projekt a kormány támogatásával jöhet létre. Az építkezési munkálatok már zajlanak az Izabella híd mellett. Az alapkövetétel apropóját az adta, hogy

Szegeden ülésezett a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) társadalmi elnöksége. Az eseményen jelen volt *Csányi Sándor*, az MLSZ elnöke, a megyei vezetők, az egyházmegye focicsapata, a Szeged 2011–Grosics Akadémia edzője és több játékosa is.

Kiss-Rigó László püspök elmondta, nemcsak egy stadion épül itt, hanem elsősorban egy olyan rendezvényközpont, amelyben az egyházmegye intézményeinek tanulói, valamint az állami gondoskodásban lévő fiatalok regionális ese-

ményei is megvalósulhatnak. Így lesz a területen tenispálya, grundfocipálya, szabadtéri színpad és egy sportszálló is. A beruházás lelkét pedig az UEFA előírásainak is megfelelő stadion adja.

Germán Géza, az egyházmegye főépítésze által bemutatott tervekben kibontakoztak a beruházás méretei: a Market Építő Zrt. szakemberei a bontási munkálatok után több mint 20 ezer köbméter földet mozgattak meg. Lefúrtak 756 darab cölöpöt, amelyeket ha egymás mellé állítanák, nyolc kilométer hosszúságú lenne.

Az alapkövet Csányi Sándor és Kiss-Rigó László közösen helyezték el. Az időkapcsolóban a Délmagyarország aznapi lapszámát, a legfrissebb egyházmegyei magazint és a beruházás műszaki tartalmát helyezték el az utókor számára.

Fotó: Szabó Zoltán



*Kiss-Rigó László püspök
Görgényi Ernő gyulai polgármestertől
vette át az elismerést*

GYULA VÁROS DÍSZPOLGÁRA KISS-RIGÓ LÁSZLÓ PÜSPÖK

Kossuth Lajos és Erkel Ferenc nevével kezdődik a Gyula városának díszpolgárait felvonultató lista. Erre került föl március 15-én *Kiss-Rigó László* püspök neve is.

– Gyula polgárai nemzedékről nemzedékre szívükben őrzik az 1848/49-es szabadságharc hőseit, akik személyes érdekeiket alárendelték a hazának. Ezért március 15-ének mindig igazi ünnepi hangulata van. Első díszpolgárnak Kossuth Lajost választották meg elődeink... – kezdte beszédét *Görgényi Ernő* gyulai polgármester az önkormányzat képviselőtestületének ünnepi ülésén.

A képviselők döntése értelmében Kiss-Rigó László püspököt a Kossuth Lajos és Erkel Ferenc nevével kezdődő illusztris kör tagjává választották. Külön utaltak a püspök jelmondatára: a *Virtus, dilectio, sobrietas*, vagyis az *Erő, szeretet, józanság* mentén végzett tevékenységéért Gyula város közössége hálával tartozik neki. A laudációban kiemelték Kiss-Rigó Lászlónak a gyulai köznevelésért és

a felsőfokú oktatás színvonaláért, az oktatási intézményrendszer fenntartásáért és fejlesztéséért végzett tevékenységét. Külön kitértek továbbá az európai színvonalú, gyulai székhelyű Grosics Gyula Labdarúgó Akadémia létrehozásában vállalt elvitathatatlan szerepére, az egyházmegye helyi tájékoztatásban játszott fontos szerepére és Gyula város hírnevének gyarapítására.

Kiss-Rigó László kijelentette, hogy az egyházmegye már eddig is nagyon sok támogatást kapott Gyulától, viszonzásul pedig próbáltak a városnak segíteni úgy, hogy ezzel kifejezetten a gyulaiakat szolgálják. – Kötelezettséget érezve mindent megteszünk, hogy a gyulai polgárok még inkább tanúságot tudjanak tenni értékeikről. Megtiszteltetés, hogy ehhez hozzájárulhatunk – mondta a püspök.

NEMZETISÉGI KONFERENCIA SZARVASON

Hetedik alkalommal rendezték meg április 18-án a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gál Ferenc Főiskolájának Pedagógiai Karán a nemzetiségi konferenciát. *A Hittel élni – a gyermek a nemzetiségek jövője* címet viselő rendezvény védnöke Kiss-Rigó László püspök volt.

A sarvasi főiskolának mindig is kiemelt szerep jutott a hazai pedagógusképzésében, különösen a szlovák, román, roma és német tanítók és óvodapedagógusok képzésében. A Pedagógiai Kar részéről *Lipcsei Imre* dékán köszöntötte a jelenlévőket. Beszédében hangsúlyozta, hogy a Magyarországon élő kisebbségek körében egyre kevesebbet használják az adott nemzetiiség nyelvét, különösen fontossá válik a nemzetiségi pedagógusok szerepvállalása az értékmegőrzés terén.

Kiss-Rigó László köszöntőjében a nemzethez és a nemzetiséghez való tartozás kapcsán arra mutatott rá, hogy a ke-



Kozma Gábor rektor, Kiss-Rigó László püspök, Igor Furdik szlovák főkonzul és Florin Trandafir Vasilioni, Románia gyulai főkonzulja látható képünkön

reszténység mindig nagyban segítette a kisebbségeket hagyományaik, nyelvük és értékeik megőrzésében. Hozzátette, ez a konferencia az érték nélküli eltömegesedéssel szemben a közösségek nemzetiségi hagyományainak megőrzésében játszik kiemelkedő szerepet.

A rendezvényen jelen volt *Ritter Imre*, aki a nemzetiségi kisebbségi parlamenti képviselői mandátum megszerzésével országgyűlési képviselőként folytatja munkáját. Mint mondta, az összes magyarországi nemzetiséget támogatni fogja parlamenti munkája során.

Szintén jelen volt az eseményen *Takács Árpád*, a Békés Megyei Kormányhivatalt vezető kormány megbízott, aki köszöntőjében kiemelte, hogy a Gál Ferenc Főiskola zászlóshajója a nemzetiségi oktatásnak, és a kormányhivatal a jövőben mindent meg fog tenni, hogy segítse a főiskola munkáját.

FÓKUSZBAN A DROGPREVENCIÓ

Több mint ötszázan vettek részt a május 16-án Szegeden a hatodik alkalommal megrendezett ÁGOTA Országos Gyermekvédelmi Konferencián. 2018-ban a drogprevenciót, annak fontosságát állították fókuszba a szervezők. A rendezvénnyel a gyermekvédelmi ellátásban dolgozók, valamint a nevelőszülők ismereteit kívánták bővíteni.

A tényszerű adatokat bemutató szakmai előadások után a megelőzés hatékony eszközül szolgáló, a prevenciós eszköztár bővítését célzó workshopokon vehettek részt a látogatók. A konferencia témaválasztásának indokoltságát az is alátámasztotta, hogy a kutatások megdöbbentő képet festenek a gyermek- és fiatalkorúak drogfogyasztásáról hazánkban.

Ahogy *Kiss-Rigó László* püspök fogalmazott köszöntőjében, egy függőséggel küzdő esetben a gyógyítás már nagyon nehéz, ezért érdemes a hatékony megelő-



Kiss-Rigó László püspök is köszöntötte a konferencia résztvevőit

zésre helyezni a hangsúlyt. A prevencióban viszont a gyermekekkel és fiatalokkal foglalkozó szülőknek, felnőtteknek van jelentős szerepe, hiszen ha egy fiatal nem kap mintát gyermekkorában arra, hogyan lehet a boldogságot elérni, vagy saját hibáján kívül nem tud olyan körülményeket teremteni, hogy boldog lehessen, akkor tévutakon törekszik erre.

Kothencz János, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató főigazgatója előadásában arról beszélt, hogy sokszor már függőként kerülnek be a szakellátásba a fiatalok, aminek oka az elhanyagolás, a bántalmazás elől a bódultságba való menekülés vagy a valahova tartozás reménye.

– Magyarországon 25 ezer családból kiemelt gyermek van, sokukhoz pedig nem jut el a szakmai segítség. Mi azt valljuk, hogy a személyre szabott törődés módján, élménypedagógia alkalmazásával lehet csak megpróbálni menteni őket – mondta a főigazgató.

Az érdeklődők beszélgethettek a Szegedi Rendőrkapitányság rendőreivel is, és választ kaphattak arra, hogy miről ismerhetik fel, ha gyermekük drogot fogyasztott, és kihez fordulhatnak segítségért. Ezen kívül alternatívákat kaphattak az egészséges életmód eszközeiből is.

Fotó: Magyar Kurír



Kiss-Rigó László püspök az egyik előadóval, Versegi Beáta nővérrel beszélget a konferencia szünetében

KATEKÉTÁKNAK RENDEZTEK KONFERENCIÁT SZEGEDEN

A kötelező hit- és erkölcsstan 2013-as bevezetése óta kihívás az egyházak számára, hogy a felkínált lehetőséget a hit átadásának eszközévé tegyék. Szegeden a 2012-ben alapított kateketikai iroda számos programmal és kezdeményezéssel áll a hitoktatók mellé ebben a folyamatban. Elindították a Szent Barnabás-mentorprogramot, melyben az egyház közösségi életében aktív, kvalifikált katekétákat szólítanak meg, hívnak képzésre, hogy mentorként tudjanak hitoktató társaik mellé

állni. Számukra rendeztek június 8-án konferenciát a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében.

Hogyan tud megerősödni a küldetésstudattal végzett munkájában a katekéta, milyen erőforrások segíthetik a lelki-szellemi megújulásban? – ezek a kérdések álltak az országos részvétellel rendezett, előadásokból és műhelymunkából álló tanácskozáson.

A megnyitón *Kiss-Rigó László* püspök különbséget tett a hagyományok, gyöke-
rek által meghatározott, mindenki számára adott keresztény identitás és a sze-
mélyes hit között: – Őrizzük az identitást, de elfeledkezünk arról, hogy a hit
ennél több, a hit személyes ajándék, amelyért meg kell küzdeni. Továbbadása
nem gyökerek és hagyomány kérdése, hanem a hiteles, elkötelezett szolgálaté.
Miguel López Varela atya arra figyelmeztetett, hogy mi, keresztények nem va-
gyunk már a föld sója, nem vagyunk a világ világossága. De mégis, az új evan-
gelizáció időszakában mi vagyunk az evangélium hirdetésének felelősei. Azt
fogalmazta meg, ahhoz, hogy újra „só” legyünk, ki kell lépünk a templom
falai közül, nyitnunk kell a világ felé, abban a szellemben, amit Ferenc pápa
képvisel. Ez a hitoktató feladata, amit akkor tud megtenni, ha ő maga is odaül
a mester lábához.

PÉLDAKÉPEK, AKIK A KERESZTÉNY NEVELÉSNEK SZENTELIK ÉLETÜKET

Immár negyedik alkalommal adták át a Báró Gelsey Vilmos-nagydíjat és
a Báró Gelsey Vilmos-díjat. A Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey Vilmos
Pedagógiai Intézetének ünnepségét június 9-én a Szegedi Dóm Látogatóköz-
pontban rendezték meg.

Hoffmann Rózsa pedagógus, korábbi köznevelésért felelős államtitkár és *Nagy
Györgyné* könyvelő érdemelte ki a 2017. évi Báró Gelsey Vilmos-nagydíjat, il-
letve a Báró Gelsey Vilmos-díjat. Az elismeréssel évről évre olyan kiemelkedő,
elkötelezett pedagógusokat és gazdasági szakembereket jutalmaz az egyház-
megye, valamint a pedagógiai intézet, akik hosszú ideje szolgálják a magyar
köznevelést ügyét, a keresztény nevelést, és napi munkájukkal, életútjukkal
a társadalom számára is példát mutatnak.



Balról jobbra: Balog Zoltán, Hoffman Rózsa, Báró Gelsey Vilmos, Nagy Györgyné, Kozma Gábor, Kiss-Rigó László

A kuratórium döntését ismertető *Kiss-Rigó László* püspök úgy fogalmazott: Hoffmann Rózsa olyan pedagógus, aki számos korszakot élt meg a pályáján az ateista diktatúra utolsó éveitől a rendszerváltás zavaros átmenetiségén keresztül az igazi értékorientált újjáépítésig. Tanárként, intézményvezetőként, parlamenti képviselőként és államtitkárként is rengeteget tett a magyar köznevelésért, a keresztény nevelés ügyéért. Nagy Györgyné pedig szerényen, a háttérből szolgálja több egyházmegye oktatási intézményeit a nemes ügyhöz méltó ki-magasló szakértelemmel, empátiával, alázattal és segítőkészséggel.

Kozma Gábor, a Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézet főigazgatója arra hívta fel a figyelmet, hogy a díjazottak életútja a helytállásról, az egyetemes értékek erősítéséről szól. Mindez egy olyan korszakban állít példaképet, ahol a világnézetet, sőt a világot romboló semlegességet a keresztény bizonyosságra épülő célokkal, az önzőséget a másokért is felelős életvitel mintájával kell felülírni.

A rangos kitüntetés névadója, az ünnepségen személyesen is részt vevő *Báró Gelsey Vilmos* pedig szellemi útravalóul azt ajánlotta a közönség figyelmébe: a magyar oktatás fejlesztésének és a nemzet felemelkedésének is a keresztény nevelés a kulcsa.

25 ÉVE ÉLEDT ÚJJÁ A KATOLIKUS OKTATÁS GYULÁN

A rendszerváltás után az országban az elsők között Gyulán indult el újra a katolikus oktatás. Erre emlékeztek tavasszal a fürdővárosban.

Réthy István emlékére avattak táblát a Karácsonyi János Katolikus Gimnázium előterében. Az 1990–1994 között Gyulán szolgáló plébános emléktábláját akkori káplánja, *Németh László* áldotta meg. Ezzel kezdődött az alma mater újraalapításának 25. évfordulóját ünneplő rendezvénysorozat.

Az iskola 1942-ben vette fel Karácsonyi János történész nevét. Ez egészen az 1948/49-es tanév végéig tartott, mikor már államira kellett cserélni a katolikus szót az intézmény nevében.

– Az 1992/93-as tanévben volt lehetőség az újraindításra. Büszkén mondhatjuk, hogy az elsők között voltunk az or-



*Kovács Péter esperesplébános a táblákat szemléli
Petróczi Zoltán volt igazgatóval*

szágban, ahol ez sikerült. Most erre emlékezünk egy kiállítással, táblaavatással és számos programmal – mondta *Petróczi Zoltánné* igazgató.

ORSZÁGOS KARITÁSZ TÁBOR DOMASZÉK-ZÖLDFÁSON

Hagyományosan a Csongrád megyei Domaszék-Zöldfáson rendezte a Katolikus Karitás Országos Képzési Táborát augusztus 12–16. között. Az idei, kilencedik seregszemle célja ezúttal is kettős volt: a Karitás sokrétű tevékenységével kapcsolatos ismeretek elmélyítése, a tapasztalatok megosztása, valamint a közösségépítés, a lelki megerősödés, megújulás a szeretetszolgálatban.

Minden évben, az egyházmegyei karitás központok segítségével invitálják a plébániai önkénteseket a táborba. A 60-70 fős csapatban egyházmegyénket

hárman képviselték. A tábor során a lelki és a szervezeti egység építése fontos célkitűzés. Az egységes képzési rendszer azért jött létre, hogy a plébániai szinten működő csoportok, ugyanabban a szellemben, ugyanolyan alapelvek mentén végezzék a feladatokat, és tudják mindig megtalálni a helyes megoldásokat a sokszor embert próbáló helyzetekben.

A képzést ezúttal is a Karitás országos központja szervezte, de előadóként, szervezőként és a kiscsoportos műhelymunkák vezetőiként jelen volt több egyházmegyei Karitás igazgatója, munkatársa is. Több előadást tartott például *Nagy Lajosné*, a székesfehérvári, *Besenczi Zsolt*, a pécsi és *Árvai Ferenc*, az egri egyházmegyei Karitás igazgatója, valamint *Zagyva Richárd* országos igazgatóhelyettes is.



A képzés egyúttal lelki feltöltődést és megerősítést is jelentett a résztvevők számára

Az érintett témák között szerepelt a Karitás szervezeti felépítése, története, teológiai háttere, lelkisége, a plébániai közösségek élete, kommunikáció és arculat, programok és rendezvények szervezése, forrásteremtés, adománykezelés és adminisztráció, valamint az összes tevékenységi terület.

Jelen volt a táborban *Écsy Gábor* atya, országos igazgató is, hogy a vezetőség és a zömében vidéki önkéntesek közötti kapcsolatok kiépüléséhez is hozzájáruljon. A záró szentmisét pedig *Spányi Antal* püspök mutatta be, aki a Magyar Katolikus Püspöki Karban a szeretetszolgálat felelőse, a Karitás püspök-elnöke.

SZÉCSI JÓZSEF VALLÁSFILOZÓFUS KAPTA A GNILKA-DÍJAT

Az Újszövetség hellén és judaista háttere címmel augusztus 27–29. között rendezték meg a 29. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferenciát a Szegedi Dóm Látogatóközpontjában. Évek óta a konferencia keretében, ünnepi hangversenyen

adják át a Joachim Gnilka német teológusról elnevezett díjat a bibliatudomány egy-egy jelentős tudósának.

A biblikum és a rabbinikus irodalom kapcsolatában kifejtett munkásságáért ebben az esztendőben a 70 éves *Szécsi József* vallásfilozófus, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem (OR-ZSE) profeszszora kapta a Gnilka-díjat. A díjátadásra és a jótékony-
 gi hangversenyre augusztus 28-án, a szegedi Új zsinagógában került sor. Az



Fotó: Bókay László

Jakubinyi György, Szécsi József és Benyik György a szegedi zsinagógában a Gnilka-díjátadó ünnepségen

ünnepi esemény keretében a Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia igazgatója, *Benyik György* és az OR-ZSE rektora, *Vajda Károly* együttműködési megállapodást kötöttek, amelynek fő célja az emlékezetkultúra ápolása.

Török Csaba teológus, egyetemi tanár, a Keresztény–Zsidó Társaság kuratóriumának tagja mondta el a Gnilka-díj idei kitüntetettje, *Szécsi József* laudációját. – *Szécsi Józsefet* nem csupán teológiai doktorátusa miatt ismerhetjük, ismerhetjük őt énekesként, de az Országos Rabbiképző Intézet, a mai OR-ZSE diákjaként, könyvtárosaként, tanáraként is. A televízió nézői láthatják a Duna Televízió munkatársaként. Keresztutak ezek – folytatta *Török Csaba* –, ahol lehetőség nyílik arra, hogy az emberek találkozzanak egymással. *Szécsi József* tudja, mit jelent leültetni különböző hitek követőit úgy, hogy ez ne formális pillanat legyen, hanem megnyíló, megnyitó emberi találkozás. Mindig párbeszédre, egymás megismerésére törekszik. Ezért mondhatjuk talán, hogy életének fő műve az 1991-ben alapított Keresztény–Zsidó Társaság, mely mögött személyes kapcsolatok, barátságok, megérlelt emberi kötődések állnak. *Szécsi József* Isten kegyelmének lett hordozója egy olyan emberi világban, amely túl hangos ahhoz, hogy a finom, visszafogott hangot meghallja – zárta laudációját *Török Csaba*.

Jakubinyi György gyulafehérvári érsek, a konferencia egyik védnöke – és első Gnilká-díjasa – adta át az elismerést Szécsi Józsefnek. Köszöntőjében az érsek kiemelte a díjazott tudása mellett szerénységét is.

EGY EZREDÉV UTÁN ISMÉT LESZ TEMPLOMA DEREKEGYHÁZNAK

A kastély melletti területen épül fel a Csongrád megyei Derekegyház katolikus temploma egyházmegyei és kormányzati támogatással. Az alapkövet *Kiss-Rigó László* püspök és *Szabó István*, a település polgármestere augusztus 20-án helyezte el.

Derekegyházon legutoljára egy ezredévvel ezelőtt épült két templom, amelyek a tatárjárás idején elpusztultak. Azóta sem sikerült templomot építeni.

– A szürke beton, ahol most állunk, már a templomunk alapja. A templom nemcsak egy épület lesz, hanem azt is jelképezi majd, hogy itt összetartozó,

keresztény hittel rendelkező emberek élnek – jelentette ki Szabó István, Derekegyház polgármestere a templom alapkőletételi ünnepségén.

Az alapkövet Kiss-Rigó László püspök áldotta meg. Mint mondta, mély, szimbolikus üzenete is van annak, hogy a templom alapkövét augusztus 20-án helyezzük el. Szent István érdemeként sokat emlegetjük, hogy a nemzet jövőjét, a magyar államot biztos alapokra helyezte. Akik ezer év óta építkeznek tovább ezen az alapokon, azok gazdagítják a nemzetet. Itt, most, Derekegyházon is a Szent István-i alapokra építkezünk – mondta a püspök.

Az alapkő időkapuszulájában a Derekegyházi Hírek legutóbbi számát és egy egyházi újságot helyeztek el, és belekerült az ünnepség résztvevőinek aláírását tartalmazó jelenléti ív is.

Forró: Vidovicsné Szabó Tünde



Kiss-Rigó László püspök és Szabó István polgármester helyezték az alapkőbe az időkapuszulát

KLASSZIKUS LÉPTÉKKEL – SZENT GELLÉRT FESZTIVÁL 2018

Szeptember 21. és október 1. között tizenegyedik alkalommal zajlott le a Szeged-Csanádi Egyházmegye immár hagyományos őszi komolyzenei eseménysorozata. Ahogyan a fesztivál megálmodói annak idején körvonalazták: szándékuk az volt, hogy a nyári zenei események és a koncerttermi hangversenyélet közötti holtidőben nívós zenei rendezvényeket kínáljanak a székesegyházban és környezetében, kitekintéssel az európai zenei élet irányaira.

A Szent Gellért Fesztivál alapját az a hitvallás adja, mely szerint az egyháznak nem csupán az igehirdetés terén, de a kultúra más területein is küldetése van a lelkek nemesítésére. Mi lenne márpedig alkalmasabb a lelki fölemelkedés elősegítésére, a kölcsönös megértés légkörének erősítésére, mint az emberiség nemzetek és nyelvi korlátok fölötti, közös kulturális kincse, a muzsika? A fesztivál emellett két további szempontot is meghatározónak tartott műsorstruktúrájának kialakítása során. A zeneművészet egyetemességének, idő fölöttiségének jegyében együtt szerepeltek a kínálatban a reneszánsz óta született veretes alkotások és kortárs komponisták művei. A Dóm Látogatóközpont terében a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Kara, illetve a Vántus István Zeneművészeti Szakközépiskola művésztanárait is a fellépők sorában üdvözölhettük.

A ritka ízléssel összeállított műsor méltán kapott



Mozart c-moll miséje a székesegyházban

lehetőséget arra, hogy előadói három ízben is megszólaltathassák: szeptember 27-én a budavári Mátyás-templomban, 29-én pedig a szlovákiai lednicei kastélyban, e két vendégfellépéssel is szélesítve a Szeged-Csanádi Egyházmegye nagyszabású zenei kezdeményezésének hallgatói körét.

SZÁZ ÉVVEL EZEŐTT KEZDTE GYULAI PLÉBÁNOSI SZOLGÁLATÁT BOLDOG APOR VILMOS

Boldog Apor Vilmos gyulai plébános kinevezésének 100. évfordulója alkalmából rendeztek szeptember 28-án emlékünnepséget Gyulán, a Városháza dísztermében. Az emlékezés helyszíne szimbolikus jelentőségű volt, hiszen ugyan-

Forró: Dévényi Endre



A megemlékezésre megtelt gyulai Városháza díszterme

itt, 1941. február 24-én, a hajdani vármegyháza dísztermében ünnepelték Apor Vilmos győri püspökké szentelését. Az arisztokrata családból származó, későbbi vértanú püspök hamar közvetlen kapcsolatba került a város polgáraival. Szolgálatát alatt magára vállalta a legnehezebb feladatokat is.

Megértő hozzáállása a gyóntatószékben érvényesült a leginkább, egyfajta lelki vezetőként tekintettek rá.

Az ünnepségen több emlékbeszéd által elevenedett meg Apor Vilmos személyisége. Kiss-Rigó László püspök Apor áldozatának a jelentőségére hívta fel a figyelmet:

– A keresztény vértanúság sohasem a véletlen műve, sohasem azért történik, mert valaki rosszkor volt rossz helyen, vagy mert véletlenül így alakult a dolog, ahogy az sem igaz, hogy fanatikus módon kereste magának a bajt. A keresztény vértanúság szeretetből és áldozatvállalásból történik. Ez viszont nem hirtelen jelenik meg egy emberben, hanem hosszú folyamat, fejlődés következményeként jelenhet meg. Igaz ez Apor Vilmosra is.

Petróczi Zoltán Gábor, a Boldog Apor Vilmos Alapítvány elnöke a vértanú püspök lelki vezetői személyiségét helyezte középpontba:

– Apor, mint plébános munkatílusában az ausztriai Innsbruckban megismert papi eszmét követte. Káplánjai és közvetlen munkatársai ezt szerették benne.

Nevelő, melegszívű előjáró volt. Akaratát és rendelkezéseit finom formában közölte. A napnak minden óráját kitöltve rendre, fegyelemre, pontosságra törekedett. Valójában nem volt magánélete. Életét a híveiért végzett munka töltötte ki.”

MEGÚJULÓ TEMPLOMOK – MEGÚJULÓ KÖZÖSSÉGEK

A Szeged-Csanádi Egyházmegye az elmúlt években igyekezett megragadni minden pályázati lehetőséget annak érdekében, hogy az egyházmegye területén lévő templomok és közösségek megújulhassanak. Ennek eredményeként, mára közel húsz helyszínen zajlanak a közösséget megerősítő események, és ugyanilyen számban újulnak meg és épülnek templomok.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye a területén élő hívő lakosság lelki gondozása mellett fokozott figyelmet fordít az épített örökség védelmére – templomok, plébánia épületek állagának megóvására, felújítására. Erre a célra az egyházmegye 2016-ban pályázatot nyújtott be, aminek eredményeképpen tizenöt település templomfelújítási kérelme részesült pozitív elbírálásban. Az elnyert támogatást az épületek külső felújítására, energetikai korszerűsítésére és az ehhez kapcsolódó belső felújításra tudjuk felhasználni. A támogatást Magyarország Kormánya nyújtja, a településenként váltakozó 10-15 százalékos önrészt pedig az egyházmegye biztosítja saját forrásból.

Az egyházmegyében jelenleg is vannak olyan települések, ahol a hívő közösségnek még nincs saját temploma. Magyarország Kormányának támogatásával a Szeged-Csanádi Egyházmegye a közeljövőben hat új templomot épít *Derekegyház, Hódmezővásárhely, Nagytőke, Okány, Pusztaszer és Tarhos* településeken. Az építkezések már folyamatban vannak Derekegyházon, Tarhoson és Pusztaszeren.



*Derekegyház épülő templomának
látványterve*

Buda Ferenc

FOHÁSZ A VIRRADATBAN

Istenem ezen a hajnali órán
 amidőn madár se szól még s már eb sem ugat
 bárhol vagy is
 talán ott fölön lebegsz túl túl a galaktikákon
 vagy itt benn a szívemben rejtőzködöl
 bárhol vagy is Te Láthatatlan
 Te Ismeretlen
 mutasd meg magad
 kereslek kerestelek
 ám a neved harsogók üresen kongó
 kiáltozása elől
 bedugtam s bedugom fülem

nem tudom immár ki vagyok mi vagyok
 csökönyös bitang juhod-é avagy
 elkóborolt kiehült ebed
 aki orrát s riadt tekintetét földnek
 szegezve lohol egy idegen nyomon

nem tudom magam sem tudom

kérlek hát fogadj el kételyeimmal
 vakon botladozó beszédemmel
 s ha nem akarod úgy akár
 választ se adj
 csak engedd hogy megszólítsalak

kakas szól kiált a kakas
emlékezem: mint vallattalak
vallottalak és tagadtalak
mert nehéz igen nehéz megértenem
hogy Te a Gonoszt is virulni
vigadni hagyod

s mert nem tudom ki vagy
s hogy én ki vagyok
már azt sem tudom

világosságra szomjazom

nincs egyebem
csak magam

oldozd fel kérlek szorongásomat
oltalmazd szeretteimet
fékezd meg indulataimat

pásztorom őrizőm ha vagy
veszni ne hagyj

Ámen

Ne hagyd hogy ne így legyen

A Szeged–Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány



Tápéi
freskók
a középkorból



KELJ FÖL, URAM, ADJ SZABADULÁST, ISTENEM!

3. zsoltár: Az üldözött reggeli imája

(Dávid zsoltára,
amikor menekült fia, Absalom elől.)
Mennyien szorongatnak, Uram,
Mennyien fordulnak ellenem!
Hányan mondják rólam:
„Nincs menedéke Istenénél!”
De te, Uram, azért védőpajzsom vagy,
te vagy dicsőségem, csüggedt fejem fölemeled.
Hangos szóval kiáltottam az Úrhoz,
s ő meghallgatott szent hegyéről.
Nyugovóra tértem és elaludtam,
de fölkeltem ismét, mert az Úr a gyámolom.
Nem félek a nép ezreitől,
ha ellenségesen körülvesznek.
Kelj föl, Uram, adj szabadulást, Istenem!
Hiszen minden ellenségemet arcul verted,
és a leselkedők fogait kitörted.
Az Úrnál a segítség, legyen áldásod népeden!

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1 <i>Hugó</i>	2 <i>Aron</i>	3 <i>Buda, Richárd</i>	4 <i>Izidor</i>	5 <i>Vince</i> Elsőpéntek	6 <i>Vilmos, Biborka</i>	7 <i>Herman</i> Nagyböjt 5. vasárnapja
8 <i>Dénes</i>	9 <i>Erhard</i>	10 <i>Zsolt</i>	11 <i>Leó, Szaniszló</i> Szent Szaniszló	12 <i>Gyula</i>	13 <i>Ida</i>	14 <i>Tibor</i> Urunk szenvedésének vasárnapja, Virág- vasárnap
15 <i>Anasztázia, Tas</i> Nagyhétfő	16 <i>Csongor</i> Nagykedd (Sourbirous Szent Mária Bernadett)	17 <i>Rudolf</i> Nagyszerda	18 <i>Andrea, Ilma</i> Nagy- csütörtök	19 <i>Emma</i> Nagypéntek <i>szigorú böjt</i>	20 <i>Tivadar</i> Nagy- szombat	21 <i>Konrád</i> Húsvét- vasárnap, Urunk feltámadása
22 <i>Csilla, Noémi</i> Húsvéthétfő	23 <i>Béla</i> (Szent Adalbert)	24 <i>György</i> (Szent György)	25 <i>Márk</i> (Szent Márk evangelista)	26 <i>Ervin</i>	27 <i>Zita</i>	28 <i>Valéria</i> Húsvét 2. vasárnapja Az isteni irgalmasság vasárnapja
29 <i>Péter</i> Sienai Szent Katalin, Európa társ- védőszentje	30 <i>Katalin, Kitti</i> Szent V. Pius pápa	1	2	3	4	5

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
29	30	1 Fülöp, Jakab Szent József, a munkás	2 Zsigmond Szent Atanáz püspök	3 Timea, Irma Szent Fülöp és Jakab apostolok, Elsőpéntek	4 Mónika, Flórián Szent Flórián, Boldog Ceferino	5 Györgyi, Adrián Húsvét 3. vasárnapja (Papi hívások világnapja)
6 Ivett, Frida	7 Gizella Boldog Gizella	8 Mibály	9 Gergely	10 Ármin, Pálma	11 Ferenc Boldog Salkaházi Sára	12 Pongrác Húsvét 4. vasárnapja (Szent Pongrác)
13 Szervác, Imola Fatimai Boldogságos Szűz Mária	14 Bonifác	15 Zsófia, Szónja	16 Mózes, Botond Nepomuki Szent János	17 Paszka Boldog Scheffler János püspök és vértanú	18 Alexandra, Erik	19 Ivó, Milán Húsvét 5. vasárnapja
20 Bernát, Félicia	21 Konstantin Szent Kristóf	22 Júlia, Rita Szent Rita	23 Dezső Boldog Apor Vilmos püspök és vértanú	24 Eszter, Eliza Szűz Mária, a keresz- tények segítsége	25 Orbán Tiszteletre méltó Szent Béda	26 Fülöp, Evelin Húsvét 6. vasárnapja (Néri Szent Fülöp)
27 Hella	28 Emil, Csanád	29 Magdolna Hősök napja	30 Janka, Zsanett	31 Angéla, Petronella	1	2

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	29	30	31	1 Tünde	2 Anita, Kármén Urunk mennye- menetele
3 Klotild, Cecília	4 Bulcsú	5 Fatime Szent Bonifác	6 Norbert, Cintia Szent Norbert püspök	7 Róbert Elsőpéntek	8 Medárd Prágai Szent Ágnes, Boldog Sándor István	9 Félix Pünkös- vasárnap
10 Margit, Gréta A Boldog- ságos Szűz Mária, az Egyház Anyja,	11 Barnabás Szent Barnabás apostol	12 Villő	13 Antal, Anett Páduai Szent Antal	14 Vazul A mi Urunk, Jézus Krisztus, az örök főpap	15 Jolán, Vid Árpád-házi Boldog Jolán	16 Jusztin Szent- háromság vasárnapja
17 Laura, Alida	18 Arnold, Levente	19 Gyárfás	20 Rafael	21 Alajos, Leila Gonzága Szent Alajos	22 Paulina Morus Szent Tamás, Szűz Mária szombati emléknapja	23 Zoltán Krisztus teste és vére, Úrnapja
24 Iván, Héra Keresztelő Szent János születése	25 Vilmos	26 János, Pál	27 László, Sámson Szent László király	28 Levente, Irénn Jézus Szent Szíve (Szent Iréneusz)	29 Péter, Pál Szent Péter és Pál apostolok	30 Pál Évközi 13. vasárnap (A római egyház első szent vértanúi)

Juhász Gyula

A HEGYI BESZÉD

A Genezáret holdfényes vizén
Mint néma hattyú, halkan ring a csónak,
Fáradt halászok félhangon dúdolnak.
A Mester arcán boldog égi fény.

Ragyog a hegy ezüstös glóriában,
A ciprus bűvös illatot lehel,
A hold az ég tetőin vesztegel,
Köröskörül tavaszi újulás van.

Szöllő virágzik dús lankásokon
S a kékes árnyból, távol ormokon
Nászdala bűg az ittas gerlicéknek.

A földre ráborul egy mély igézet,
Jézus lehúnyja nagy, sötét szemét:
Halkan fölcsendül a hegyi beszéd.

Miklós Péter

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ÉS A KATOLICIZMUS

*„A katolikus egyház a kommunizmussal szemben
szilárdan állott”*

Száz évvel ezelőtt jött létre hazánkban az első kommunista diktatúra, amely alig négy hónapon keresztül tartott, mégis sok mindent meg akart változtatni Magyarországon. Célja volt ugyanis, ahogy a szocialista munkásmozgalom – később pedig a Szovjetunió – himnuszában, az Internacionáléban énekelték, „a múltat végképp eltörölni”. Ennek szellemében a Magyar Tanácsköztársaság vezetői a Szent Koronával, a kettős kereszttel és az angyalokkal díszített címer helyett állami jelképként bevezették a vörös csillagot, államosították a felekezeti iskolákat, és nemes egyszerűséggel elvették az egyházak földjeit, ingatlanjait és készpénzállományát.

Az 1918. október 31-i polgári forradalom eredményeként hatalomra került gróf Károlyi Mihály vezette kabinet november közepén megváltoztatta Magyarország államformáját. Így létrejött az első magyar köztársaság, amelynek hivatalos államneve Magyar Népköztársaság volt. A Károlyi, majd – a „vörös gróf” köztársasági elnökké választása után – Berinkey Dénes vezette kormány eleinte igyekezett jó kapcsolatokat ápolni az egyházakkal, s a katolikus felekezet is próbált alkalmazkodni az új helyzethez.

1918 novemberében a katolikus püspöki kar elfogadta a köztársasági államformát, s lojalitását fejezte ki a kormánynak, amely Persián Ádám kormánybiztosra – aki egykori ferences szerzetesjelölt és katolikus papnövendék volt, s aki a katolikus elkötelezettségű Néppárt egyik szervezőjeként és sajtójának munkatársaként is tevékenykedett – bízta az egyházi ügyeket. Ígéretet tett az

egyházi vagyon „demokratikus kezelésére”, valamint az Apostoli Szentszékkel való diplomáciai kapcsolatfelvételre (mivel korábban, az Osztrák–Magyar Monarchia idején Rómával a bécsi nunciatúrán keresztül tartotta a kapcsolatot a magyar állam).

Ezzel párhuzamosan a katolikus egyházban is – tekintettel a megváltozott politikai és társadalmi körülményekre – egyfajta „forradalom” játszódott le.

Egyrészt akitivizálódott – mégpedig sokszínűen és heterogén módon – a katolikus közélet. Egy demokratikusabb csoport az aktuális, politikai pluralizmussal járó keretek között képzelte el a működést. Ennek tagjai aktív politikusokként – parlamenti képviselők, kormánytagok voltak / lettek – működtek, s olyan személyiségek tartoztak közéjük, mint Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, Huszár Károly kereszténypárti politikus, későbbi miniszterelnök, Persián Ádám kormánybiztos vagy Vass József katolikus pap, majdani miniszter.

Tőlük elkülönült csoportként szerveződött egy konzervatív katolikus blokk, amelynek reprezentánsai az egykori főrendi házi konzervatív táborhoz tartoztak, s soraikban tudták Glattfelder Gyula csanádi püspököt, gróf Mikes János szombathelyi püspököt és gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert, a későbbi Keresztény Gazdasági és Szociális Párt (elterjedt nevén: kereszténypárt) elnökét. Másrészt viszont kifejezetten „forradalmi” törekvések is jelentkeztek az egyházon belül. Ennek kerete a magát demokratikus szervezetként meghatározó Országos Papi Tanács volt, amely 1918. november 7-én kimondta csatlakozását a kvázi törvényhozásként működő, delegált tagokból álló Magyar Nemzeti Tanácshoz, amelynek elnöke Hock János katolikus pap, budapesti – kőbányai, majd józsefvárosi – plébános volt.



*Hock János katolikus pap,
Budapest-józsefvárosi plébános,
1918/19-ben a Nemzeti Tanács
elnöke*

likus pap, budapesti – kőbányai, majd józsefvárosi – plébános volt.

Az Országos Papi Tanács – miközben a püspöki karral és az egyházi hierarchiával egyáltalán nem ápolt szívélyes viszonyt – többek között követelte az alsópapság anyagi helyzetének javítását, az egyházi nagybirtokok fölosztását és

az egyházközségi adózás elvetését. De azt is hangoztatták, hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavai lényegében az evangéliumi tanítással azonosak, és hogy a vallás magánügy, ezért az egyház és az állam minden tekintetben szétválasztandó. A papi tanács vezetői egyeztetéseket folytattak a szociáldemokrata párttal, amelyben politikai szövetséget láttak.

A legradikálisabb egyházi szervezkedés a Délmagyarországi Papi Tanács volt. Ez Szegeden jött létre Várhelyi József szeged-belvárosi plébános és a városban élő Várossy Gyula nyugalmazott katolikus lelkész, egykori országgyűlési képviselő vezetésével. A Délmagyarországi Papi Tanács követelései között volt például a segédlelkészi beosztás és a püspök melletti kanonoki állások (a káptalan) megszüntetése, a demokratikus egyházkormányzat bevezetése, bizonyos liturgikus cselekmények nemzeti nyelven való végzése. Már ezek is elfogadhatatlanok voltak a magyar katolikus egyház főpásztorai számára, leginkább azonban a cölibátus, a kötelező papi nőt-lenség eltörlése iránti igény megjelenése okozott nekik gondot. Ráadásul ezek a követelések 1848/49-ben már – hasonló radikalizmussal – jelentkeztek, s akkor is éppen a csanádi egyházmegye volt ezen törekvések egyik fészke. Végül a Délmagyarországi Papi Tanács egy része olyan irányba mozdult el, amely a katolicizmus alapelveivel ment szembe, így az amúgy sem egységes szervezet hamar be is fejezte működését. Az Országos Papi Tanácsot pedig 1919 nyarán szüntette meg a magyar katolikus egyház feje, Csernoch János hercegprímás.



*Csernoch János bíboros,
hercegprímás, esztergomi érsek,
1908 és 1911 között csanádi
püspök*

Mindezekkel párhuzamosan szerveződött meg az Országos Katolikus Tanács, amely az imént bemutatott csoportokkal ellentétben a polgári forradalom és a tanácsköztársaság bukása után is fennmaradt, s amelynek emblematiszus vezetője gróf Apponyi Albert, korábbi vallás- és közoktatásügyi miniszter és Giesswein Sándor győri kanonok, keresztényszociális politikus volt.

Az Országos Katolikus Tanács a forradalmak idején defenzív politikát folytatott és kivárt. Ennek jegyében követelte, hogy a magyar kormány mondjon le a főkegyúri jogról, vagyis a katolikus főpapok kinevezési jogáról, mivel az korábban is csak azért illette meg, mert az uralkodó delegálta számára ezt a jogosítványát. Mivel azonban a királyi trón betöltetlen – sőt, kikiáltották a köztársaságot – a püspöki és érseki méltóságok kinevezésének joga visszaszállt Rómára – szólt az érvelésük, amelyet aztán a két világháború között is hangoztattak a katolicizmus reprezentánsai.

Az Országos Katolikus Tanács javasolta a katolikus autonómia bevezetését és az egyházközségek megszervezését. Ettől azt remélte, hogy az egyház és az állam szétválasztása után a katolikus felekezet vagyona továbbra is egyházi kezelésben marad, azonban nem a főpapok, hanem a képviseleti elvek alapján választott, többségükben világiakból álló autonómiaszervek irányítása alatt. Vagyis: az autonómia megvalósulása esetén a „demokratikus állam” nem állíthatja, hogy szükséges az egyházi vagyon államosítása annak „demokratikus” fölhasználására.

A katolikus egyház 1918/19-ben hamar konfliktusokba keveredett a forradalmi kormányokkal. Amikor 1919 januárjában a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kettéválasztására sor került, a hercegprímás tiltakozást juttatott el a kabinethez, valamint sürgette a katolikus autonómia mielőbbi megszervezését, lehetőleg azonban „a hierarchia sérelme nélkül”.

Ezek a feszültségek aztán a föloldhatatlanságig fokozódtak az első magyarországi kommunista diktatúra idején, 1919. március 21. és augusztus 1. között. Abban az időben ugyanis egy elvi alapon ateista és materialista, gyakorlatilag pedig egyházellenes és az egyházi vagyont megszerezni szándékozó politikai alakulat került hatalomra. A katolicizmus és a kommunizmus közötti összeütközés elkerülhetetlen volt.



*Kunfi Zsigmond
szociáldemokrata, majd
kommunista politikus,
a tanácsköztársaság oktatási
népbiztosa*



*Faber Oszkár,
a tanácsköztársaság
idején az egyházak
főlszámolója*

Nem sokkal a tanácsköztársaság kikiáltása után, 1919. március 27-én a Kun Béla külügyi népbiztos irányította kommunista kormány az összes keresztény politikai lapot (például a Keresztény Szocializmus, az Igaz Szó, a Tűzhely és az Új Lap című orgánumokat) betiltotta. A magyar tanácsállam oktatásügyi népbiztosa Kunfi Zsigmond volt, aki 24. sz. rendeletével (1919. március 27.) eltörölte az egyházak állami támogatását és az egyházi adó beszedésének lehetőségét, valamint a lelkiismereti- és vallásszabadságra hivatkozva kimondta, hogy az egyházak magánegyesületeknek számítanak, az egyházi vagyon és az alapítványok „köztulajdonba” kerülnek, s a vallási közösségek kizárólag a szertartásokhoz szükséges épületeket és eszközöket tarthatják meg.

Egy hónappal később 1919. április 27-én szervezték meg – kvázi vallásügyi minisztériumként – az Országos Vallásügyi Likvidáló Bizottságot, amelynek elnöke Faber Oszkár – egykori piarista szerzetesnövendék és kispap, későbbi egyházellenes szocialista agitátor – volt.

Az Országos Vallásügyi Likvidáló Bizottság 1919 júniusára csak a katolikus egyháztól 639 000 kataszteri hold földbirtokot, 72 millió korona készpénzt és 123 millió korona alapítványi tőkét vett el.

Ezen jelenségek kényszerítették arra Csernoch János bíboros, hercegprímás, esztergomi érseket (aki 1908 és 1911 között egyházmegyénk élén állott csanádi püspökként), hogy 1919. július 2-án levelet írjon XV. Benedek pápának, amelyben arra kérte a Szentatyát, hogy „az egyházi javak és a valláserkölcös nevelés védelmében” eszközölje ki, hogy Nagy-Britannia vállaljon protektorátust a magyar katolikus egyház fölött, és adjon neki védelmet a kommunista diktatúrával szemben.

Az akkor még Temesvár székhelyű csanádi egyházmegye legnagyobb része már román, illetve szerb megszállás alatt volt a tanácsköztársaság napjaiban, a mai Magyarországon maradt darabjain pedig az antant francia hadereje – szétválasztandó a románokat és a szerbeket – állomásozott.

A franciák által megszállt Szegeden szerveződött 1919 nyarán az ellenforradal-

mi kormány, amelynek tevékenységét Glattfelder Gyula csanádi püspök segítette. Glattfelder ekkoriban különösen a keresztény pártoknak a gróf Károlyi Gyula, majd P. Ábrahám Dezső vezette kabinetben való miniszteri szintű képviselését szorgalmazta, valamint a keresztény szakszervezetekben és munkásegyleteketben rejlő anti-kommunista potenciálra hívta föl a kormány és a városban szerveződő politikai csoportosulások figyelmét.

A tanácsköztársaság 1919. augusztus 1-jei bukását követően először 1919. augusztus 22-én a budapesti központi papneveldeben tartott a magyar katolikus püspöki kar értekezletet. A tanácskozáson Csernoch János bíboros az alábbiakat fogalmazta meg.

„A hercegprímás fájdalommal emlékezik meg a magyar kommunista tanácskormány pusztításáról. Megbélyegzi Faber Oszkárnak, a vallásügyi minisztérium likvidálásával megbízott népbiztosnak vak gyűlölködéséből fakadt intézkedéseit, amelyek a katolikus egyházat működésében teljesen megbéníthatták volna, ha tartósak lettek volna. Kiemeli, hogy a katolikus egyház a kommunizmussal szemben szilárdan állott. A világi papság igen kevés kivétellel fényesen megállotta a nehéz próbát. A férfiszervezetek közül csak a premontrei és a piarista rend egyes tagjai bizonyultak gyöngének. Minden dicséreten felül áll a női szervezetek hűsége. A hercegprímás az üldözés szomorú ideje alatt állandóan informálta az Apostoli Szentszéket. Kérte, hogy Magyarországon, mint misszióterületen a katolikus egyház helyeztessen valamely nagyhatalom védelme alá. De ennek a kérésnek nem volt eredménye. Az antant hatalmak az internacionális szociáldemokráciától való félelemből nem mertek Magyarország belügyeibe avatkozni.”

Csernoch János hercegprímás azonban a száz esztendővel ezelőtti kommunista diktatúra idején megtapasztalt materialista ateizmus és bolsevik egyház-

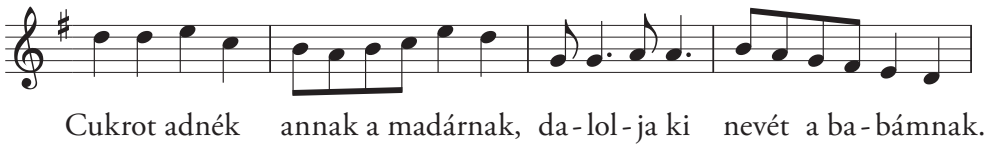


*Glattfelder Gyula csanádi püspök
1919 nyarán Szegeden igyekezett
szervezni a keresztény pártokat*

ellenesség „üdvös hatásának” tartotta, hogy a katolikus hívekben fölébredt a „keresztény öntudat”. Mint mondta: „A bolsevizmus szörnyű garázdálkodása felzaklatta a lelkiismereteket, és felébresztette a keresztény öntudatot. Hatalmas arányokban folyik a keresztény szervezkedés, mert csak a keresztény erkölcsi alapon remélik az állami rend megszilárdulását és a nemzeti gondolat újra való megerősödését.”



ERDŐ, ERDŐ, ERDŐ



2. Búza, búza, búza, de szép tábla búza,
annak közepébe kinyílt a rózsza.
Tüske annak minden ága, nem állja a madár lába.
Kedves kisangyalom, katonahíredet hallom.

Benedek Elek

PÉTER ÉS PÁL

Volt egyszer egy szegény ember. Péternek hívták, s annyi gyermeke volt, mint a rosta lika, még eggyel több, de aztán egész gazdasága egy árva kakas volt. A szomszédja, Pál meg erős gazda volt, s mégis mindig jajgatott.

Azt mondja egyszer Pál Péternek:

– Szomszéd! A kEND kakasa sokat kaparász az én kertemben, én tovább nem tűrhetem. Isten istenem ne legyen, hogyha megfoghatom, kitekerintem a nyakát! Péter nem szólt semmit, de erősen gondolkodóba esett, hogy mitévő legyen azzal a szerencsétlen kakassal.

– Én bizony – gondolja magában – nem veszködöm sokáig vele, hanem az uraságnak ajándékozom, hátha még meg is jutalmaz valamivel.

Azzal megfogta a kakast, s elvitte az urasághoz.

– Talán bizony keresztelés vagy lakodalom van a házadnál, Péter, hogy kakast ajándékozzatsz? – kérdezi az uraság.

– Dehogy, uram, nem lesz nálam semmiféle, csak költse el az úr a családjával, ne gondoljon vele! – mondá Péter.

– Hm, nem értem a dolgot. Hát nem elkélne nálatok, hisz annyian vagytok, hogy Jákob is megirigyelhetné.

– Igaz, uram, igaz, de minek adjak én húst a gyermekeimnek, mikor kenyérre is alig jut. Jobb, ha meg sem kóstolják.

– Ó, te oktondi! Hát add el, s végy kenyeret az árán.

– Dehogy adom, uram! Ha én a városba viszem, két nap járom az utat, s míg hazaérek, megeszem a kakas árának a felét.

Mit tehetett az uraság, nem lehetett Pétert megtéríteni, kiadta hát a rendeletet a szakácsnénak, hogy ebédre süsse meg a kakast. Mikor az ebéd kész volt, Pétert is az asztalhoz ültette. Éppen heten ültek vele együtt az asztalnál. Azt mondja az uraság, mikor a sült kakast behozták:

– No, Péter, a kakast te osztod el, de úgy vigyázz, hogy mindenki megkapja a maga részét. Ha jól osztod, megajándékozlak, ha nem jól osztod, lehúztatlak, s tizenkettőt veretek rád.

Erre Péter maga elé vette a kakast, levágta a fejét, s azt a gazda tányérjára tette ezekkel a szavakkal:

– A fej az úré, mert ő a ház feje.

Azután a nyakát vágta le, s ezt a gazdasszony tányérjára tette.

– A fej és nyak egyek – mondá Péter –, a szentírás szerint is a férj és feleség egyek, tehát a nyak az asszonyt illeti.

Most a kakas két szárnyát vágta le, s odaadta a fiúknak, hogy jobban tudjanak írni, a két lábát pedig a leányoknak, hogy jobban tudjanak táncolni.

Azt mondá most Péter:

– Mindenki megkapta a magáét, én is elveszem a magamét – s azzal a „maradékot” bekebelezte.

Nagyot kacagott az uraság és családja a Péter furfangján, s jókedviben gazdagon megajándékozta. Adott neki tehenet, borjút és birkákat is.

Hazamegy Péter nagy örömezzéssel, s beszél Pálnak a szerencsáját.

„Megállj, Péter – gondolá Pál –, adok én öt kakast az uraságnak, s akkor ötször annyi ajándékot kell, hogy kapjak!”

Mindjárt megfogott öt kakast, s elvitte az uraságnak.

Az uraság jól tudta, hogy honnét fúj a szél, nem akarta elfogadni az ajándékot, de Pál addig istenkedett, hogy mégis elvette, hanem kikötötte, hogy a sült kakasokból neki is enni kell, éppen, mint Péternek. Megsülttette mind az öt kakast, s mikor asztalhoz ültek, ezt mondotta Pálnak:

– Hallod-e, Pál! Az én házamnál az a szokás, hogy aki hozta az ajándékot, az is ossza el, de úgy oszd, hogy hetünk közül mindenki megkapja a magáét. Ha jól osztod, hasznát veszed, ha nem: huszonnégy botot veretek reád.

Eleget törte a fejét Pál, de nem vala annyi istenes esze, hogy az öt kakast fel tudja osztani hét ember között.

Az uraság, mikor látta, hogy Pál semmire sem tud menni, elhívatta Pétert.

– Nem tudom, uram – mondá Péter –, hogy el tudom-e osztani, de én mindig, jóban-rosszban, a Szentháromságban bízom, talán most is segít rajtam.

Azzal nekilátott az osztásnak.

– Én azt találom – mondá Péter –, hogy a nagyságos úr, a nagyságos asszony és egy kakas egy háromságot tesz ki, a két úrfi s egy kakas nemkülönben, a két kisasszony s egy kakas is csak egy háromság, s végezetre én szegény ördög s két kakas ismét csak egy háromság, s most már, mind közönségesen, jó appetitust¹ kívánok.

Az egész ház népe kacagott a Péter furfangján, s az uraság Pált huszonnégyszer verette, Pétert pedig megajándékozta házzal és telekkel.

Máig is él, ha meg nem halt.

¹ appetitus = étvágy

Juhász Gyula

A HYMNUS

E bús imádságot dalolta ajkam,
Mikor nem is tudtam még, mit dalol,
Csak éreztem, hogy orgonás szavakban,
Ezer év búja bűg a hant alól.

A Végeken, hol mély magányban éltem
S Rodostó gyásza szállt lelkem felett,
A néma dacban, büszke szenvedésben
Fajtám keserve, megértettelek!

E dalt dúdoltam ott fáradt ajakkal,
Az éghez oly közel járt e magyar dal,
Kárpátok ormán ültem egyedül

És gondolkoztam Kölcsey felül,
Ki félszemével a jövőbe látott,
Szent táltosunk, teljék be látomásod!

Marton Árpád

KULTÚR-KÖRÖK 2018

I. FESZTI(VÁL)KÖRKÉP

A fesztivál eredendően ünnepi rendezvényt, eseménysort, seregszemlét jelent. Szakszerűbben szólva: egy-egy termelési ágazat vagy kulturális szegmens fellélegző leltárát, aratóünnepét. Gyökere nyilvánvalóan a termés, a munka jutalma fölött tartott, önfeledt hálaadás. Kulturális fronton egy-egy műfaj vagy alkotó rendhagyó, ünnepi megmutatkozása. Ahogy a salzburgi, a bayreuthi, az Aix-en-Provence-i vagy az edinburghi fesztiválok, hogy a történelmi előképeket:

tavaszünnepet, karneválokat-körmeneteket, barokk processziókat és az Adria évenkénti eljegyzését csupán címszavakban említsük meg. Piros betűs, jeles napok, amelyek messze földről odavonzzák a fesztivál profiljában érdekelt lelkes híveket, mert a műfaj – illetve, marketingül, a termék – legkiválóbbjait mutatják föl, toborozzák össze.

Ám mintha az egész Kárpát-medencét meghódította volna a fesztiváló-

zás kábulata. Átalakítva kissé a régi táncdalt: errefelé nincsenek hétköznapiak. A kérdés csak az: a folytonos ünneplés vajon nem homályosítja-e el a dolgos hétköznapiakat megérdemelten megkoronázó ünnepnapok ragyogását?

Nézzünk csak körül egyházmegyénkben. A kihívás nagy: Szeged az első közt neveztetett fesztiválvárosnak, jóval a fesztiváldömping megjelenése előtt.



Forók: Rafai Gábor

*Szeged korán helyet követelt magának
a fesztiválvárosok sorában*

A Szabadtéri Színpad Dóm téri előadásai mellé – avagy épp annak ellenpontosításul – a kultúrpolitika igyekezett sokszínű eseménysort társítani, mintegy az egész várost bevonva a nyári forgatagba. Ebben a szellemen kapcsolódott be a második világháborút követően a Szabadtéri vérkeringésébe a Balázs Béla fölvetését valóra váltó Nemzetközi Néptáncfesztivál, a rendszerváltozás idején az alternatív színházak nyári



Kétévente rendez a város nemzetközi néptáncfesztivált

seregszemléje és a Táblakép-festészeti Biennálé máig élő hagyománya. Noha mára jelentősen megszorodtak a magukat fesztiválnak nevező rendezvények, ezek ünnepi jellege éppúgy sokat veszített fényéből, mint kulturális kapcsolódásaik: a meglehetősen eltérő minőséget képviselő gasztronómiai események tengerében manapság jószerével elsüllyednek a valóban nívós kulturális ünnepek. Ez utóbbiakról igyekszünk számot adni.

A szegedi kulturális fesztiválévad, amely immár messze túlnyúlik a nyár kerekéin, az egyetem Kulturális Irodája által szervezett Egyetemi Tavasz programjaival vette kezdetét. Majd háromszáz esemény több tucatnyi helyszínen – köztük elmaradhatatlan partner a Katolikus Ház, illetve a pincéjében kialakított Millenniumi Kávéház, előbbi főleg komolyzenei eseményekkel, utóbbi jazz és világzenével, képzőművészeti tárlatokkal, irodalmi kerekasztal-beszélgetésekkel és könyvbemutatókkal –, nem csupán az egyetemhez köthető kulturális aktivitást, de az egyetem és a város élénk kapcsolódását is reprezentálva. Az esemény őszi megfelelője, az egyetemi Őszi Kulturális Fesztivál immár huszonhárom esztendeje biztosít találkozási lehetőségeket a kultúra szerelmesei számára a komolyzene, az irodalom, a színjátás és a képzőművészet jeles résztvevőivel és alkotásaival. Az idén egyebek mellett fotókiállítások, a hazai könyvkiadók seregszemléje, a Raktori Hivatal dísztermében immár hagyományos kamarazenei koncertsorozat, színházi nyílt nap és a Juhász Gyula Peda-

gógusképző Kar kilencvenéves jubileumát köszöntő ünnepségsorozat emelték a fesztivál rangját.

A tavaszi hónapok kulturális olvadását segítette a 19. Szegedi Nemzetközi Gitárfesztivál és a Zsigmond Vilmos Filmfesztivál is. Előbbi a nemzetközi hírnű szegedi gitáros iskola és alapítója, Pavlovits Dávid szervezőmunkájának

és kapcsolatrendszerének köszönhetően tizenegy nemzet gitárosait csábította a Tisza-partra, miközben a fesztivál hagyományainak megfelelően műfaji vonatkozásban is igyekezett kiszélesíteni a gitárzene fogalmát. A Szeged szülötte Oscar-díjas operatőr nevét viselő filmfesztiválon a nagyjátékfilm, rövidfilm, dokumentumfilm, animációs film és a kísérleti filmezés élvonala jelent meg. A szegedi ze-



A Fogadalmi templom tornyai nyolcvanhét éve figyelik a szabadtéri játékokat

nészképzés hírére több kontinensen öregbítő Fool Moon énekegyüttes 2005 óta csábítja otthonába az a cappella – azaz hangszerkíséret nélküli – éneklés híveit csakúgy, mint a műfaj élvonalbeli képviselőit. 2018 októberében egyebek közt a magyar Bolyki Brothers és a francia Opus Jam professzionális vokális művésze bővölte el a Fool Moon A Cappella Fesztivál közönségét.

És most a székesegyház előtti teret nyaranta belakó teátrumi műzsákról. Habár a Klebelsberg által felkarolt Szegedi Szabadtéri Játékok küldetése időről időre alkalmazkodott a korszellemhez, a szegedi Játékok alaptörekvése mindmáig abban foglalható össze, hogy népszínházi keretek közt nyújtson nívós színházi élményt a legszélesebb közönség számára.

Ami az ünnepi körülményeket illeti, a rendkívüliség bizsergető, várakozásteljes hangulata már évekkel azelőtt belengte a Szabadtéri ügyét, hogy Hevesi Sándor nemzeti színészeinek elővezetésében meglevenedtek volna a Fogadalmi templom előtt Vojnovich Géza Magyar Passiójának patetikus élőképei. Juhász Gyula már az 1931-es nyitóelőadást öt évvel megelőzően ünnepi rangot szán

a leendő intézménynek. Sokan, sokszor igyekeztek maguknak tulajdonítani a kezdeményező szerepét, de a színházért és művészeiért egyaránt lelkesedő költő – 1919-ben a szegedi színházi direktórium vezetőjének – írása már akkor színházat prófétált az árvízi fogadalom temploma elé, amikor nemhogy székes-egyházi rangjáról nem álmodott volna senki a trianoni diktátumot, s vele a temesvári püspöki székhely megüresedését csupán időlegesnek tekintő magyar közéletben, de a tornyok is épp csak fölébe kerekedtek még az első világháborúban elszenvedett kényszerű csonkaságnak, Klebelsberg pedig nyilvánosságra sem hozta még európai egyetemi teret vizionáló koncepcióját. E vonatkozásban különös jelentőségűek a gyakorta idézett támogatói nyilatkozatok: Max Reinhardté, Gemier-é, Hont Ferencé, aki Hevesi kétkedő nyilatkozatával dacolva mégiscsak első ízben rendezett Madách-Tragédiát a Téren, Mascagnié, aki Szeged egész jövőjét a Szabadtérítől remélte megalapozni – és magáé Klebelsbergé, aki minden nivós kulturális ügyet igyekezett fölkarolni, kivált, ha képviselői városa és kulturális koncepciójának mintakertje, „a magyar Göttinga”, Szeged forgott szójában.

S hogy fesztivál volt-e a harmincas években szárba szökkenő, az egész polgárosodó alföldi parasztvárost lázba hozó színházi vállalkozás? Minden valószínűség szerint igennel felelhetünk: az első beszámolókból megörökített ünnepi atmoszféra, a jórészt fővárosi közreműködőkkel lezajlott előadások a frissen létrejött, különleges rerrichi téren olyan jelentőséget nyertek, amiért még a pesti zsöllyékben mindennapos Kosztolányi sem tartotta fölös fáradságnak filléres vonaton Szegedre zötykölődni. A Tragédia 1933-i honfoglalását követően pedig a szegedi Játékok immár sajátos művészeti kínálatát is kialakította: élvonalbeli magyar és egyetemes remek bemutatója kívánt lenni a széles tömegek számára. Ha a szó



A Notre Dame-i toronyőr című világsikerű musical 2017 után idén is visszatért a Dóm térre

legnemesebb értelmében vett népszínházi törekvéseknek Janovics Jenő kínált programot, a Dóm téri népszínház Madách drámai költeményében megtalálta a maga Jedermannját, a zenei kínálatot olyan nevek fémjelezték, mint Kodály és Fricsay, a nyári színháznak a Dóm tér architektonikus-szellemi egységébe való belésszervesülése fölött pedig olyan művészegéniségek bábáskodtak, mint Oláh Gusztáv vagy Varga Mátyás.

A második világháború okozta hosszú kényszerszünet elteltével, 1958-ban lényegében az alapítók kitaposta ösvényeken indult útjára a szegedi Szabadtéri második korszaka. Erkel Hunyadija nem csupán Dóm téri színészpanteont állított az árkádok szoborcarnoka mellé – Simándy, Moldován, Melis, Házy, Tokody, Gregor állócsillagaival –, de évtizedekre kijelölte a nyár legjelentősebb színházi eseményének irányait is. Műfaji tekintetben az opera–dráma–balett–dalljáték–folklór „ötösfogata” vált zsinórmértékké. Az elsőt az Erkel-operákon kívül a leglátványosabb, népszerűbb alaprepertoár: Aida, Carmen, Trubadúr, Turandot; a fajsúlyos drámajátékot Shakespeare, görög tragédiaköltők, Illyés



Tosca a téren: a szegedi operajátszás legnemesebb hagyományait viszik tovább

és egy ízben Ibsen képviselte Madách rendre visszatérő alpműve mellett. A balettet hol világhírű szovjet műhelyek, hol a hazai élvonal: Pécs és Győr testesítette meg. A János vitézt, Cigánybárót előszeretettel földéző dalljáték joggal hivatkozhatott a Háy 1937-es, művészi szemszögből is magas nivójú bemutatására, a folkvonalat pedig évtizedeken keresztül igazolta Balázs Béla 1946-ban papírra vetett álmát, miszerint a szegedi Játékok a szomszédos népek hagyományainak világraszóló találkozóhelyévé válhat. A té-

ren megjelenő alkotók időtálló esztétikai értékekkel gyarapították a magyar színháztörténetet: Major és Vámos Tragédiái, Szinetár, Mikó praktikus, nagyvonalú operarendezései nemcsak alapoztak a helyszín nyújtotta monumentalitásra, de jelentékenyen hozzá is járultak a Dóm tér emelkedett szellemiségéhez. Az idei kínálat egy operabemutatóval és egy ugyancsak saját kiállítású Shake-

speare-előadással igyekezett ellensúlyozni a musicaldömpinget, amely költséges műfaj évtizedek óta társhelyszínként, elő- illetve utójátézsások színtereként oszt szerepet a szebb napokat látott szegedi fesztiválnak. A legköltségesebb, egyben legkevésbé közönségcsalogató műfaj, az opera életben tartására a nyári színház az utóbbi években a legkülönbözőbb trükköket eszelte ki több-kevesebb sikerrel. Kodály Hártyját a Napóleon pár szavas szerepére szerződtetett Gerald Dépardieu fellépésével, Verdi Álarcosbálját egy visszavonult jégtáncos közreműködésével igyekeztek vonzóvá tenni a nagyérdemű számára. Az operaműfaj megszállottjait borzoló marketingfogásokat az idén a magyar nyelvű operajátzás bedobása követte. Ami Verdi Rigolettójának sikerét illeti: az értékelések szerint a magyar nyelvű közönség irányában tett engedmény messze nem ellensúlyozta azt a veszteséget, amit a szereposztás magyar nyelvű énekesekre történt szűkítése idézett elő. Magát nemzetközi fesztiválként aposztrofáló intézményről lévén szó, a Játékok ezzel a lépéssel maga mondott le a nemzetközi műfaj külhoni nézők számára is vonzóvá tételéről.



*Rómeó és Júlia történetét idén nyáron
Hegedűs D. Géza állította színpadra*

A Szabadtéri újabb keletű Shakespeare-sorozatában az idén biztosra mentek: minden szerelmi tragédiák legnépszerűbbikét, a Rómeó és Júliát vitték színre Hegedűs D. Géza elismerést aratott rendezésében, csakugyan fesztiválokra jellemző, sokfelől meghívott színészgárdával. A muscalkínálat mind a műfaj klasszikusainak, mind az újabb keletű kasszasikereknek teret szentelt: a jeles irodalmi háttérhez színpadi tekintetben is méltó, örökbecsű Hegedűs a háztetőn mellett megjelent a Dóm téren a bulvárosított Victor Hugo-örökzöld, a Notre Dame-i toronyőr és a világhódító zenés movie, az Apácashow színpadi változata is.

Többeszerre maradtak azonban zárva a Dóm tér kapui a huszonnyolcadik ízben megrendezett Szegedi Nemzetközi Néptáncfesztivál résztvevői és a műfaj

lelkes rajongói előtt. A táncosok így ismét a város egyéb tereire és színháztermeibe szorultak, ami csöppet sem szegte kedvét a baszk, costa rica-i, holland, albán, szerb és szlovák résztvevőknek. Külön méltánylandó, hogy a színpompás együttesek a belvárosi kavalkád és a színházi gálaprogramok között még a kertvárosi művelődési házakba is kilátogattak, hogy egzotikus hangulatot teremtsenek Tápétól Szőregig.

II. CSANÁDI KULTÚR-KÖRÖK 2018/2019

A nagy múltú szegedi Játékok kulturális küldetése annál is több joggal kérhető számon, mivel a közönségcsalogató, népszerű műfajok a kisebb jelentőségű színhelyeken is egyre nívósabb kivitelben érhetők el. Makó, Zsombó, Mórhalom, Szarvas vagy Szentest ugyancsak igyekeztek kulturális programot kínálni



Szeged legszebb szecessziós épülete, a Reök-palota ad otthont a Táblakép-festészeti Biennálénak

a turisztikai kínálat mellé. A régió nyári kulturális fővárosának címen hagyományosan Gyula osztozott Szegeddel. A Gyulai Várszínház ebben az évben is több műfajból válogatta össze a legjavát, legyen bár szó kortárs magyar irodalomról, Shakespeare-ről, balettről, jazzről vagy világzenéről.

Újjáéledőben egy másik jeles hagyomány. Ami egykor Szegedi Ünnepi Hetek név alatt futott, felölelve a vá-

ros sokműfajú kulturális kínálatát, immár harmadik éve a nem túl frappáns megnevezésű Szeged-Art művészeti fesztivál keretében igyekszik közönséget toborozni a nívós művészeti ágaknak. A Dugonics, illetve a Klauzál tér köré szerveződő, több mint két hónapon át tartó rendezvénysorozat hitvallása, hogy a művészet utcára vitelével közelítse egymáshoz a kultúra alkotóit és befogadóit. A szabadtéri szoborkiállítások, a népszerűségüket nem vesztő helytörténeti fotótárak és a szombat esténként a boldog békeidőket meglevenítő Klauzál téri fúvószenekari koncertek mellett a Szegedért Alapítvány és a Fil-

harmónia Magyarország szakmai védnöksége alatt immár másodízben jelent meg a rendezvénysorozat intim színtereként a Klauzál téri Wagner-udvar komolyzenei, folklór és gyermekműsorokkal, e sorok írójának régi álmát valóra váltva a fesztivál keretében Szeged adott otthont az utcazenészek fesztiváljának is, és a fúvószenekarok is a Szeged-Art keretében adtak egymásnak találkozt. Fúvószenében Makón sem mutatkozott hiány. Augusztus közepén egy egész hétvégére birtokba vették a várost a világ minden részéről egybesereglett fúvószenészek, hogy a Makovecz tervezte fürdő melletti zenepavilon köré igazi mediterrán forgatagot vonzzanak melódiáikkal. A 25 éves jubileumát ünneplő, világkonferenciával egybekötött fúvós seregszemlén a hazai zenekarok mellett olyan patinás együttesek fújták, mint a cseh Prelouc Városi Fúvószenekar, a szlovéniai Ave Orkester és Brkinska Godba 2000 zenekar, a Cseh Nemzeti Szimfonikus Fúvószenekar, az amerikai Empire State Youth Orchestra, a kínai Huashan Fúvószenekar, a moszkvai St. Richter fúvószenekar és a szerbiai Subotički Dugački Orkestar.

Ami a társrendezvényeket illeti: a Szegedi Táblakép-festészeti Biennálé évtizedek óta a kortárs hazai képzőművészet egyik legjelentősebb fóruma. A rendezvény rangjával méltán vetekszik a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat hatvanéves tradíciója is. A saját festészeti iskolát is magáénak tudható alföldi város ezen a tavaszon gyűjteményes tárlaton tette közzé a vásárhelyi művészek és alkotók munkáiból közgyűjteményekbe került nívós munkákat.

Tizenegy esztendeje annak, hogy a Szeged-Csanádi Egyházmegye első ízben jelent meg saját, több hétre kiterjedő zenei eseménysorozattal a régió kulturális palettáján. A Szent Gellért Fesztivált az a meggyőződés hívta életre, hogy az egyháznak a kultúra csatornáin keresztül is hallatnia kell az Örömhír üzenetét minden jóakarátú ember felé, szolgálva a kölcsönös megértést és a lelkek gyarapodását. Mi szolgálhatná hatékonyabban eme célkitűzéseket, ha nem a lelkeket a szellem régióiba emelő, legmagasztosabb művészet, a zene, amely nemzetközi nyelv lévén ráadásul képes hidat verni a legkülönbébb kulturális háttérű emberek és közösségek között? A Szent Gellért Fesztivál tehát afféle kulturális találkozási pont gyanánt pozicionálja magát az egyházi és a polgári világ, hívők és nem hívők, magyarok és idegen ajkúak között. Eme törekvés-

ben leli magyarázatát, hogy a fesztivál föllépői között éppúgy találunk magyar hírességeket, mint a nemzetközi koncertpódiumokról először hazánkba látogató előadókat. A generációk közötti közvetítés ékes példája, hogy a Szent Gellért fesztivál tudatosan teret nyit a pályájuk elején álló zenészreménységek számára. Ami pedig a nemzetközi zenei kapcsolatokat illeti: a Salzburgi Mozarteum mű-

vésztanárai és muzsikuskövidékei éppoly otthonosak immár egyházmegyéek szívében, mint a Brnói Szimfonikusok tagjai.

A budapesti Vigadóban és a Zeneakadémián történt, nagysikerű bemutatkozást követően a fesztivál ebben az évben ismét bemutatta nagyzenekari koncertjét a fővárosban, ezúttal a budavári Nagyboldogasszony- – ismertebb nevén Mátyás- – templomban. Első ízben a fesztivál történetének tizenegy esztendeje során a művészek az országhatáron is túlléptek. A szlovákiai lednicei kastélyban adott koncert egyúttal az ottani és a szegedi zenei fesztivál kézfogásának is nevezhető. A zenei kínálat méltó volt a hagyományokhoz: a székesegyházban megtartott, nagy apparátust igénylő zenekari koncertek mellé ária- és dalest, továbbá hangszeres virtuózok kamaraestje társult a Dóm Látogatóközpont meghittebb tereiben. 2018-ban a fesztivál gerincét a bécsi klasszika szolgáltatta: Haydn és Mozart neve aranyfonálként vonult végig a műsorfüzeten. A művek között számos ínycséget találhattak a zenerajongók, egyebek közt egy-egy szinfonia concertantét a két mestertől, egy ritkán hallható, fiatalkori Mozart-oratórium részleteit és a roppant előadói igényeket támasztó c-moll misét. Ha a székesegyház előtti nyári színházat évtizedek óta salzburgi megfelelőjéhez szokás méricskélni, íme, a salzburgi muzsikusközreműködésével létrejött szegedi Mozart-koncertek képében előttünk áll a további kulturális kapcsolódások reményt keltő csírája.



A Szent Gellért Fesztivál kulturális találkozási pont hívók és nem hívók között

Reviczky Gyula

PÜNKÖSD

Piros pünkösöd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsá-illat,
Fényözőn hull, a szívek megnyílnak.

Hogy először tünt fel a világnak:
Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdeté a győzedelmes eszmét.

Piros pünkösöd, juttasd tiszta fényed'
Ma is minden bánkodó szívének,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.

Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
Világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szívbe szálljon,
Diadallal az egész világon!

Piros pünkösöd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretnek sugara, Szentlélek!

T

A Szeged–Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány

Nagy szívet
adj nekik!



KI IDŐZHET SÁTRADBAN, URAM?

15 (14). zsoltár: Isten házában

(Dávid zsoltára.)

Ki időzhet sátradbán, Uram,
 ki lakhat szent hegyeden?
Aki bűn nélkül él, a jót teszi,
 szívében az igazságot forgatja,
és a nyelve nem szór rágalmakat.
 Aki barátjának nem okoz szenvedést,
 embertársát nem gyalázza,
a gonoszt nem veszi sokba,
 azt tiszteli, ki az Urat féli.
Aki nem szegi esküjét,
 még ha veszt is rajta,
pénzét nem adja uzsorakamatra,
 s nem hagyja magát
 ártatlanok kárára megvesztegetni.
Aki így cselekszik, soha meg nem rendül.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1 <i>Tibamér, Annamária</i>	2 <i>Ottó</i> Szűz Mária látogatása Erzsébetnél (Sarlós Boldog- asszony)	3 <i>Kornél, Soma</i> Szent Tamás apostol	4 <i>Ulrik</i> Portugáliai Szent Erzsébet	5 <i>Emese, Sarolta</i> Elsőpéntek	6 <i>Csaba</i> Goretti Szent Mária, Szűz Mária szombati emléknapja	7 <i>Apollónia</i> Évközi 14. vasárnap
8 <i>Ellák</i>	9 <i>Lukrécia</i>	10 <i>Amália</i>	11 <i>Nóra, Lili</i> Szent Benedek apát, Európa fő védőszentje	12 <i>Izabella, Dalma</i>	13 <i>Jenő</i>	14 <i>Örs, Stella</i> Évközi 15. vasárnap (Lellisi Szent Kamill)
15 <i>Henrik, Roland</i> Szent Bonaventura püspök	16 <i>Valter</i> Kármel- hegyi Boldog- asszony	17 <i>Endre, Elek</i> Szent Zoerárd- András és Benedek	18 <i>Frigyes</i> Szent Hedvig királynő	19 <i>Emília</i>	20 <i>Illés</i> Szűz Mária szombati emléknapja	21 <i>Dániel, Daniella</i> Évközi 16. vasárnap
22 <i>Magdolna</i> Szent Mária Magdolna	23 <i>Lenke</i> Szent Brigitta, Európa társ- védőszentje	24 <i>Kinga, Kincső</i> Árpád-házi Szent Kinga	25 <i>Kristóf, Jakab</i> Szent Jakab apostol	26 <i>Anna, Anikó</i> Szent Joakim és Szent Anna	27 <i>Olga, Liliána</i> Szent Charbel Makhlouf Szűz Mária szombati emléknapja	28 <i>Szabolcs</i> Évközi 17. vasárnap
29 <i>Márta, Flóra</i> Szent Márta	30 <i>Judit, Xénia</i>	31 <i>Oszkár</i> Loyolai Szent Ignác	1	2	3	4

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
29	30	31	1 <i>Boglárka</i> Liguori Szent Alfonz	2 <i>Lehel</i> Elsőpéntek	3 <i>Hermína</i> Szűz Mária szombati emléknapja	4 <i>Domonkos, Dominika</i> Évközi 18. vasárnap (Vianney Szent János)
5 <i>Krisztina</i> Szűz Mária római fő- temploma felszentelése	6 <i>Berta, Bettina</i> Urunk színe- változása	7 <i>Ibolya</i>	8 <i>László</i> Szent Domonkos	9 <i>Emőd</i> Szent Terézia Benedikta (Edith Stein), Európa társ- védőszentje	10 <i>Lőrinc</i> Szent Lőrinc	11 <i>Zsuzsanna, Tiborc</i> Évközi 19. vasárnap (Szent Klára)
12 <i>Klára</i>	13 <i>Ipoly</i>	14 <i>Marcell</i> Szent Maximilián Kolbe	15 <i>Mária</i> Szűz Mária Mennybe- vétele (Nagy- boldog- asszony)	16 <i>Ábrahám</i>	17 <i>Jácint</i> Szűz Mária szombati emléknapja	18 <i>Ilona</i> Évközi 20. vasárnap
19 <i>Huba</i> Szent Bernát	20 <i>István, Vajk</i> Szent István király, Magyar- ország fő- védőszentje	21 <i>Sámuel, Hajna</i> Szent X. Piusz pápa	22 <i>Menyhért, Mirjam</i> Boldogságos Szűz Mária királynő	23 <i>Bence</i>	24 <i>Bertalan</i> Szent Bertalan apostol	25 <i>Lajos, Patrícia</i> Évközi 21. vasárnap Szent Lajos, Kalazanci Szent József
26 <i>Izsó</i>	27 <i>Gáspár</i> Szent Mónika	28 <i>Ágoston</i> Szent Ágoston püspök	29 <i>Beatrix, Erna</i> Keresztelő Szent János vértanúsága	30 <i>Rózsa</i>	31 <i>Erika, Bella</i> Szűz Mária szombati emléknapja	1

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30 <i>Jeromos</i> Szent Jeromos	27	28	29	30	31	1 <i>Egon, Eged</i> Évközi 22. vasárnap
2 <i>Rebeka, Dorina</i>	3 <i>Hilda, Gergely</i> Nagy Szent Gergely pápa	4 <i>Rozália</i>	5 <i>Viktor, Lőrinc</i> Kalkuttai Szent Teréz	6 <i>Zakariás</i> Elsőpéntek	7 <i>Regina</i> Szent Márk, István és Menyhért kassai vértanúk	8 <i>Mária, Adrienn</i> Évközi 23. vasárnap (Kisboldogasszony)
9 <i>Ádám</i>	10 <i>Nikolett, Hunor</i>	11 <i>Teodóra</i>	12 <i>Mária</i> Szűz Mária Szent Neve	13 <i>Kornél</i> Aranyszájú Szent János püspök	14 <i>Szeréna, Roxána</i> A Szent Kereszt felmagasztalása	15 <i>Enikő, Melitta</i> Évközi 24. vasárnap (A fájdalmas Szűzanya)
16 <i>Edit</i>	17 <i>Zsófia</i>	18 <i>Diána</i>	19 <i>Vilhelmina</i>	20 <i>Friderika</i>	21 <i>Máté, Mirella</i> Szent Máté apostol és evangélista	22 <i>Móric</i> Évközi 25. vasárnap
23 <i>Tekla</i> Pietrelcinai Szent Pio	24 <i>Gellért, Mercédesz</i> Szent Gellért, egyház-megyéink védőszentje	25 <i>Eufrozina, Kende</i>	26 <i>Jusztina, Pál</i>	27 <i>Adalbert</i> Páli Szent Vince	28 <i>Vencel</i> Szűz Mária szombati emléknapja	29 <i>Mihály</i> Évközi 26. vasárnap, a Szentírás vasárnapja

Mezey Katalin

BOLDOG

akinek nem rongyos a lelke,
de fényes, mint a nehéz selyem,
aki hiszi is, amit mondott,
akit nem zsarol a félelem,

boldog, akit nem az önérdek
kormányoz, hanem önként szolgál,
adósait nem tartja számon,
görbe utakon titkon sem jár.

Boldog, akinek láthatatlan
púpként a múlt nem ül a hátán,
nem üzletel gazemberekkel,
árnyékán nem táncol a sátán.

akinek a szemén kifénylik,
hogy süt benne az Isten napja,
akinek lelke nehéz selymét
magasságos szél lobogtatja.

(Jókai Annának)

Pintér M. Lajos

FELELŐSSÉGET VÁLLALNAK AZ ELESETTEKÉRT

Karitás és ifjúságvédelem az egyházmegyében

A Szeged-Csanádi Egyházmegye Karitász-szolgálatával komoly szerepet vállal a szociálisan hátrányos helyzetű embertársaink támogatásában, gyermekvédelmi szolgáltatóján keresztül pedig elévülhetetlen érdemeket vitt ki magának az ifjúságvédelemben is. *Kothencz János* főigazgató foglalja össze az elért eredményeket.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye a teljes intézményhálózatán keresztül évente több mint hatvanezer rászoruló embert segít – kezdi beszélgetésünket Kothencz János, a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitász szakmai koordinátora, a Szeged-Csanádi Egyházmegye gyermek- és ifjúságvédelmi főigazgatója, aki az egyházmegye szociális szerepvállalását, valamint a gyermek- és ifjúságvédelem terén kifejtett tevékenységét mutatja be.

A Karitász-szolgálat az elmúlt időszakban is rendkívül aktív tevékenységet valósított meg, igen sokrétű módon támogatva



Fotók: Gémes Sándor

Kothencz János állami gondozott gyermekekkel

a szociálisan leghátrányosabb helyzetűeket, a leszakadóban lévő embertársainkat. A szervezet munkája az egyházközségekben szerveződő Karitászonkéntes csoportokra épül. Jelenleg 40 ilyen kis sejt működik az egyházmegyében, idén alakult újjá a székkutasi csoport, és hamarosan új csoport jön létre Ruzsán, valamint Újkígyóson is.

– Csoportjainkat Karitászpályázat formájában a Szent Erzsébet-napi gyűjtésből támogattuk. 16 csoport mintegy 727 ezer forintot nyert el különféle pályázati programokra: többek között élelmiszer-csomagokkal, gyógyszerkiváltásokkal, a közüzemidíj-hátralékokhoz való hozzájárulással, öngondoskodó programokkal, gyermektáborokkal, a hajléktalanoknak biztosított adventi ebédnyújtással segítették a rászorulókat. Több mint 1 millió 40 ezer forint gyűlt össze a Szent Erzsébet-napon, a fennmaradó összeget élelmiszer-támogatásokra és segélyekre fordítottuk – sorolja a szakember.

ODAFIGYELNEK A RÁSZORULÓKRA

Aktívan részt vesznek a nagybőjti élelmiszergyűjtésben is. Az országos gyűjtés eredménye az egyházmegyében több mint 8500 kg tartós élelmiszer volt, amit 1100 család számára osztottak ki a húsvéti ünnepek előtt. Az országos karitásziprogramokba is bekapcsolódnak. Karitászonkénteseknek képzési táborot szerveztek augusztusban Domaszék-Zöldfáson, az országos Caritas Hungarica-díjra pedig három személyt jelöltek az egyházmegyéből az idei évben: Szénási Ferencné Szegedről, Herjeczki Jánosné Gyuláról és Ancsin Pálné Békéscsabáról, akik régi és kiváló önkéntesei a szolgálatnak.

– Szolgálatunkon keresztül országos keretből is tudunk támogatásokat biztosítani. Ilyen például a Lak6 program, melynek révén 2 millió forint támogatást nyújtottunk a közüzemi és lakbérlemaradások kifizetésére, 3 család esetében a lakhatás feltételeinek megteremtéséhez adtunk segítséget, és 15 rászoruló családot részesítettük további lakhatási támogatásban. A Szép otthon modell programba 20 családot tudtunk bevonni Csorvásról, Gerendásról és Baksról. A célunk, hogy a rászoruló családok aktív közreműködésével segítséget nyújtsunk otthonuk, kertjük, udvaruk rendben tartásához, ehhez eszközöket, tisztítószereket biztosítottunk. Kisebb összegű javításokra is lehetőségük nyílt

a hátrányos helyzetű családoknak, például zár- vagy ablakcserére – mondja Kothencz János.

Az országos Béres Csepp-akció keretében az egyházmegyében 23 településen 197 személy részére osztottak ki Béres Cseppet a Béres Alapítvány jóvoltából. A Betűvető programban csaknem 1,25 millió forint értékben 15 településen 248 általános és középiskolás gyermeknek adtak át beiskolázási utalványt. A DM-mel közösen megvalósított Együtt a babákért kezdeményezés ahhoz járult hozzá, hogy 16 településen 55 csecsemő 448 karton pelenkához juthasson, ami csaknem fél évre elegendő mennyiséget jelentett az egyházmegye rászoruló családjainak. Az Öngondoskodó háztartások programban pedig 300 ezer forint értékben 140 egységcsomag vetőmagot osztottak ki több mint 15 településen. – Nagy öröm számunkra az is, hogy csoportjaink sikerrel pályáztak a zánkai Erzsébet-táborokra, így 40 rászoruló család gyermekének üdültetését tudtuk elősegíteni Kunágótáról és Röszkéről. Emellett a Családok Éve Erzsébet-hétvégéin 76 család vehetett részt zánkai élménytáborokban – folytatja.

Szintén komoly eredmény, hogy az országos 1 százalékos gyűjtésből 550 ezer forint értékben élelmiszercsomagokat, szemüvegeket, a hajléktalan teajáráshoz alapanyagokat, a babás családoknak pelenkát, a hátrányos helyzetű családok lakásfelújításához anyagokat tudtak vásárolni, kiosztani. A Békés megyei, mezőkovácsházai Boldog Ceferino Egyesületet is segítették, 30 gyermek tanodai napközbeni étkezésének ellátásához közel 1 millió forinttal járultak hozzá, és Erzsébet-utalványokkal támogatták a hátrányos helyzetű családok beiskolázását.

TESTBEN ÉS LÉLEKBEN IS MEGERŐSÍTENEK

Kothencz János továbbá kiemeli, a halmozottan hátrányos helyzetű családok természetbeni és közüzemi hátralékokat érintő támogatásában is élen jár az egyházmegyei Karitás. Több mint 200 fő részére biztosítottak élelmiszercsomagokat, tűzfát, szemet, tárgyi és pénzádományt. Gyönyörű alkalomként említi a Betegek Világnapján a szegedi móravárosi Szent Kereszt katolikus templomban Köllő Sándor római katolikus lelkész által vezetett programot, amikor elmélkedéssel és szentmisével erősítették meg testben és lélekben a betegeket és a körülöttük szolgálatot teljesítőket.

– Kórházi beteglátogató csoportjaink is aktívan tevékenykedtek. A szegedi gyermekpszichiátriai és krónikus belgyógyászati osztályon heti rendszerességgel látogatták önkénteseink a betegeket, és évente két közös ünneplést tartunk a krónikus belgyógyászati osztályon, húsvét és karácsony időszakában. Ez nagyon közel áll a szívemhez, ahogy az Őszi alkotóház is, melynek keretében a hagyományosan a szegedi Nagyáruházban tartandó adventi-karácsonyi vásárra készülünk szebbnél szebb alkotásokkal. A Szent Erzsébet hajléktalan teajáratot pedig januártól április végéig, illetve és októbertől decemberig valósítjuk meg heti rendszerességgel: teát és zsíros kenyeret osztunk Szeged különböző pontjain a rászorulóknak, alkalmaként gyertyát, meleg ruhát, takarót, karácsonykor konzervet és szaloncukrot is biztosítunk – tájékoztat.

A sor azonban még így sem teljes. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a szegedi plébániai Karitászcsoportok rendszeresen cipőt osztanak a hívekkel Szent Erzsébet hétvégéjén, tavaly 3000 pár cipőt juttattak el a Szeged környéki rászorulóknak. Évről évre részt vesznek a Karitászcsoportok az Egymillió csillag a szegényekért programban is, a befolyt összegből rászoruló családokat támogatnak. Tavaly például a szegedi karácsonyi jótékonyági vásár 180 ezer forintos bevételét az



A Karitászcsoportok a karácsonyi jótékonyági vásár bevételéből is a rászoruló családokat támogatja

Egymillió csillag szegedi adományaival kiegészítve 19 családot támogattak a téli hónapokban tűzifával, tüzelővel, a fűtésszámla befizetésével. Kothencz János felhívja a figyelmet: raktári ügyeletük folyamatosan működik Szegeden az Alföld utca 46. szám alatt, ahol munkatársaik kedden 8–10, csütörtökön pedig 15–17 óra között várják azokat a rászorulókat, akiknek ruhaneműre, cipőre, háztartási eszközökre van szükségük.

A Karitászcsoportok számára egyébként rendszeresen szerveznek összejeve-

teleket, tematikus egyeztetéseket, szupervíziókat és képzéseket is. Az idei esztendőben az önkéntesek alapképzése mellett kórházi beteglátogató, valamint Karitás-junior képzés is szerepelt a programban.

– Hála a Jóistennek egyre több önkéntes csatlakozik a csaknem 22 éve működő, valóban hiteles szociokaritatív tevékenységet felmutató közösségünkhöz. A jövőben is tisztelettel és szeretettel várjuk az önkénteseket, akik szeretnének hozzájárulni a halmozottan hátrányos helyzetű embertársaink életének jobbá tételéhez. Kérjük, akinek a környezetében szociálisan halmozottan hátrányos helyzetű személyek, családok élnek, bátran keresse fel a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitást, valamennyi plébániai önkéntes csoportunk és munkatársunk maximális odafigyeléssel és odaadással igyekszik enyhíteni ezen embertársaink gondjait! – így Kothencz János.

HAZAÉRKEZNI A TÁRSADALOMBA

Ami az ifjúságvédelmi szerepvállalást illeti, a főigazgató büszke rá, hogy a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója sokat fejlődött az elmúlt hosszú időszakban. Nagy öröm számukra és számára, hogy régióinkban a rájuk bízott, a gyermekvédelmi szakellátásban gondozott gyermekek közel 90 százaléka immár nevelőszülős családokban cseperedik.



A nyári ÁGOTA-táborok több száz állami gondozott gyermeknek nyújtanak életre szóló élményt immár huszonkét éve

– Szolgáltatónk társadalmi felelősségvállalása túlnyúlik az egyházmegye kánonjogi értelemben vett határain, hiszen nemcsak Csongrád, Békés és Dél-Jász-Nagykun-Szolnok, de Komárom-Esztergom, Pest, Bács-Kiskun megyében és Budapesten is gondozunk, nevelünk családjukat veszített gyermekeket, fiatalokat. Kapacitásainkat tekintve 4000 férőhelyen tudunk gondozni és nevelni a családból kiemelt gyermekeket és fiatalokat: a nevelőszülőknél élők

mellett normál szükségletű, lakásotthonokban élő, valamint speciális és különleges szükségletű gyermekeket is segítünk. Kecskeméten csecsemő- és gyermekotthont tartunk fenn, ahol valamilyen komoly egészségügyi rendellenességgel küzdő kicsiket gondozunk, Baján pszichoszociális nehézségekkel küzdő fiatalokat nevelünk speciális lakásotthonokban – mutatja be a tevékenységüket.

Kothencz János elmondása szerint a korábbi évtizedek hagyományaival szakítva komoly figyelmet szentelnek a gyermekek mentális egészségének megőrzésére, fejlesztésére. Ezért fontosak az olyan kezdeményezéseik, mint az élménypedagógiai programstruktúra, a sportéletrend, a tehetséggondozás, a konduktív és gyógypedagógiai fejlesztő struktúra, a kulturális programháló, valamint nem utolsósorban a terápiás programstruktúra. Ezek az alapellátáson túli szolgálatok azt célozzák, hogy a rájuk bízott gyermekek hazaérkezheszenek a társadalomba, ne annak perifériáján kallódjanak. Ide tartozik, hogy egyre tudatosabban működik pasztorációs programcsoportjuk is, melyben végzett teológusok, hitoktatók és hittanárok vállalnak szerepet a gyermekek pasztorációjában.

– A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató kiveszi a részét a kormányzat azon törekvéséből, hogy minél több gyermek juthasson családhoz. Tevékenységi területünk teljes egészén aktívan és tudatosan toborozzuk a nevelőszülőket. Ez a munka nélkülözhetetlen a hazai gyermekvédelmi szakkellátás jövőjét illetően, tekintve, hogy a nevelőszülők között is markáns elidősödés figyelhető meg, másrészt még mindig sok az intézményi típusú szakkellátási terület Magyarországon. Véleményünk szerint minden gyermeknek családban van a helye – fogalmaz a szakember.

A szolgáltató munkatársai támogatták az EMMI szociális államtitkárságának azon kezdeményezését, ahol a gyermekek a *Nincs lehetetlen* jeligével rajzokkal, egyéb alkotásokkal és kisfilmekkel pályázhattak. Olyan művekkel, melyek élettörténetük nehéz pillanatait, sorsfordulatait örökítette meg annak jegyében, hogy minden, családját veszített apróság számára van remény. Ahogy János evangéliumi idézete üzeni: „A szél ott fúj, ahol akar.” A Szent Ágota gyermekei is több száz alkotást küldtek be, ami azt mutatja, ezek számára a fiatalok számára is van remény az egészséges életútra, nekik is van hova hazaérkezniük.

GYERMEKI SEBEKET GYÓGYÍTANAK

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Országos Egyházi Módszertani Intézményrendszere szintén figyelemreméltó elkötelezettséggel szolgálja a közösséget. A Szent Ágota szakmódszertani tevékenységet biztosít, és módszertani tanácsadói szolgáltatást is működtet, valamint a kormányhivatalok szociális és gyámhivatalaival együttműködésben országos szinten is módszertani szolgáltatást nyújt a katolikus egyházak által fenntartott gyermekvédelmi intézmények számára. Kothencz János büszke rá, az erre a feladatra történő kinevezést öt éve kapták meg a kormánytól, az idei esztendőben pedig ismét felkérték őket, hogy továbbra is vállalják ezt a szakmamódszertani tevékenységet.

– Módszertani Intézményünk jelenleg 13 megyére kiterjedően végzi ez irányú munkáját, a szükség okán egyre több kollégával. Az a feladatunk, hogy folyamatosan támogassuk a katolikus egyházak által fenntartott gyermekvédelmi szakellátó rendszer intézménystrukturális kérdéseit, segítsük szakmai munkáját, és a kormányhivatalok szociális és gyámhivatalainak felkérésére vizsgáljuk is ezeket a szakmai programokat – avat be a részletekbe.

Kothencz János hangsúlyozza: szakmai attitűdváltást szorgalmaznak és kezdeményeznek, ahol a törődés kerül a középpontba. Erre azért van szükség, mert túl kell lépni a korábbi évtizedekből, az állami működtetésből megörökölt állapotot.

– Nem az a dolgunk, hogy kritizáljuk a korábbi időszakot, hanem arra törekszünk, hogy a lehető legoptimálisabban a gyermekek életének a szolgálatába szegődjünk, gyógyítsuk elszenvedett sebeiket. Segíteni akarunk nekik abban, hogy képesek legyenek feldolgozni a gondoskodásba kerülés előtt szerzett traumákat, nehéz élelményeket. A kollégákat is arra érzékenyítjük, hogy az ilyen gyermekekkel körültekintően, személyre szabott módon, a lehető legnagyobb odafigyeléssel kell foglalkozni. A célunk, hogy ne csak felügyelgessük őket, ahogy az államszocializmus évtizedeinek gyakorlatából sok szakmai közreműködő óhatatlanul eltanulta. Mi a velük való emberi és szakmai bánásmód tekintetében az attitűdváltást hangsúlyozzuk. Valamennyi katolikus egyház fenntartásában működő gyermekvédelmi szakellátás összes munkatársával összefogva igyekszünk immár közösen, a Módszertani Intézményen keresztül

is ezt a szemléletet és hozzáállást elültetni a szakellátás nevelési gyakorlatában – vall küldetésükről Kothencz János.

LETÖRIK A REMÉNYTELENSÉGET

A főigazgató komoly eredményként említi, hogy a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgálató tevékenységének keretén belül olyan önálló szakmamódszertani rendszert is létrehozott, mely a szenzitív pedagogikoterápia elnevezést kapta. Ezt nemcsak Magyarországon adaptálták sikeresen a gyermekvédelmi szakellátásban dolgozó kollégák számára, de az elmúlt években külföldön is komoly hírnévre tett szert. Eljutott ugyanis többek között Bulgáriába: Plovdivba, Szófiába, Várnába, olyan városokba, ahol nagy gyermekvédelmi szakellátó szolgálatok működnek, s melyek kollégái kimondottan kérték a Szent Ágotát, tanítsák meg számukra ezt a módszert, mely még hatékonyabbá teszi a családjukat veszített gyermekek gyógyítva nevelését. Óriási siker, hogy a rendszertan Bulgárián keresztül Szerbiába és Romániába is eljutott már.

– A Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgálató a jövőben tovább szeretné erősíteni azt az innovációt, amit a pasztorációs programsoport tevékenységével, a több ezer gyermek részvételével megvalósuló sportélet-



*A drogprevenció volt a témája
a 6. ÁGOTA Országos Gyermekvédelmi
Konferenciának 2018 májusában*

renddel, élménypedagógiai programstruktúrájával, táboroztatásaival, országos táboraival, tehetségkutató és tehetséggondozó programjaival elindított. Arra törekszünk, hogy még intenzívebben, még széleskörűbben támogassuk gyermekeinket, megéreztetve velük, hogy a bekerülésüket megelőző időszakból hozott mintáiktól függetlenül van számukra remény. Le akarjuk törni bennük a reménytelenséget, és előmozdítani, hogy megérezzék, megtapasztalhassák,

és el is higgyék, hogy érdemeiktől, teljesítményüktől, múltjuktól függetlenül nagyon is szerethető, feltétlenül elfogadható és csodálatos emberek. A jövőben is azon dolgozunk, hogy a Jóisten kegyelmét a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatón keresztül is a lehető leghatékonyabban közvetítsük mindazokban a szükségletekben, melyekben a leginkább hiányt szenvednek a családjukat veszített gyermekeink és fiataljaink – vázolja a további terveket.

Hozzáteszi, az idei esztendőtől már a Bács-Kiskun megyei Tass-Alsószenttamáson létesített ÁGOTA Falva is szolgálja a gondoskodásban élő gyermekeket a maga ifjúsági, szabadidős, kulturális, képzési és lelkeségi programjaival. ÁGOTA Falvát a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató apróságai is boldogan vették birtokba.

Kothencz János végül kiemeli: nem lehetnek elég hálásak Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök támogatásáért, akinek óriási köszönettel tartoznak. Mint mondja, Kiss-Rigó László hosszú évek óta bátran kiáll a családjukat veszített fiatalok mellett, komoly és széles körű felelősségvállalást valósít meg a hazai ifjúságvédelemben.

– Nagy öröm, hogy ebben a szolgálatban társaivá válhatunk a családjukat veszített fiataljainknak – összegez a főigazgató.

MEGYEN MÁR A HAJNALCSILLAG LEFELE



Me-gyen már a haj-nal - csil-lag le - fe - lé,



az én ked-ves galam-bom most megyen ha - za - fe - lé,



lá-bán van a csiz-má-ja, lak-kos szá-rú kis csiz-ma,



rá - sü - tött a haj - nal - csil - lag su - ga - ra.

2. Amerre mégy, édes rózsám, kívánom,
hogy előtted a rét is tiszta rózsává váljon.
A zöld fű is előtted édes almát teremjen,
a te szíved holtig el ne felejtсен.

Benedek Elek

A SÓ

Volt egyszer egy öreg király, s annak három szép leánya. A fél lába már koporsóban volt a királynak, szerette volna mind a három leányát férjhez adni. Hiszen az nem is lett volna nehéz, mert három országa volt, mind a három leányára jutott hát egy-egy ország. Hanem amiképpen nincs három egyforma alma, azonképpen a három ország sem volt egyforma. Azt mondta hát egyszer a király a leányainak, hogy annak adja a legszebbik országát, amelyik őt a legjobban szereti.

Sorba kérdezte a leányokat, kezdette a legidősebbiken:

– Felelj nekem, édes leányom, hogy szeretsz engem?

– Mint a galamb a tiszta búzát – mondá a leány.

– Hát te, édes lányom? – kérdezte a középsőt.

– Én úgy, édesapám, mint forró meleg nyárban a szellőt.

– Na, most téged kérdezek – fordult a legkisebbikhez –, mondjad, hogy szeretsz?

– Úgy, édesapám, ahogy az emberek a sót! – felelt a kicsi királykisasszony.

– Mit beszélsz, te haszontalan lélek – förmedt rá a király –, kitakarodj az udvaromból, de még az országomból is! Ne is lássalak, ha csak ennyire szeretsz!

Hiába sírt, könyörgött a királykisasszony, hiába magyarázta, hogy az emberek így meg úgy szeretik a sót – nem volt pardon s grácia: világgá kellett, hogy menjen a kicsi királykisasszony.

Elindult keserves sírás közt a kicsi királykisasszony, s betévedt egy rengeteg erdőbe. Onnét nem is tudott kivergelődni, szállást vert egy odvas fában, s ki-kijárt az erdőbe, szedett epret, málnát, szedret, mogyorót, s amit csak talált, úgy éldegélt egymagában.

Egyszer, mikor már egy esztendő is eltelt volt, arra vetődött a szomszéd királyfi, s ez megpillantotta a királykisasszonyt a málnabokrok közt. De a királykisasszony is észrevette a királyfit, s nagy ijedten beszaladt a fa odvába.

Utána megy a királyfi, s beszél:

– Ki van itt?

A királykisasszony meghúzódott az odúban, reszketett, mint a nyárfalevél, s egy szó nem sok, annyit sem szólt.

Újra kérdi a királyfi:

– Hé! Ki van itt? Ember-e vagy ördög? Ha ember: jöjjön ki, ha ördög: menjen a pokol fenekére!

A királykisasszony most sem mert szólni.

Harmadszor is kérdi a királyfi:

– Hé! Ki van itt? Szóljon! Ember-e vagy ördög, mert mindjárt bélöväk!

De már erre megijedt szörnyen a királykisasszony, s kibújt a fa odvából nagy szipogva-szepegve. Rongyos, piszkos volt a ruhája, szégyellte magát erősen, s keserves könnyhullatás közt mondta el a királyfinak, hogy ki s mi ő. Megtetsetett a királyfinak a királykisasszony, mert akármilyen rongyos volt, akármilyen piszkos volt a ruhája, szép volt, kellemetes volt az arca. Szép gyöngén megfogta a kezét, hazavezette a palotájába, ott felöltöztette drága aranyos, gyémántos ruhába, s két hetet sem várt, de még egyet sem, azt gondolom, hogy még egy napot sem, de talán még egy órát sem: papot hívatott, megesküdtek, s csaptak akkora lakodalmat, hogy no ... ki tudná azt megmondani, hogy mekkorát.

Telt-múlt az idő, a fiatal pár nagy békességben élt, úgy szerették egymást, mint két galamb. Mondta egyszer a király:

– Na, feleség, én akkor, mikor először megláttalak, nem is igen firtattam, hogy mért kergetett el az apád. Mondd meg nekem a tiszta valóságot!

– Lelkem, uram – mondja a királyné –, én másként most sem mondhatom, mint ahogy akkor mondtam. Azt kérdezte az édesapám, hogy’ szeretem őt, s én azt feleltem: mint az emberek a söt.

– Jól van – mondja a király –, majd csinállok én valamit, tudom, visszafordul az édesapád szíve.

Hogy s mint fordítja vissza, arról semmit sem szólt a feleségének, hanem csak befordult a másik szobába, levelet írt az öreg királynak, s abban meghívta délebedre. Hát el is ment a levél másnap, s harmadnap jött az öreg király hatlovas hintón. Fölvezette a fiatal király az öreg királyt a palotába, a palotának a leg-

szébb szobájába, ottan már meg volt terítve az asztal két személyre. Leülnek az asztalhoz, hordják az inasok a fáinnál fáinabb ételeket, de hogy szavamat össze ne keverjem, a fiatal király megparancsolta volt, hogy az öreg király számára minden ételt külön főzzenek, süssenek, s abba sót ne tegyenek.

No, ez volt csak az ebéd! Megkóstolta az öreg király a levest, merít belőle egy kanállal, kettővel, de le is tette mindjárt a kanalat, nem tudta megenni a levest, olyan sótalan volt. Gondolta magában az öreg király: ebből bizony kifelejtették a sót, de a sóban főttben (főtt marhahús) majd csak lesz. Nem volt abban annyi sem, mint egy mákszem. Hordták a pecsenyéket szép sorjában, de vissza is vihették, mert a vén király csak megnyalintotta, s belé sem harapott, olyan cudar sótalan, ízetlen volt mind a sok drága pecsenye.

De már ezt nem állhatta szó nélkül az öreg király.

– Hallod-e, öcsém, hát miféle szakácsod van néked, hogy só nélkül süt-főz?

– Sóval süt-főz az máskor mindég, felséges bátyámuram, de én azt hallottam, hogy bátyámuram nem szereti a sót, megparancsoltam hát, hogy fejét vétetem, ha egy mákszem sót is tesz az ételekbe.

– No, öcsém, azt ugyancsak rosszul tevéd, mert én erősen szeretem a sót. Kitől hallottad, hogy nem szeretem?

– Én bizony éppen a kigyelmed leányától, felséges bátyámuram – mondá a fiatal király.

Abban a szempillantásban megnyílék az ajtó, belépett a királyné, az öreg király legkisebbik leánya.

Hej, Istenem, örült az öreg király! Mert még akkor megbánta volt szívéből, hogy elkergette a leányát, s azóta ország-világszerte kerestette mindenfelé. Bezzeg, hogy most a legkisebbik leányának adta legnagyobbik országát. A fiatal király mindjárt kezére vette ezt az országot is, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Papp Gábor

ÉVFORDULÓK, ELŐADÁSOK, KONCERTEK BÉKÉS MEGYÉBEN

2018-ban is számos különleges rendezvény színesítette Békés megye kulturális életét, több jelentős évfordulót ünnepeltek. Ezek közül kiemelkedik a Békéscsaba újratelepítésének 300. évfordulója alkalmából életre hívott eseménysorozat, illetve a vidéki Magyarország harmadik múzeuma, a gyulai Erkel Ferenc Múzeum megalakításának 150 éves jubileuma. Bár nem ünnepeltek évfordulót, de a Gyulai Várszínház és a Békés-tarhosi Zenei Napok idén is számos érdekességgel várta az érdeklődőket.

AZ AJTÓK KITÁRULNAK

Békéscsaba, ahogy a mai Békés megye területe a török időkben elnéptelenedett, majd a 18. században megindult az újratelepítés. 1718-ban báró Harruckern János György kezdeményezésére a vallásszabadság és a jobb megélhetés reményében tíz felvidéki vármegyéből közel 700, döntően evangélikus szlovák telepes megpakolt szekérkaravánja érkezett Csabára. A török idők utáni intenzív

újratelepítés Békéscsaba történelmének legszínesebb és máig meghatározó időszakává vált, a település néhány évtized alatt újjáépült. A hétszáz telepest sokan



Forók: Imre György

Tóth Péter zongoraművész is fellépett az Ajtók kitárulnak című műsorban

kövezték. 1818-ban már 22 ezren éltek a településen, míg 1918 elejére 40 ezerre nőtt a lakosságszám. Ekkorra Békéscsaba a történelmi Magyarország legnépesebb szlovák ajkú települése és Európa legnagyobb faluja volt. Az első vonat 1858. október 25-én, 160 évvel ezelőtt, egy hétfői napon futott be a településre. A vasút fejlődése utat nyitott a kereskedelemnek és az iparosodásnak, amivel Békéscsaba elindult a polgárosodás felé. Ebben az időszakban épült a kőszínház, a Munkácsy Mihály Múzeum, a Fiume szálló, a városháza, a bérpalota és a vasútállomás is. 1918-ban a békéscsabai képviselő-testület kihirdette a rendezett tanácsú várossá alakulást. Az újratelepítés 300., és a várossá válás 100. évfordulóját ünneplő események sorát áprilisban az *Ajtók kitárulnak* című előadás nyitotta a Jókai színházban. Az összművészeti produkcióban olyan neves művészek közreműködtek, mint a Fonogram- és Liszt Ferenc-díjas előadóművész, Szalóki Ágnes, az Artisjus- és Prima-díjas népzeneész, Szokolay „Dongó” Balázs, az Alföld Quartet, a Calandrella Kamarakórus, a Berbécs Zenekar és a Belencéres Néptáncgyűttes.

Az előadást Seregi Zoltán, a Jókai Színház igazgatója dirigálta, a szöveget Sente Béla írta, míg a zenét Gulyás Levente szerezte. A gálára Tóth Péter zongoraművész is hazalátogatott az Egyesült Államokból, aki Bartók-, Kodály- és Liszt-darabokkal kápráztatta el a közönséget.

A megnyitó alkalmából a Munkácsy Mihály Múzeum rendhagyó kiállítással készült a téatrum aulájában, amelyen tíz emblemikus műtárgy mutatja be Békéscsaba történetének fontos elemeit. A rendezvények egész évben egymást kövezték, és ezek közül a teljesség igénye nélkül érdemes kiemelni a július Időutazás fesztivált, amikor a csabai múlt kelt újra életre a megyeszékhely megújult főterén. Az eseményen megidéztek az ősök hagyományait, népművészeti kincseit, mesterségeit, a régi település hangulatát. Felépült és később látható volt a főterén egy korabeli csabai



Szalóki Ági az Ajtók kitárulnak című előadásban

jában, amelyen tíz emblemikus műtárgy mutatja be Békéscsaba történetének fontos elemeit. A rendezvények egész évben egymást kövezték, és ezek közül a teljesség igénye nélkül érdemes kiemelni a július Időutazás fesztivált, amikor a csabai múlt kelt újra életre a megyeszékhely megújult főterén. Az eseményen megidéztek az ősök hagyományait, népművészeti kincseit, mesterségeit, a régi település hangulatát. Felépült és később látható volt a főterén egy korabeli csabai

ház. A fesztivál során a Magyarországi Szlovákok Napja keretén belül tematikus gálaműsor, gasztronómiai bemutató színesítette a programot.

SZENT ISTVÁN MEGÉRKEZETT A FŐTÉRRE

Stílszerűen augusztus 20-án leplezte le Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár és Herczeg Tamás országgyűlési képviselő a Szent István-szobrot a békéscsabai Szent István téren. Az alkotás – Máthé István kompozíciója

– Kerekes Attila önkormányzati képviselő kezdeményezésére készült el.



*Emblematikus műtárgyak mutatták be
Békéscsaba történetét*

300 ÉV – 300 HANG

Az egész évben tartó programsorozatot október végén a 300 év – 300 hang című hangverseny zárta az erre az évre megújult békéscsabai evangélikus nagytemplomban. Az eseményen Szarvas Péter hangsúlyozta, egy város életében rendkívül fontosak a kerek évfordulók, mert az ilyen alkalmakon lehet igazán átélni az összetartozás érzését. Mint kifejtette, a 300. évforduló alkalmából életre hívott, teljes éven át tartó, széles körű összefogással megszületett rendezvénysorozat arról is tanúbizonyságot tett, hogy milyen értékes kulturális élet bontakozott ki Békéscsabán az elmúlt évek során.

A koncerten a város valamennyi énekkara fellépett fúvós- és szimfonikus zenekari kísérettel. A műsorban ősbemutatók, klasszikus és kortárs művek csendülnek fel, többek közt Kodály Zoltán, Antonio Vivaldi, Ola Gjeilo szerzeményeiből. Az eseményen nemzedékek muzsikáltak együtt: gyermekek a szüleikkel és nagyszüleikkel, énekhangok a hangszerekkel, művészek és laikusok, szólisták és kórusok, fúvószenekar és vonószenekar, orgona és zongora.

A koncerten időutazásra is hívták a közönséget, hiszen összefonódott a múlt a jövővel. Egyrészt már a gyermekek is egy 18. és egy 20. századi kórusművet adtak elő, másrészt a felnőttek is a 18. századból való, az őseink által mindig

énekelt, és az evangélikus istentiszteleteken a mai napig gyakran felcsendülő három Transcius-énekkel kezdték műsorukat. Felidéztek az egyszólamú változatot, majd Sutyinszki János békéscsabai zeneszerző külön erre az alkalomra komponált feldolgozásaival folytatódott a műsor. A hangverseny közepére illesztett kortárs kórusművek után pedig felidéztek a szinte pontosan 300 esztendővel ezelőtti kort, hiszen Vivaldi Gloria című alkotásának négy tétele hangzott el. Az estet egyedülálló fényjáték zárta az A-Team rendezésében, amit az evangélikus nagytemplomra vetítettek. A különleges látványosságot legjobban a Luther utcáról lehetett látni, ezért azt a területet erre az időre lezárták, így sok százan figyelhették a „égi tüneményt”.

A KINCSEK ŐRZŐJE

Szeptemberben nyílt meg a *Kincsek őrzője – 150 éves a gyulai Erkel Ferenc Múzeum* című kiállítás a fürdővárosi Almásy-kastély Látogatóközpontban. A különleges tárlaton az érdeklődők egyebek mellett megtekinthetik nemzeti ereklyénket, azt a felbecsülhetetlen értékű, 14 karátos aranyból készült, gyémántokkal díszített babérkoszorút, amelyet Erkel Ferenc kapott 50 éves karrierjének jubileuma alkalmából.

– 1868. szeptember 8-án Mogyoróssy János adománylevelet írt, amelyben összes könyvét, fegyvergyűjteményét, térképeit, különböző érmekeket adományozott kedves, szeretett városának –



Ritaóók Ágnes nyitotta meg az Erkel Ferenc Múzeum jubileumi kiállítását

szólt a jubileum aktualitásáról és jelentőségéről köszöntő beszédében Kónya István. Gyula alpolgármestere hangsúlyozta, a város innentől elindult a kulturális fejlődés útján, ami napjainkban is tart. Mint kiemelte, az utókor, a mai nemzedék hálás szívvel gondolhat Mogyoróssy Jánosra, a személyiségre, akinek a kezdeményezése későbbi eredményeként a szombaton megnyílt kiállításon számos történelmi érdekességet, köztük nemzeti

ereklyénket, Erkel Ferenc felbecsülhetetlen értékű babérkoszorúját is láthatják a látogatók.

– Erre az értékre nem csak mi gyulaiak, de az összmagyarság is méltán lehet büszke – húzta alá.

Ritoók Ágnes, a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Tárának igazgatója megnyitó beszédében elsősorban a gyulai és a Magyar Nemzeti Múzeum folyamatos kapcsolatának érdekességeire világított rá.



Erkel Ferenc legendás babérkoszorúja

A 150 éves jubileum alkalmából megnyílt, 2019. szeptember 8-áig megtekinthető időszak kiállításon Mogyoróssy Jánoshoz, illetve az általa képviselt eszmeiséghez, gondolatisághoz kapcsolódó tárgyak tekinthetők meg, amelyek egyben reprezentálják az intézmény sokszínűségét. A múzeum velejét is az évtizedek alatt kialakult százezres nagyságrendű gyűjtemény adja.

A sokat emlegetett 14 karátos színaranyból készült, gyémántokkal ékesített babérkoszorút 1888-ban adományozták Erkel Ferencnek ötvenéves karmesteri jubileumára. A különleges tárgyat 1907-ben Erkel Rezső hagyta a múzeumra, és kalandos körülmények között a második világháborút is átvészelte. Nemzeti ereklyénket rendkívül ritkán láthatja a nagyközönség, egyébként egy banki trezorban őrzik, de mostantól egy éven át megtekinthetik az érdeklődők az Almásy-kastélyban. A babérkoszorút természetesen különleges biztonsági intézkedések mellett mutatják be.

A kiállítás első terme a múzeum alapításának körülményeit, Mogyoróssy János alapító tevékenységét mutatja be, illetve felvázolja a múzeum – történelem viharai okozta – küzdelmes évtizedeit. Láthatók azok a műtárgyak, amelyek a múzeumalapító Mogyoróssyhoz köthetők – írja a *gyulakult.hu* oldal.

A második teremben a régészeti gyűjtemény legjelentősebb darabjait tekinthetik meg a látogatók. A kiállításban egy egyedülálló bronzkori sisak is megtalálható, amely az 1940-es évek óta nem volt látható Gyulán. A harmadik



*Érdekes tárgyak sora tárul fel az Erkel Ferenc
Múzeum jubileumi kiállításán*

terem a néprajzi anyagot prezentálja, s megpróbál teljes képet adni a békés-bihari térség néprajzáról, valamint a múzeum történetének jelentős néprajzkutatóiról.

Végül a negyedik terem a történeti gyűjteményé, benne a szakág olyan különleges műtárgyaival, mint Erkel Ferenc gyémántokkal ékesített aranykoszorúja, amelyet hosszú évtizedek óta egy bankfiók trezorjában

őriznek, és a nagyközönség nem láthatott, vagy az egyetlen fennmaradt, vármegyei hajdú teljes öltözete, amely utoljára 25 évvel ezelőtt volt kiállítva.

ÉRDEKESSÉGEK A BÉKÉS-TARHOSI ZENEI NAPOKON

Érdekes programokból idén sem volt hiány a 42. évfordulóját ünneplő Békés-tarhosi Zenei Napok ideje alatt. A kéthetes zenei fesztiválon több mint húsz esemény között válogathattak az érdeklődők.

A BÉTAZEN a Békés Megyei Szimfonikus Zenekar hangversenyével nyitotta meg hivatalosan is kapuit. A koncerten Beethoven-művek csendültek fel Gál Tamás Liszt-díjas karmester, érdemes művész vezényletével, valamint Szabadi Vilmos kétszeres MIDEM, Prima, HUNGAROTON és



*A Békés-tarhosi Zenei Napokon
a helyi zenészek is fontos szerepet játszottak*

Liszt-díjas hegedűművész közreműködésével. A nyitóhangverseny napján nyílt meg a „Zeneközelben” – 20 kép a 20 éves Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium anyagából című kiállítás. A békési református templom adott otthont Kuzma Levente orgonaművész

és Somogyi Anita operaénekes lélekemelő előadásának. Átívelve időt és teret, varázslatosan szép műsorukban többek között Bach- és Mozart-művek csendültek fel.

A következő napokban a zenei napok vendégeként köszönthették Matuz István Kossuth-díjas fuvolaművészt, aki Kancsár Vera zongoraművész közreműködésével igazi templomi darabokat szólaltatott meg. A Pro Musica Fúvósötös teltházás hangversenye folytatta a fúvós hangszeres előadások sorát. A zenekar tagjainak virtuóz játékában különböző zenei irányzatok dallamai váltakoztak fület gyönyörködtető összhangban.

Nagy sikerrel zárult az idén 6. alkalommal megrendezett Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó is, melyen a Békés Városi Ifjúsági Fúvószenekar a Debreceni Ifjúsági Movie Bandet, a Gyergyószentmiklósi Fúvószenekart és Csorvás Város Fúvószenekarát és Majorette Csoportját látta vendégül.

Szép számmal vettek részt tehetséges fiatalok a Nemzetközi Fuvolakurzuson és a Nemzetközi Vonószekari Táborban, ahol házi hangversenyeken és zárókoncerten mutathatták be tudásukat, valamint tartalmas időtöltést nyújtott a „Szép Magyar Beszéd” Békés-tarhosi Olvasótábor is, melyen interaktív feladatok és igényes olvasmányélmények várták a diákokat.

A zongoratanárok regionális képzési napján „Hogy is kezdődött?” címmel Szokolay Sándor zeneszerző diákéveiből származó levélgyűjtemény bemutatásán, valamint könyv-, kotta- és lemezbemutatóján vehettek részt az érdeklődők. Az ismeretterjesztő előadások sorában fontos megemlíteni a Református „Magvetés” Konferenciát, mely a „Szentlélek munkája egykor és most” címmel számos látogatót vonzott a református templomba.

Tokaji Gábor, egykori iskolaigazgató tiszteletére emléktáblát avattak a Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola falán



A BÉTAZEN programjában bemutatták Szokolay Sándor kottáit is

a Békési Városvédő és Szépítő Egyesület szervezésében, valamint sor került a Békés-tarhosi Zenebarátok Körének éves közgyűlésére is a tarhosi Wenckheim-kastélyban.

Természetesen idén sem maradt el a Sebestyénné Farkas Ilona karnagy által összefogott Békés-tarhosi Kórustalálkozó, mely immár 15. alkalommal töltötte meg zengő énekszóval a helyi református templomot. Vendégünk volt a Kovásznai Pokolsár Egyesület amatőr színjátszó csoportja is, akik Tamási Áron: Hullámszó vőlegény című darabját mutatták be nagy sikerrel.

A színházi és zenei események mellett a tánc szerelmesei sem maradtak igényes programok nélkül, hiszen idén egyedülálló módon egy különleges előadás is színesítette a zenei napok programját.

Június 25-én este „Hegedűtől a balett-cipőig” címmel kulturális barangolásra invitáltuk a kamarazene és a tánc iránt érdeklődőket. A Budapesti Filharmóniai Társaság muzikusainak előadása indította az estét, majd az InternationalBalLET nemzetközi sztártáncosainak különleges produkciója varázsolta el a közönséget, mely vastappsal köszönte meg a műsort.

A rendezvény gazdag programkínálatában a népzene és néptánc iránt érdeklő-



Szokolay Orsolya is ellátogatott a Békés-tarhosi Zenei Napokra

dők is találhattak igazi csemegéket. A Suttyomba Zenekar idén újra ellátogatott a kulturális központba egy koncert erejéig, valamint ők gondoskodtak az előzenéről a Belencéres Néptáncegyüttes gálaműsorán és az azt követő táncházban is, mely a zenei napok egyik legnépszerűbb rendezvénye. Évről évre nemcsak teltházas érdeklődés, de minden alkalommal vastaps is kíséri a néptáncos fiatalok szemet gyönyörködtető táncát.

A zenei napok kapuit az idén 30 éves, méltán híres Csík Zenekar koncertje zárta. Az autentikus népzene kivül többek között Kispál és a Borz, Quimby, Hobo, Presser Gábor és Cseh Tamás átdolgozásokat is hallhattunk a hol lassú, hol pörgős muzsikákat megszólaltató, jó hangulatú koncerten.

NEGYVENHÉT NAP ALATT TÖBB MINT HETVEN PRODUKCIÓ

A Gyulai Várszínház ötvenötödik nyári évadában negyvenhét nap alatt több mint hetven produkciót láthatott a közönség. Az előadások, a darabok a legkülönbözőbb korosztályba tartozó és érdeklődési körű embereket szolgálták ki, a kisgyermektől az idősebbekig, valamennyi generáció találhatott kedvére való programot.

Elek Tibor igazgató kiemelte, a várszínház életében mindig prioritást élveztek a saját bemutatók. Ebben az évadban öt ilyen produkciót tekinthetett meg a közönség. Az első nagyszínházi bemutató a Caligula helytartója volt a Gyulai Várszínház és a Nemzeti Színház közös produkciójában, a Székely János napok keretében. Ugyancsak ebben a programrészben Székely János Dózsa monodramáját mutatták be Bartus Gyula előadásában, illetve tartották a szerző novelláiból készült A nyugati hadtest hangjáték- és CD-bemutatóját.

Szintén nagyszínházi bemutatóként tekinthették meg az érdeklődők a Shakespeare-fesztivál záróakkordjaként Tom Stoppard Rosencrantz és Guildenstern halott című művét. A Gyulai Várszínház, az Aradi Kamaraszínház és az ugyancsak aradi Ioan Slavici Klasszikus Színház produkcióját Tapasztó Ernő rendezte. Az Erdélyi héten anyaországbeli bemutatóként láthatták az érdeklődők az Orbán János Dénes művéből készült Búbocska című ördögmusicalt. A Kolozsvári Magyar Opera 110 tagú társulattal érkezett a fürdővárosba. A fogadtatás minden bemutató esetében kedvező volt a közönség és a szakma részéről is.

Elek Tibor szólt arról, hogy az előadásokat tovább játsszák majd, illetve hogy a Székely János Napokat Budapestre és Marosvásárhelyre is elviszik. Maga az Erdélyi hét egyébként a nevének megfelelően erdélyi színházak előadásainak adott teret nagy sikerrel, kedvező fogadtatással.

Az igazgató kitért arra, hogy Gyula számos részén rendeztek előadást az évadban. – Elvárásként fogalmaztuk meg magunk felé, hogy a kortárs magyar irodalom minél karakteresebb helyet kapjon a Várszínházban. Tucatnyi ilyen darab szerepelt a palettán – ecsetelte Elek Tibor. – A történelmi darabok, a Dózsa monodráma, a Caligula helytartója, a Zsoltáros és a zsoldos, valamint különösen a Zrínyi 1566 egyaránt komoly érdeklődésre tartott számot.

Hozzátette, ingyenes előadásokkal is igyekeztek közelebb hozni a teátrumot az érdeklődőkhöz, de komoly- és könnyűzenei programok egyaránt bekerültek a kínálatba. Ezen felül több eseményt hívtak életre kifejezetten a gyerekek és a fiatalok számára. A direktor hangsúlyozta, a színház gazdasági helyzete stabil, és új forrásokat is sikerült bevonniuk a finanszírozásba. A jövő évről szólva kifejtette, bár túl sok konkrétumot még nem árulhat el, mindenképpen folytatódik az együttműködés a Nemzeti Színházzal. 2019-ben a Székely János Napok mintájára Weöres Sándor Napokat tartanak majd A kétfejű fenevad című darabbal. Folytatódik a Shakespeare-fesztivál és várhatóan az Erdélyi hét is.

Görgényi Ernő polgármester elmondta, a várszínház sikeresen megvalósította az Elek Tibor vezetői pályázatában megfogalmazott művészeti koncepciót.

– Az idei évad tovább erősítette a város jó hírnevét – fogalmazott. – Az előadások hozzájárultak a turisztikai vonzerő erősítéséhez, és nagyon fontos, hogy Gyula polgárai is magukénak érzik a várszínházat; a kulturális intézményt, ami nemzeti kultúránk egyik alkotóműhelye, s amit hazai és nemzetközi szinten is elismernek. Kiemelte, minden színházba járó érdeklődő megtalálhatta a kedvére valót a teátrum idei évadában.

Sík Sándor

HIMNUSZ KALAZANCI SZENT JÓZSEFHEZ

Szentje és atyja Kegyes Iskoláknak,
Nagyra törekvő, nemes ifjúságnak
Hitre, tudásra, szép életre, jóra
Példaadója!

Zsenge korodtól hallottad a Hangot:
Szent hivatását, mely szívedben zsongott.
S mentél utána egy életen végig,
Róma szívéig.

Hittel utána Isten hívásának
Mentél szívéig szegény ifjúságnak.
Szent nyomaiddal vívja nemes harcát
Ifjú magyarság.

Híven a széphez, az igazhoz, jóhoz
Állhatatosan az Isteni Szóhoz
Menni előre, hogy az Úrhoz érjünk:
Légy a vezérünk.

Miklós Péter

KÖZÖS MÚLT, KÖZÖS JÖVŐ

*A keleti kereszténység
és a Csanádi Egyházmegye*

A keleti kereszténység ezerarcú és sok összetevős jelenségvilága az egyetemes eszme- és vallástörténetnek. A keleti keresztények hagyományosan a Kárpát-medencétől Indiáig és Belső-Ázsiáig – Kínáig, Mongóliáig – számos területen élnek kisebb-nagyobb közösségekben. Történelmük, szokásaik, rítusaik, vallási, egyházfegyelmi és liturgikus előírásaik egészen eltérőek a nyugati kereszténységtől és a katolicizmustól. Ráadásul nem beszélhetünk egységes keleti kereszténységről, hiszen igencsak sokszínű, s egymástól – földrajzilag, nyelviileg, kulturálisan – távoli csoportok alkotják.

A keleti kereszténységnek három nagyobb irányzatát különbözteti meg az egyháztörténeti és az összehasonlító vallástörténeti kutatás.

A legrégibb gyökerű – és napjainkra már a legkisebb lélekszámú – áramlat az ókeleti (vagy más elnevezés szerint ősi keleti) egyházaké, amelynek vezetői és hívei még a nagy keleti egyházszakadás (1054) előtt váltak ki az akkor még egységes keresztény egyházból. Elsősorban teológiai okokból: Jézus Krisztus emberségéről, illetve emberi és isteni természetéről és akaratáról, vagy éppen Szűz Mária szerepéről gondolkodnak másképp. Az ókeleti egyházak jelen vannak Afrikában – az egyiptomi kopt és az etiópiai abesszin egyház híveinek száma milliós nagyságrendű – és Ázsiában – Szíriától Indiáig –, de a nesztoriánus szír egyházi vezető, az antiochiai pátriárka székhelye Chicagóban, az Egyesült Államokban van.

Az Európában leginkább ismert és a legtöbb követővel rendelkező irányzata

a keleti kereszténységnek az ortodoxia. Az ortodox egyház – amely az 1054-es szkizma idején, a Szentlélek származásának kérdése és egyes joghatási problémák miatt vált el Rómától – a görög, a bolgár, a szerb, a román, az ukrán és az orosz államok területén rendelkezik önálló egyházszervezettel és jelentős állami támogatással. Az ortodoxok elnevezése a magyar jogi és állami terminológiában a tizenkilencedik századtól a görögkeleti, de elterjedt – elsősorban orosz hatásra – a pravoszláv megjelölés is. Teológiailag és a vallástudomány szempontjából az ortodox (ami egyrészt „igazhitű”, másrészt „helyesen dicsőítő” jelentéssel bír) fogalom használata a helyes és megalapozott.

A keleti kereszténység harmadik – és számunkra, katolikusok számára talán legérdekesebb – ága a keleti katolikus közösségeké. Keleti szertartású katolikus csoportok – Afrikától Ázsián keresztül a Kárpát-medencéig – számos helyen jöttek létre az elmúlt évszázadokban. A keleti katolikus egyházak papjai és hívei megőrizték ősi szokásaikat – templomépítészeti, böjti, egyházművészeti, rituális stb. hagyományaikat –, ugyanakkor letették a katolikus egyház hitvallását, valamint elismerték a pápa egyházi főhatóságát.

A keleti katolikus egyházak kialakulásának két alapvető oka volt. Az egyik a gyarmatosítással függ össze. A gyarmatosító nyugat-európai országok ugyanis nemcsak gazdasági erőforrást és felvevő piacot láttak gyarmataikban, de azokon az európai kultúrát és a kereszténységet is meg akarták honosítani. Ennek jegyében szerveztek missziókat, valamint – a katolikus hittérítők révén – igyekeztek a keleti keresztény közösségeket ismét egyesíteni Rómával. A másik oka a közép-európai – és a történelmi Magyarországot is magában foglaló – Habsburg-birodalom katolizációs törekvéseiben keresendő, amelynek jegyében a területén élő ukrán, román és szerb ortodoxokat kísérelték meg egyesíteni a római katolikus egyházzal. Ezen utóbbi csoportból jött létre a hazánkban is ismert görög katolikus egyház, híveinek hivatalos elnevezése pedig – XI. Piusz pápa 1934-es rendelkezése szerint – „bizánci szertartású római katolikus”.

A keleti keresztény és a római katolikus egyházak közötti különbségek szembe-
tűnőek, s liturgikus (a szentmisét mindig énekelve mutatják be, az Eucharisztia-
ban kovászos kenyeret használnak, mindig két szín alatt áldoznak stb.) és
egyházfegyelmi (a papok házasodhatnak, az egyházi év szeptember elsején kez-



*Szent Hierotheosz,
a magyarok tizedik
századi bizánci keresztény
térítőpüspöke*

dődik stb.) dimenziói egyaránt vannak. A keleti keresztény közösségek – kivéve a pápa joghatósága alá tartozó keleti katolikusokat – autokefél egyházak, vagyis saját egyházfőjük van (például a moszkvai, belgrádi, bukaresti, szófiai pátriárka vagy az athéni érsek). Az ortodox egyházak körében tiszteletbeli elsőség – de nem primátus – illeti meg konstantinápolyi pátriárkát, akit emiatt ökumenikus pátriárkának is neveznek.

A keleti kereszténység ezer esztendeje van jelen a csanádi püspökség területén, sőt keleti szerzetesek és papok már egyházmegyénk létrejötte előtt éltek a térségben. Régészeti leletek – és részben történeti források is – bizonyítják, hogy a honfoglalók között – a magyar ősvallás követői mellett – keresztény, iszlám és zsidó vallásúak is voltak. A keresztény honfoglalók pedig csak a keleti rítus hívei lehettek, hiszen akár a steppei vándorlás során, akár a kazár birodalomban, akár a balkáni kapcsolatok révén ismerkedtek meg elődeink a krisztianizmussal, annak csakis keleti változatával találkozhattak.

A magyarság Kárpát-medencei megtelepedése után a bizánci keleti keresztény egyház missziós területként tekintett a régióra. Ennek jegyében, mint Bíborbanszületett Konstantin bizánci császár A birodalom kormányzásáról című művéből tudjuk, már a tizedik század közepén – Géza nagyfejedelemnek a nyugati kereszténységgel való kapcsolatfelvétele előtt mintegy húsz évvel – két magyar előkelő (Bulcsú és Termacsu) fölvette Bizáncban a kereszténységet. Az Erdélyt uralma alatt tartó Gyula udvarába pedig a bizánci császár és a konstantinápolyi pátriárka térítőpüspököt küldött – a 2000. augusztus 20-án, éppen Budapesten szentté avatott – Hierotheosz személyében.

A Délvidéket és a Temesközt Szent István idején uralma alatt tartó Ajtony vezér is megkeresztelkedett a keleti rítus szerint, mégpedig a bulgáriai Vidinben. Keresztapja nem volt más, mint az akkori bizánci uralkodó, II. Baszileiosz császár. Ajtony templomot és bazilita monostort alapított Keresztelő Szent Já-

nos tiszteletére székhelyén, Marosvárott. Amikor azonban 1028-ban az államalapító Szent István serege Csanád vezér vezetésével hadat viselt ellene és legyőzte – a végső ütközetben maga Ajtony is életét vesztette – Marosvár neve Csanád lett, a tartományából pedig Csanád vármegye, amelynek földjén megszervezték a csanádi egyházmegyét és első püspökévé szentelték Szent Gellértet 1030-ban. A keleti szertartású, Nagy Szent Vazul egyházatya regulája szerint élő bazilita szerzeteseket ekkoriban Oroszlámosra telepítették, helyükre pedig bencések és római rítusú katolikus papok érkeztek.

A keleti és a nyugati kereszténység ugyan 1054-ben kettévált, de a Magyar Királyság területén a Krisztus-hit két ága még sokáig békésen élt egymás mellett. Baán István bizantinológus professzornak van egy elmélete, amely szerint a magyar államiság első évszázadaiban keleti egyházszervezet is működött hazánkban. A két (kalocsai és bácsi) központú kalocsai érsekség – fogalmazta meg Baán a Századok című történeti folyóiratban megjelent 1995-ös cikkében – egy magyar keleti egyháztartomány (amelynek élén a tizenegyedik századi bizánci forrásokban szereplő „Turkia metropolitája” állt) volt, amelynek egyébként a csanádi püspökség is részét képezte.

A fentiekből is világosan látszik, hogy már egyházmegyénk létrejötté idején milyen nagy befolyással rendelkezett a keleti kereszténység a térségben. Ha ezekhez hozzátesszük, hogy Szent Gellért püspöki központja bazilita monostorban és keleti rítusú templomban került kialakításra, valamint hogy a szőregi bencés monostor első lakói szintén bizánci szertartású szerzetesek lehettek, s hogy Szer (a mai Ópusztaszer) régészeti anyaga is keleti keresztény emlékekről tanúskodik, akkor ez a jelenlét még hangsúlyosabb. De továbbmenve: egyházmegyénk székesegyháza, a szegedi dóm annak a Szent Dömö-



*II. Baszileiosz bizánci császár,
aki Ajtony vezér keresztapja volt
(11. századi ábrázolás)*



*Szent Gellért életének jelenetei
– találkozása Szent Istvánnal, remetesége,
püspökké szentelése, prédikációja –
a Magyar Anjou Legendarium lapjain
(1330-as évek)*

tör-templomnak a helyén épült, amelynek patrocíniuma a bizánci egyházba vezet. Szent Dömötör ugyanis a keleti kereszténység népszerű katonaszentje, akit a középkorban Magyarország (egyik) védőszentjének is tartottak és emléknapja többnapos ünnep volt a Szent László-korabeli szabolcsi zsinat (1092) határozatai szerint.

A török időkben a csanádi egyházmegye megszűnt (székhelyét 1552-ben rombolták le), területe keresztény lakosságának száma pedig drasztikusan lecsökkent. Amikor a püspökséget a tizennyolcadik század elején újjászervezték, a régióban már nagyszámú szerb és román nemzetiségű ortodox vallású ember élt. A katolikusok – nagyrészt németek és magyarok, kisebbrészt franciák, bolgárok, spanyolok – betelepítése csak később indult meg. A térségbe a Kárpátaljáról görög katolikus ruszinok is telepedtek, Makóra

éppen Stanislavich Miklós csanádi püspök szervezésében az 1740-es években. A történelmi Magyarországon működő, egykoron óriási kiterjedésű és temesvári székhelyű Csanádi Egyházmegye területén nemcsak számos ortodox egyházi intézmény – parókia, iskola, egyesület stb. – működött, de Aradon és Temesvárott keleti szertartású püspöki központ is. Napjainkban a román ortodox egyház magyarországi gyulai püspökségének székhelye van egyházmegyénk területén. Az 1997-ben fölállított gyulai román ortodox egyházmegye első főpapja (1999 és 2007 között) Sofronie Drincec volt, aki jelenleg nagyváradi püspök, s híres öku-
menikus elkötelezettségéről, amelynek jegyében II. János Pál pápáért is imádkozott. Utódja a gyulai püspöki székhelyen a napjainkban is szolgáló Silaun Mănuilă. A római katolikus egyházzal egységben és teljes közösségben lévő görög katolikusoknak is vannak közösségeik korunkban az egyházmegye területén (ugyan



A szegedi székesegyház helyén álló Szent Dömötör-templom, előtte azzal a kápolnával, amit a mai Dóm tér kialakítása után a Lechner téren építettek újjá és jelenleg a görög katolikusok használnak (20. század eleji felvétel)

ők sem tartoznak a szeged-csanádi püspök joghatósága alá). A makói – ruszin és román eredetű – görög katolikus egyházközség több püspököt is adott a katolikus egyháznak. Pócsi Elek (1753–1831) munkácsi görög katolikus főpásztor az 1790-es években szolgált lelkészként a „Maros-parti Konstantinápolyban”, míg Erdélyi Vazul (1794–1862) nagyváradi görög katolikus püspök Makón született 1794. augusztus 1-jén.

Az 1936-ban létrejött önálló szege-

di görög katolikus egyházközség – Szaploneczay Miklós esperes atya szervezésében – fenntartja a Romzsza Tódor Kollégiumot, valamint működteti az idősek nappali otthongondozását ellátó Szent Rozália Szolgálatot.

Mindezek mellett napjainkban a Szeged-Csanádi Egyházmegyének élénk kapcsolatai vannak a közel-keleti keresztény közösségekkel. Kiss-Rigó László püspök a polgárháborútól és az Iszlám Állam nevű terrrorszervezet kegyetlenkedéseitől szenvedő szíriai keresztények megsegítésére való gyűjtésre szólította föl egyházmegyének híveit 2016. újévi pasztorális levelében a következő gondolatokkal: „Most, az esztendő első napjaiban szeretnénk az egész egyházmegye közössége nevében szolidaritásunkat kifejezni és hatékony segítséget nyújtani a Szíriában élő, nagyon nehéz helyzetben sokat szenvedő és kitartó keresztényeknek, akik erre messze sokkal jobban rászorulnak, mint a migránsok ezrei, akikkel kapcsolatban annyi üres vita folyik napjainkban. Elmondhatatlanul kiszolgáltatott helyzetben él ma Szíriában sok millió belső menekült, főleg keresztények,



Erdélyi Vazul, a makói születésű nagyváradi görög katolikus püspök

akiket a háborús ország megmaradt területei tartanak el, minden külső segítség nélkül. Róluk nem vesz tudomást a világ. Külön teherként a több tízezer háborúban rokkanttá vált többségében fiatal ellátása. Ott kell segítenünk, ahol erre a legnagyobb szükség van, és azoknak az elsősorban keresztény közösségeknek, akik kitartanak őseik földjén, és nem akarnak migránsként élni. A Szeged-Csanádi Egyházmegye fölvette a kapcsolatot a szíriai keresztények törzsterületén lévő egyik legfontosabb plébánia vezetőjével, aki kiterjedt segélyszolgálatot működtet, amely egyaránt segíti a keresztény és a más vallású bajba jutottakat. A plébános, aki régi barátja a magyaroknak, vállalja, hogy minden tőlünk érkező adományt a legrászorultabbaknak juttat el Magyarországra és az adományozók nevében” – írta a szeged-csanádi főpásztor.



*Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök
Afram al-Malúlíval, a szíriai keresztény egyház
vikáriusával 2016 májusában*

Az egyházmegyénkben folytatott gyűjtés során 2016 elején mintegy tízenegymillió forint gyűlt össze adományokból.

Kiss-Rigó László püspök 2016 májusában személyesen járt Szíriában, ahol az országot sújtó konfliktusról és a humanitárius helyzetről folytatott megbeszéléseket Ahmed Bahreddín al-Haszún szíriai főmuftival, a szunnita iszlám közösség vallási vezetőjével; Afram al-Malúlíval, a szíriai egyház vikáriusával; Samuel Rizkkel, az ENSZ fejlesztési

programjának szíriai igazgatójával és Mario Zenari szíriai apostoli nunciussal. A püspök fölkereste Kharab Maqiyya település maronita ókeleti keresztény közösségét és átadta nekik a szeged-csanádi egyházmegye híveinek adományát.

– Nagyon nehéz megtalálni a prioritásokat, mert fontos a templomépítés és fontos a sebesültek ellátása is, de legalább ilyen fontos a leendő elit képzése, akik egyszer majd felépítik ezt a romba döntött országot – összegezte szíriai tapasztalatait Kiss-Rigó László.

Pilinszky János

IMÁDSÁGÉRT

Add, Istenem, hogy a világ kisimuljon és elcsendesedjen bennem és mindenben.

Hogy az éjszaka csöndjében asztalodhoz ülhessek, ahhoz az asztalhoz, ami mellől senki se hiányozhat. Ahhoz az asztalhoz, hol a Nappal és a csillagokkal együtt a hétköznapiak is kialszanak, s egyedül a te békéd világít. Igen, hogy helyet foglalhassak már most egy rövid időre annál az eljövendő asztalnál, amit egy öröklétre megígértél, s aminek egyedül a te békéd a lámpása, eledele és terítéke.

Add meg előlegként azt a csendet, azt az asztalt, ahol minden civódás, félreértés és megkülönböztetés megszűnik végre, ahol mindenki helyet kap, a maga helyét, s a legkisebb féltékenység is leveti csúf álarcát, s színét veszve elpárolog. Nevez meg valódi nevünkön, mivel valamennyien szenvedünk attól, hogy álnéven élünk, telve álnoksággal, amit magunk fabrikáltunk, mivel jobbnak, különbnek, állhatatosabbnak és áldozatkészebbnek kívántunk látszani másoknál. Valódi neve csak keveseknek van itt a földön. Kivétel alig. Szentjeid között talán Bach, talán Mozart. Asztalodnál Bachnak továbbra is Bach lesz a neve és Mozartnak Mozart...

Mint a vándornak megérkeznie a tengerpartra, szívem és értelmem elhallgat már a távoli közelségedtől is, meghallva a végtelen intelligencia hullámverését... Add, hogy imámban ne kérjek semmit, de annál inkább hallhassalak és hallgassalak Téged.

Fáradt vagyok, Istenem, kifárasztottak „kéreseim”, és megtéptek a világ „kéresei”. Apostolod mondta, hogy a szeretet irgalmas, türelmes, nem kér, és nem panaszkodik. Add, hogy sose kívánjak „színen lenni”. A világnak amúgy is kötelező olvasmánya a „zűrzavar kézikönyve”. Ha lehet, ragaszd össze lapjait, megérték a csirizre.

Ha mégis kérek Tőled imámban valamit: ne vedd el tőlem, ne vedd el tőlünk a kérés nélküli imádságot. A kérés nélküli imában nemcsak én, de az egész mindenség hallgat, s hallgatnak azok is, akik – egy szinttel még mélyebben – torzszalkodnak, harcolnak, lázonganak és ítélkeznek. A nem kérő imádságban azonban, imádkozza bárki is, az egész világ térden áll a „teremtés egyességében”.

Valójában minden imádság, a kérő is, messze túlmutat önmagán. Jézus kérte, hogy kérjünk, de... „mindazonáltal legyen a Te akaratod szerint”. És: „...kezedbe ajánlom lelkemet”. A kérő ima természete nem azonos a földi kéréssel, mely legtöbbször – kivéve az éhség és szomjúság szavait – valamiféle mástól szennyes. A kérő imádság, amennyiben csakugyan eljut az imádságig, szinte automatikusan veti ki magából kérései homokzsákjait, hogy végül eljuthasson abba az egyetlen magasba, ahol – mindazonáltal ne a mi kérésünk és akaratunk teljesebbjék, hanem az övé.

Igen, nem hiszek többé tulajdon kéréseimben. Istenben, az egyetemes békében nincs többé mit kérnünk, az egyetemes szeretetben nincs többé kire vagy mire féltékenykednünk, az egyetemes igazságba érkezve elképzelhetetlen bármiféle ítélkezés bárkivel vagy bármivel szemben.

Ezért imádkozni az imádságért: bűnösök és szentek közös kiáltása itt a földön, és a kérés nélküli ima jók és gonoszak számára talán nem egyéb, mint egy pillantást vetni az asztalra, mely öröktől fogva terítve áll az atyai ház udvarán. Ennél az asztalnál – Jézus isteni ígérete szerint – nem lesz többé se ellenség, se barát, se vér szerinti rokonság, se szülő, se feleség. Mindenki mindenkije lesz mindenkinek, áthatva az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyetemesen beteljesült ígéretétől. Ennél az asztalnál mindenkinek akad egy szék, s mindenki a maga eleve kijelölt, ezerszer áldott helyére kerül – annyi vita, helycsere és zűrzavar után.

(Új Ember, 1979. október 7.)

Kányádi Sándor

SZELÍD FOHÁSZ

szelíd fohász az én fohászm
félíg könyörgés félíg hála
hogy nem juttattál s ezután se
juttass engemet szégyenfára

de eljut-e az én fohászm
eljuthat-e vajon tehozzád
útjaidat úton útfélen
szertartások barikádozzák

nem marad-e sziklára hullt
magokként vajon terméketlen
mit egy hosszú életen át
a jövődők elvetettem

tudom sokat eltékozoltam
abból mit rám bízál sokat
de azért ne tagadd meg tőlem
holtomban se áldásodat

T

A Szeged-Csanádi Egyházmegye családi magazinja

Toronyirány



Székesegyházunk ünnepén

Nagy ívű program indul

Mindszenty-filmbemutató

FÖNSÉGES A NÉPEK FÖLÖTT, FÖNSÉGES A FÖLD FELETT

46 (45). zsoltár: Isten velünk

(A karvezetőnek – Korach fiainak
éneke oboára.)

Isten a menedékünk és az erőnk,
nagyszerű támaszunk a szorongattatásban.
Ezért nem aggódunk, ha remeg is a föld,
ha a hegyek a tengerbe omlanak,
ha vizei zúgnak, tajtékoznak is,
és viharától megrendülnek a hegyek.
[Velünk a Seregek Ura, Jákob Istene a mentsvárunk!]
A folyam ágai felüdítik Isten városát,
ő megszenteli a Fölséges hajlékát.
Nem inog meg, Isten lakik benne,
Isten már hajnalban is védelmezi.
A népek lázadoztak, birodalmak megrendültek,
de mennydörgő szózatától rettegés fogta el a földet.
Velünk a Seregek Ura,
Jákob Istene a mentsvárunk!
Gyertek, lássátok, mit művel az Úr!
Rettegésbe taszítja a földet,
megálljt parancsol a hadaknak a föld határáig,
szétzúzza az íjakat, összetöri a lándzsákat,
s a pajzsokat tűzben elégeti.
Álljatok meg és ismerjétek el: Én vagyok az Isten!
Fönséges a népek fölött, fönséges a föld felett.
Velünk a Seregek Ura,
Jákob Istene a mentsvárunk!

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30	1 <i>Malvin</i> Liseux-i Szent Teréz	2 <i>Petra</i> Szent Őrző- angyalok	3 <i>Helga</i> Boldog Bogdánffy Szilárd	4 <i>Ferenc</i> Assisi Szent Ferenc Elsőpéntek	5 <i>Aurél</i> Szűz Mária szombati emléknapja	6 <i>Brúnó, Renáta Évközi</i> 27. vasárnap (Termény- betakarítási ünnep)
7 <i>Amália</i> Rózsafüzér királynője	8 <i>Koppány</i> Szűz Mária, magyarok nagy- asszonya, Magyarország Főpátrónája	9 <i>Dénes</i>	10 <i>Gedeon</i>	11 <i>Brigitta</i> Szent XXIII. János pápa	12 <i>Miksa</i> Szűz Mária szombati emléknapja	13 <i>Kálmán, Ede</i> Évközi 28. vasárnap
14 <i>Helén</i>	15 <i>Teréz</i> Avilai Szent Teréz	16 <i>Gál</i> Szent Hedvig, Alacoque Szent Margit	17 <i>Hedvig</i> Antiochiai Szent Ignác püspök és vértanú	18 <i>Lukács</i> Szent Lukács evangelista	19 <i>Nándor</i> Szűz Mária szombati emléknapja	20 <i>Vendel</i> Évközi 29. vasárnap (A missziók vasárnapja)
21 <i>Orsolya</i> Boldog IV. Károly	22 <i>Előd</i> Szent II. János Pál pápa	23 <i>Gyöngyi</i> Nemzeti ünnep Kapisztrán Szent János	24 <i>Salamon</i>	25 <i>Blanka, Bianka</i> Szent Mór püspök	26 <i>Dömötör</i> Szűz Mária szombati emléknapja	27 <i>Szabina</i> Évközi 30. vasárnap
28 <i>Simon</i> Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok	29 <i>Nárcisz</i>	30 <i>Alfonz</i>	31 <i>Farkas</i> Boldog Romzsa Tódor püspök és vértanú	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
28	29	30	31	1 <i>Marianna</i> Minden- szentek	2 <i>Achilles</i> Elsőpéntek, Halottak napja	3 <i>Győző</i> Évközi 31. vasárnap
4 <i>Károly</i> Borromeo Szent Károly püspök	5 <i>Imre</i> Szent Imre herceg	6 <i>Lénárd</i>	7 <i>Rezső</i>	8 <i>Zsombor</i>	9 <i>Tivadar</i> A Lateráni bazilika felszentelése	10 <i>Réka</i> Évközi 32. vasárnap (Nagy Szent Leó pápa)
11 <i>Márton</i> Tours-i Szent Márton püspök	12 <i>Jónás, Renátó</i>	13 <i>Szilvia</i> Magyar Szentek és Boldogok	14 <i>Aliz</i>	15 <i>Albert, Lipót</i>	16 <i>Ödön Skóciai Szent Margit, Szűz Mária szombati emléknapja</i>	17 <i>Hortenzia, Gergő</i> Évközi 33. vasárnap (A szegények világnapja)
18 <i>Jenő</i>	19 <i>Erzsébet</i> Árpád-házi Szent Erzsébet	20 <i>Jolán</i>	21 <i>Olivér</i> A Boldog- ságos Szűz Mária be- mutatása a templom- ban	22 <i>Cecília</i> Szent Cecília	23 <i>Kelemen, Klementina</i> Szűz Mária szombati emléknapja	24 <i>Emma</i> Krisztus, a mindenség Királya
25 <i>Katalin</i> Alexand- riai Szent Katalin	26 <i>Virág</i>	27 <i>Virgil</i>	28 <i>Stefánia</i> Marchiai Szent Jakab	29 <i>Taksony</i>	30 <i>Andor, András</i> Szent András apostol	1

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30 <i>Dávid</i>	31 <i>Szilveszter</i> I. Szent Szilveszter pápa	27	28	29	30	1 <i>Elza</i> Advent 1. vasárnapja
2 <i>Melinda, Vivien</i>	3 <i>Ferenc, Olivia</i> Xavéri Szent Ferenc	4 <i>Borbála, Barbara</i>	5 <i>Vilma</i>	6 <i>Miklós</i> Szent Miklós, Elsőpéntek	7 <i>Ambrus</i> Szent Ambrus	8 <i>Mária</i> Advent 2. vasárnapja
9 <i>Natalia</i> A Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása	10 <i>Judit</i>	11 <i>Árpád</i>	12 <i>Gabriella</i> Guadalupei Boldogságos Szűz Mária	13 <i>Luca, Otília</i> Szent Lúcia	14 <i>Szilárda</i> Keresztes Szent János	15 <i>Valér</i> Advent 3. vasárnapja Örvendezés vasárnapja
16 <i>Etelka, Aletta</i>	17 <i>Lázár, Olimpia</i>	18 <i>Augusta</i>	19 <i>Viola</i>	20 <i>Teofil</i>	21 <i>Tamás</i>	22 <i>Zénó</i> Advent 4. vasárnapja
23 <i>Viktória</i>	24 <i>Ádám, Éva</i>	25 <i>Eugénia</i> Karácsony, Urunk születése	26 <i>István</i> Karácsony (Szent István első vértanú)	27 <i>János</i> Szent János apostol és evangélista	28 <i>Kamilla</i> Apró-szentek, vértanúk	29 <i>Tamara, Tamás</i> Szent Család ünnepe

Csanád Béla

ÉJFÉLI MISE

dermedt, havas akácok szótlan kíséretében
csizmában és subában mentünk öregapám-
mal az éjféli misére együtt a pásztorokkal,
hosszú kampós botokkal vonultunk csendesen.

– Ki viszi majd a hangot,
ha jászolához érünk?

Ki szólaltatja meg
a vén pástordudát?

Akárki lesz is az,
én fújom vele együtt.
Tudom, hangjában én
és bennem ő dalol.

– Mária meg tessékel
csak egyre beljebb minket.

– Hogy férünk el, hogyan,
ezen a szűk helyen?

– Bátran, csak menjetek,
csak lépjetek előbbre.

Ez az a ház, ahol
mindenki bizton elfér.

Nézzétek, itt a Gyermeke,
itt van kicsi fiam.

– Hajtsunk hát neki térdet,
ökrökkel, szamarakkal
és pásztorokkal együtt:
kis Jézus, hadd lehessünk
mindig, mindig veled,
s Józseffel és anyáddal,
anyánkkal, Máriával
hadd legyünk mindig együtt,
s láthassuk drága orcád,
hisz mi vagyunk a te
testvéreid, családod,
mi vagyunk a te néped,
s ahol te élsz, igen,
mi vagyunk az az ország.

Pintér M. Lajos

„AZ ÉPÍTKEZÉSÜNK SZOLGÁLAT”

*A Dél-Alföld főiskolájává vált
a Gál Ferenc Főiskola*

Kozma Gábor rektorral, állandó diakónussal beszélgettünk az egyházmegye felsőoktatási intézményének küldetéséről, bővüléséről, társadalmi szerepvállalásáról.

A 2018-tól immár négy karral működő Gál Ferenc Főiskoláról ma már joggal elmondhatjuk, hogy a Dél-Alföld főiskolája – szögezi le bevezetőként Kozma Gábor.

Egyházi fenntartású intézmény, és ebből is adódik, hogy fejlődése nem egy előre eltervezett építkezés eredménye. Ezzel arra utal a rektor, hogy az utóbbi



Veni Sancte szentmise a székesegyházban

öt évben egy sor társadalmi hívásnak tett eleget a fenntartó Szeged-Csanádi Egyházmegye és a főiskola, aminek eredményeként a szegedi székhely, a Teológiai Kar mellett a tevékenységük jelentős része immár Békés megyéhez kapcsolódik, hiszen a Gál Ferenc Főiskola keretein belül alakult fakultássá először a szarvasi Pedagógiai Kar, majd a gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Kar, végül 2018 februárjában a békéscsabai Gazdasági Kar. Így aztán a főiskola már alapvetően meghatározza Békés megye és a dél-alföldi régió felsőoktatását. A Gál Ferenc Főiskoláról tudni érdemes, hogy a hallgatók számát tekintve a hazai egyházi felsőoktatás harmadik legnépesebb intézménye, és a hitéleti képzéseken itt tanulnak a legtöbben – érzékelteti az intézmény szerepét Kozma Gábor.

AZ ÉLETMENTŐ FELSOROKTATÁS

– Az egyházmegye főiskoláján meghatározó a hittudományok művelése és oktatása, ami a szegedi Teológiai Karon külön figyelmet kap. A teológus, a katekéta alap- és hittanár mesterképzések mellett pasztorális tanácsadó-karitás és keresztény egyháztörténet szakunk is van. A hitéleti képzéseken nem a tömeges részvétel jellemző, így mi is arra törekszünk, hogy az egyházi intézmények és hivatások számára a legalkalmasabbakat találjuk meg, és őket az elméleti stúdiumok mellett mind gyakorlatiasabb módon is készítsük fel – mutatja be a rektor. A többi képzés úgynevezett világi, tehát állami felsőoktatásban is megszerezhető képesítést ad, a rektor szerint mégis ennél többre is kell vállalkoznia a főiskolának: el kell érnie, hogy az itt tanulók vállalhassák a társadalomnak a keresztény értékeket kifejező, elkötelezett szolgálatát. Ez megvalósulhat a szarvasi Pedagógiai Karon, a gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Karon, valamint a békéscsabai Gazdasági Kar oktatómunkájának eredményeként. Különleges lehetőséget nyújtanak emellett a posztgraduális képzésnek számító, tehát már diplomával rendelkezőknek elérhető szakirányú továbbképzések, amiknek a pedagógia területén Szarvason elérhető nagy választéka mellett Kozma Gábor külön kiemeli a második éve induló mentálhigiénés képzéseket, mert azok a sajátos ismeretanyaguknak és a Gál Ferenc Főiskola oktatóinak köszönhetően „egyházi mentálhigiénés” programként működnek.

– Egyházi intézményként sajátosságunk, hogy nem egyfajta területi és képzési terjeszkedési stratégiát valósítottunk és valósítunk meg, hanem társadalmi szolgálatot látunk el. Ez azt jelenti, hogy a bővítések, a fejlesztések mindig megkeresésre történtek: az önkormányzatok és egyéb intézmények, társadalmi partnerek részéről kaptunk felkérést a felsőoktatási szerepvállalásra. Hasonlóan jött létre Békés városában a Gál Ferenc Főiskola szakképzője, ami a főiskola bázisiskolájaként működik, és amire szintén nagyon büszkék vagyunk. Ez újabb profilunkat tudja támogatni, hiszen a mezőgazdasági-műszaki képzésbe is belekóstoltunk, ugyancsak hívásra, elsősorban Jász-Nagykun-Szolnok megye egy Békés megyéhez igen közel eső pontján, Mezőtúron – magyarázza a rektor. A KÉSZ Holding Zrt. hívására pedig egy szegedi tagintézményt indítottak építőipari szakmákkal, ami duális szemléletet megvalósítva nemcsak a gyakorlati képzésben működik együtt a partnerrel, hanem az iskolai élet mindennapjainak közös szervezésében, étellel, lehetőségekkel megtöltésében. Olyan



Diplomaátadás a Gál Ferenc Főiskolán

ez, mintha diákjaik egy céhben tanulnának és válnának szakmájukért is felelősséget vállaló emberré.

A Gál Ferenc Főiskola építkezése tehát: szolgálat – mutat rá Kozma Gábor.

– Olyan feladatokat vállaltunk el, melyeket más nem. Szinte reménytelen helyzetekhez kapcsolódtak ezek a szerepvállalások, hiszen a feladatunk nem volt más, mint a megszűnőben, végveszélyben lévő helyi,

vidéki felsőoktatás megtartása, fejlesztése. Nem lehet kérdéses, számunkra és partnereink számára is evidencia, hogy a vidéknek szüksége van felsőoktatásra. Ha tetszik: a vidék nem létezhet az életet adó felsőoktatás nélkül. Miért? Mert a felsőoktatás a legmagasabb szintű szellemi műhely. Legyen szó bármilyen tevékenységről, a gazdasági, társadalmi, politikai, egészségügyi, oktatási, szociális vagy éppen a kulturális szféráról, a felsőoktatási jelenlét mint szellemi

központ és mint képzőhely egyaránt magát a megtartó és életető erőt jelenti – fogalmaz.

KÖZÉPPONTBAN A GYAKORLATI HASZNOSULÁS

Ez a szerep természetesen sajátos kihívások elé állította és állítja a fenntartó Szeged-Csanádi Egyházmegyét és főiskoláját. Kozma Gábor hangsúlyozza, a megszólítások arra vonatkoztak, hogy megtartsanak és egyúttal fejlesszenek. Azokat a szakokat viszont nem volt szabad megőrizni, melyek nem jól működtek. Értelemszerűen arra törekedtek, és a továbbiakban is arra törekednek, hogy olyan képzéseket szervezzenek, erősítsenek, illetve olyan diplomákat bocsássanak ki, melyek a helyi közösségek, a társadalom, a családok és a fiatalok szempontjából valóban fontosak és hasznosak.

E tekintetben nagy kérdés, miért érdemes egy fiatalnak Szarvason, Gyulán vagy Békéscsabán tanulnia, és – így a rektor – erre a társadalom rossz válaszokat adott az utóbbi évtizedekben, amellet, hogy nyilvánvalóan maga a felsőoktatási rendszer is követett el hibákat. Mindezek következtében egyre több család gondolta üdvöztőnek, ha gyermekét távolabbi nagyvárosok egyetemére küldi el szerencsét próbálni: Szegedre, a régió egyetemére, Debrecenbe vagy egyenesen Budapestre. Ez pedig megint csak hozzájárult a kisebb települések felsőoktatásának leépüléséhez, és ily módon nem segítette a helyi közösségek megmaradását. – A vidéki felsőoktatás kérdése véleményünk szerint sokkal összetettebb választ igényel, mint ahogy korábban ehhez hozzáálltak. Amikor ugyanis a vidék felsőoktatásáról beszélünk, nem lehet más a fő szempont, mint a gyakorlati hasznosulás. Ez azt jelenti, hogy a képzéseket a mindennapok során csakis a helyi gazdasági, társadalmi és egyéb szereplőkkel szoros együttműködésben lehet megvalósítani. Jó példa erre a duális képzés, mely kiválóan működik többek között a műszaki területen. Nálunk a gyulai szociális képzés működik ebben a modellben. Nyitottak vagyunk egyfajta „duális+” jellegű együttműködésre is, ami – a felsőoktatás nemzetköziesítését jelentő Erasmus+ program mintájára – a gazdasági partnerekkel történő képzési kooperációban ölt testet. Örömmel mondhatom, a Gál Ferenc Főiskola elindult ezen az úton – mondja Kozma Gábor.



A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság, a Gál Ferenc Főiskola és a SZEGEPI együttműködési megállapodást írt alá

Ennek keretében különböző társadalmi, gazdasági intézményekkel, nagy foglalkoztatókkal fogtak össze, és a partnereket gyakorlati helyként nemcsak az oktatás mindennapjaiba integrálják, de a képzések fejlesztésébe, sőt, a felvételibé és a hallgatók toborzásába is bevonják. Ezzel azt szeretnék elérni, hogy a képzésekben részt vevők azt érezzék, részesévé válhatnak egy nagyobb vállalat, szervezet, kórház, állami hivatal vagy akár köznevelési intézmény életének, és erre bátran és nyugodtan építhetik helyi egzisztenciájukat.

A KÖZJÓT SZOLGÁLJÁK

A cél pedig nem lehet más, mint a helyben maradás, a helyben tartás, a helyben fejlődés. Hiszen Magyarország előrelépése – hívja fel a figyelmet a rektor – sok-sok helyben fejlődés összességnek eredménye. Ehhez pedig a Gál Ferenc Főiskola is hozzá kíván járulni a maga eszköztárával.

– Nem csak a vidéki nagy centrumok, egyetemvárosok és Budapest fejlődéséből tevődik össze az ország. A vidék nem üresedhet ki, a hajtóerőt az ottani családok biztosítják. Ebben a programban vállal szerepet és szolgáltatást a Gál Ferenc Fő-

iskola. Ennek jegyében a szakok tekintetében is nyitottak vagyunk az újításokra, a bővítésekre. Folyamatosan vizsgáljuk, hogy – megrendelői igényre – milyen új oktatási formákat és képzéseket tudunk beilleszteni a meglévő szövetünkbe. Elsődleges szempontunk, hogy olyan ismeretanyaggal és gyakorlati tapasztalattal lássuk el a nálunk tanulókat, melyet a megrendelőnél, azaz leendő munkáltatójánál haszonnal kamatoztathatnak. Nyitottak vagyunk minden olyan feladatra és felkérésre, melyet az egyházi főiskolánk is hasznosnak ítél meg – vázolja.

Ez a Gál Ferenc Főiskola működésének kulcsa. Egyházi felsőoktatási intézményként kiemelten fontos számára a keresztény értékrend: oktatási programjai a társadalmat, a családot szolgálják, biztos jövőképet adva az egyén számára. Ahogy Kozma Gábor fogalmaz: az egyént arra készítik fel, hogy olyan végzettséget, képzettséget, diplomát szerezzen, mely saját egzisztenciális érdekén túlmenően a szűkebb és tágabb közössége, azaz mások számára is hasznot hajt. A közjót szolgálja. Ez elsősorban a család és a helyben maradás támogatását jelenti a főiskola részéről, valamint azt, hogy a helyi munkáltatók igényeinek megfelelő képzettséggel látják el hallgatóikat.

– Azért is fontos, hogy a partner munkáltatókkal együttműködésben valósulnak meg a képzések, mert így a diákok élő, működő szervezeteket ismernek meg, saját közösségi, szervezeti és egyéni célokkal. Arra neveljük őket, hogy lépjenek túl az egyéni érdekeken. Arra ösztönözzük őket, hogy ne csak magukért és szervezetükért tevékenykedjenek, hanem hivatásukon, az ellátott közszolgáltatón keresztül jelenjen meg a társadalomért való felelősségvállalás, azaz a társadalom szolgálata is. Éppen ezért minden egyes fejlesztésünkben azt vizsgáltuk meg, hogy a köz javára milyen szolgálati lehetőség áll mögötte. Olyan területekkel foglalkozunk, melyek mindig is az egyház keresztény küldetéséhez tartoztak. Melyek is ezek? A kicsinyek, a fiatalok nevelése, oktatása (Szarvas), a rászorulókkal való foglalkozás, a betegek ápolása, az idősek ellátása, a szociális gondoskodás, a karitás, a társadalom peremén élők megtartása (Gyula), a gazdaság mint a társadalom egyik legátfogóbb rendszerének működtetése (Békéscsaba). Ami ez utóbbit illeti, a gazdaságot azzal a szemlélettel kell működtetni, hogy a haszon nem önmagáért és önmagunkért való, hanem a társadalom működését, a közjó szolgálatát segíti elő – ábrázolja a rektor.

ÖSSZEFOGÁS A RÉGIÓBAN – A RÉGIÓÉRT

Ehhez kötődik a főiskola szíve és lelke, a szegedi Teológiai Kar működése, tevékenysége is a már említett teológus, hittanár, lelkészszégi segítő, karitászt és egyháztörténet-képzéseivel, melyek részben a hivatásra készítik fel, részben pedig a rájuk bízott közösségek vezetésére. Hiszen – hívja fel a figyelmet a rektor – a Gál Ferenc Főiskolán végzettek az a feladat vár, hogy diplomásként megszervezzék és éltsék az egyház helyi közösségeit: akár plébániai keretek között, amellet civil szervezetekben vagy bárhol máshol a társadalomban, ahol erre lehetőség nyílik. Teológusképzésük a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karához affiliált szak.

– A Teológiai Kar a főiskola középpontja vagy védőernyője, melyhez igazodva, melynek szellemi és lelki oltalma alatt együtt dolgozunk. Ennek jegyében való-sítjuk meg küldetésünket. Nem vágunk bele olyan képzésekbe, melyek önma-gukért, egy felsőoktatási intézmény fenntartásáért vagy üzleti vállalkozásként való-sulnának meg. Soha rosszabbat, mint az oktatásüzlet! Nekünk azonban az a küldetésünk, hogy a szolgálat alapján szervezzük meg a felsőoktatást, a kép-zésrendünket. Elengedhetetlen persze, hogy feszesen, hatékonyan működjünk, hiszen fenntartónk és partnereink egyaránt ezt várják el tőlünk – tájékoztat Kozma Gábor.

A Gál Ferenc Főiskola képzésein jelenleg 1577 hallgató tanul, akik többsége a Dél-Alföldről érkezett, ám akadnak határon túli magyar diákok is. Szembe kell nézni a magyar felsőoktatásra jellemző általános problémával, miszerint csökkenő tendenciát mutat a belépő fiatalok száma, emiatt egyre nagyobb a „verseny” az intézmények között a hallgatókért, az egyes szakok feltöltéséért. A fővárosi és nagyvárosi intézmények a maguk koncentráltabb lehetőségei miatt nyilván komoly előnnyel indulnak: nagyobb a merítési potenciáljuk, a gazdasági súly és a társadalmi megrendelés komolyabb volumene is őket erő-síti. Az egyházmegye főiskolája tisztában van ezzel, és nem is versenyezni akar a nagyobb intézményekkel, hanem azt keresi, miben tud velük együttműködni a kölcsönös előnyök és elsősorban saját keresztény küldetésének mentén.

– Örömmel mondhatom, hogy a Szegedi Tudományegyetem is hasonlóan gon-dolkodik a vidéki felsőoktatás szerepéről, mint mi. Ez nagyban segíti a közös

építkezést. Nehéz, de gyönyörű vállalásaink ugyanis csak akkor teljesíthetőek, ha összefogás van a régióban. Ennek alapjait letettük, hiszen az SZTE-vel ketremegállapodást kötöttünk a tanárképzés vonatkozásában, melyet meg is újíítottunk, és arra készülünk, hogy újabb programokkal töltsük ezt fel mezőgazdasági, szociális, egészségügyi, gazdasági és pedagógia területen. Vagyis olyan területeken, ahol hasznos társai lehetünk egy centrumegyetemnek. Mi ugyanis nem azt célozzuk, hogy a tudományos kutatásokban vagy a képzésben versenytársakká váljunk, hiszen büszkén valljuk: gyakorlati intézmény vagyunk. Ez és sajátos társadalmi küldetésünk, valamint hivatásképzéseink egyaránt jó partnerré tesznek bennünket a nagy universitas regionális szerepvállalásában – ismerteti Kozma Gábor.

A rektor a jó példák között sorolja, hogy a Gál Ferenc Főiskola az utóbbi években több fejlesztésben is konzorciumi partnerként működött együtt a Szegedi Tudományegyetemmel, de az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel is. Ezek az összefogások, kooperációk – állítja – új erőt és lendületet adnak programjaiknak. A Gál Ferenc Főiskola tehát kialakítja saját profilját: hivatásképzéseikben, a pedagógus, ápoló, szociális munkás, gazdasági és egyéb szakjaikban a közjó szempontjait tartják szem előtt, a köz szolgálatában való hasznos közreműködésre nevelnek, és az egzisztenciát nyújtó hivatásra való felkészítést támogatják programjaik. A struktúrát úgy építik fel, hogy az SZTE érintett karaival



CCEE nemzetközi találkozó a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében

együttműködve fejlesztik a képzéseket, azok tudományos háttérét, és – ami legalább ilyen fontos – együtt szólnak a szakmához. A felsőoktatási jelenlét ugyanis arra is vonatkozik, hogy a korábban diplomát szerzetteknek folyamatosan hasznos, korszerű szakmai segítséget nyújtsanak, ami által valóban alma materként jelennek meg az itt végzettek életében.

BELEKÓSTOLNI A KÜLFÖLD KIHÍVÁSAIBA

Nemcsak magyarországi, hanem külföldi kapcsolatainak szélesítésére is komoly hangsúlyt fektet a Dél-Alföld főiskolája. A Gál Ferenc Főiskola célja, hogy hallgatói tanulmányaik során legalább egy félévet külföldi részképzésben teljesítsenek, ismerjék meg a világot, szerezzenek tapasztalatot, majd természetesen: térjenek haza, és családjuk, illetve közösségük javára itthon kamatoztassák tudásukat.

– Nagyon fontos, hogy a fiatalok belekóstolhassanak mindabba, amit a külföld jelent. A részképzések és egyéb nemzetközi ösztöndíjak az egyéni fejlődés útját teremtik meg, ami nálunk a határozott hazavárással egészül ki. Annak



Együttműködési megállapodást írt alá a Gál Ferenc Főiskolával az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara

érdekében, hogy a nálunk tanuló leendő szakembereknek a legkorszerűbb nemzetközi lehetőségeket nyújtsuk mind az elmélet, mind a gyakorlat terén, a Gál Ferenc Főiskola másfél év alatt hét-nyolcra 38-ra növelte szerződött külföldi partnerregyetemeinek számát, és ez 60-ig is el fog menni a terveink szerint. Az ösztöndíjak elnyerésének feltétele a kiváló tanulmányi eredmény és az alkalmasság. De ez nemcsak feltétel, hanem elvárás is a részünkről: köte-

lezővé nyilván nem tehetjük, mégis elvárjuk, hogy a diákok alkalmassá tegyék magukat arra, hogy legalább egyszer fél évet külföldön tanuljanak – ismerteti a rektor.

A Gál Ferenc Főiskola partnerei között egyébként számos nagy, híres egyetem található, katolikus, keresztény és állami intézmények egyaránt, jórészt Európából, de az Amerikai Egyesült Államokban és Kanadában is gőzerővel építkeznek.

Az idegen nyelvek ismeretét Szegeden és Békéscsabán működő nyelvi lektorátusaikon keresztül biztosítják a diákoknak. Utóbbi a gyulai és a szarvasi képzésben is szerepet vállal. A hallgatókat felkészítik a nyelvvizsgára. Különlegességük az egyedi Theolingua nyelvvizsga: egy olyan emelt szintű, koncentrált egyházi szaknyelvi nyelvvizsga, melyet angol, német és olasz nyelven tehetnek le a fiatalok.



ESTE VAN MÁR, KÉSŐ ESTE



Es - te van már, ké - ső es - te,



pász - tor - tü - zek ég - nek mesz - sze.



Mesz - sze, mesz - sze, más ha - tá - ron,



az al - föl - di ró - na - sá - gon.

2. A faluba' minden csendes,
még az éj-madár sem repdes.
Nyugodalom lakik benne,
mintha temetőbe' lenne.

Benedek Elek

ISTENÉ A SZÁLLÁS

Krisztus urunk a földön jártában-keltében egyszer egy nagy városba ért. Éppen alkonyodott, s szemlélgette a házakat, hogy hová térjen be éjjeli szállásra. Vele volt Szent Péter is. Azt mondja Szent Péter:

– Ahol, Uram, egy szép nagy ház, térjünk be. Ott bizonyosan gazdag ember lakik, ád nekünk az szállást.

– Jól van, Péter, menjünk be.

Bemennek házba, s hát éppen vacsoránál ült a gazda meg a felesége. Más nem is ült az asztalnál: a gazdag embernek nem volt gyermeke.

Krisztus urunk köszönt illendőképpen, de a gazdag ember alig fogadta a köszönet, s mert látta, hogy szegény vándorokkal van dolga, mostohán szólt rájuk:

– Mit akartok?

– Szállást kérnénk Isten nevében – mondta Krisztus urunk alázatosan.

– Nincs szállás! Nem minden jöttment embernek építettem a házat.

De addig kérte Krisztus urunk, s olyan szépen, olyan alázatosan kérte a gazdag embert, hogy a konyhán helyet adott nekik, még zsúpszalmát¹ is lehintetett a földre, s adatott egy darab száraz kenyeret is Krisztus urunknak. Ez a darab kenyér volt kettejüknek a vacsorája.

Hiszen jól volt ez így is: Krisztus urunk s Szent Péter a szalmán is olyan jóízűen aludott, mint más földi halandó a derekaljas ágyban, s a száraz kenyérből jobban vacsoráltak, mint földi halandók a drága pecsenyéből.

Reggel Krisztus urunk illendőképpen megköszönte a szállást, s továbbment. Amint kiértek az utcára, kérdi Szent Péter:

– Uram, nem fizetsz valamit ennek a rossz szívű embernek a szállásért?

¹ zsúp = csomóba kötött szalma-, kender- vagy nádköteg
vagy kukorica megérett, kötött szára, gyümölcsöskertben,
szőlőben ősszel éjszakára csószkunyhó készült belőle.

– Dehogynem fizetek, mondotta Krisztus urunk. Mert hogy úgy sincs gyermeke, adok neki tizenkettőt: azok majd úgy elpusztítják mindenét, hogy koldusabb lesz a koldusnál.

Azzal továbbmentek, mendégéltek, s estére kelve egy kis faluba értek. Volt ebben a faluban is több szép kőház, ajánlotta is Péter, hogy a legszebbikbe térjenek be, de Krisztus urunk egy kidőlt-bedőlt falú, szalmafüdeles házba tért be. Péter fejet csóvált, de nem szólt: ment Krisztus urunk után. Egy szegény asszony lakott ebben a házacskában, s bezzeg megijedt, mikor a két vándor belépett, s szállást kért éjszakára.

– Ó, lelkeim – renyekedett² a szegény asszony –, Istené a szállás. Ő látja lelkeimet, hogy adok jó szívvel, de nézzétek, ágyat sem tudok vetni illendő, szegény vagyok, mint a templom egere. Vacsorát sem tudok adni, csak egy szakajtó³ lisztesckém van, abból ha sütök egy cipócskát.

Mondta Krisztus urunk:

– Ne élőlődj miattunk, szegény asszony, elhálunk mink a kopasz földön is, megelégszünk mink a cipóval is.

A szegény asszony egyszerűen tüzet gyújtott, a lisztet meggyúrta, cipót sütött, s míg Krisztus meg Szent Péter falatozott abból, ágyat vetett, de merthogy nem volt párnája, csak egy kis tűrés⁴ vég vászna⁵, azt tette a vendégek feje alá.

Reggel, mikor indulóban voltak, Krisztus urunk megköszönte a szállást, s észrevétlen egy aranyat csúsztatott az asztalfióba. Kérde Szent Péter az utcán:

– Uram, adsz-e valamit ennek a szegény asszonynak?

– Adok, Péter, adok. Adtam is már. Egy aranyat tettem az asztalfióba, s mikor kihúzza, tele lesz arannyal. Az a cipó pedig, amelyből ettünk, soha el nem fogy. Azt a vég vásznat, melyen feküdtünk, két hétig szedje föl, s mégsem győzi felszedni. Hanem, eredj csak vissza, s mondd meg neki, hogy mit tegyen a vászonnal.

2 renyekedik = töprenkedik, sopánkodik, zsémbelődik

3 szakajtó = kenyértészta dagasztására szolgáló kosár

4 tűrés (vég vászon) = göngyöleg

5 vég vászon = egyszeri felvetéssel leszótt vászon, ebből lesz a göngyöleg

Péter visszament, s hát mikor belépett, a szegény asszony ott térdepelt az asztal előtt, hálát adván a jó Istennek, aki a fél cipóból egészet csinált.

Mondta Péter:

– Látod, te szegény asszony, ez a te jó szíved jutalma. Tudd meg, hogy ez a cipó soha el nem fogy. Most nézz be az asztalfiába.

– Ó, édes Istenem – fohászkodott fel az asszony –, tele van arannyal!

– No, most vedd föl a vásznat!

A szegény asszony szedni kezdette a vásznat, de akármilyen szaporán szedte, nem jutott a végére. Úgy meggazdagodott a szegény asszony, hogy az csupa csuda...

Antal Zsolt–Fazekas Szabolcs

EVANGÉLIUM – KÉT ÉVE A KÖZMÉDIA KÉPERNYŐJÉN

2018-ban lépett második évadjába az egyházmegye tulajdonában működő Gyula Televízió Evangélium című hitéleti-ismeretterjesztő sorozata. A heti műsor a szegedi dóm altemplomában készül Kiss-Rigó László püspök főszerkesztésével, és a közmédia M5-ös csatornáján vasárnaponként kerül adásba. Az alkotók az első évadban Márk evangéliumát, a másodikban Az apostolok cselekedeteit dolgozták fel teológiai tanárok részvételével. Az alábbi elemzésben ismertetjük a műsor tartalmi és formai üzenetét kialakító szempontokat, majd idézünk a közönség fogadtatását érzékeltező visszajelzésekből.



*A műsorvezető és két vendége:
(balról jobbra) Serfőző Levente, Kocsi György
és Martos Balázs Levente*

AZ „ÜZENET” – A SZENTÍRÁS KÖZÉRTHETŐ MAGYARÁZATA

A hitéleti-ismeretterjesztő sorozat küldetése elsődlegesen az, hogy közelebb hozza az egyént a keresztény hithez és értékekhez. Az *Evangélium* című adás összhangban áll a küldetéssel: a műsor a kereszténység főbb hittani, erkölcsi és társadalmi tanításait mutatja be.

A sorozat célja az „üzenet” kiolvasása a mai hívó és a mai közösség számára.

A műsor a kereszténység iránt kulturálisan érdeklődők számára éppen úgy pótolhatatlan segítséget ad ismereteik elmélyítésében, mint a hívő emberek számára. Az élet különféle helyzeteiben segít a keresztény hit szempontját megérteni és megélni.

A műsorsorozat tartalmi célkitűzése az is, hogy korszerű és közérthető módon feleljen meg a katekézisiről szóló egyházi útmutatások szellemének, illeszkedjen korunk nyelvi, kulturális közegébe, és közelítsen az emberek aktuális élethelyzeteihez.



A műsorvezető: Kocsi György

A műsorban minden héten Márk, majd az Apostolok cselekedeteinek szakaszait értelmezik a szereplők, követve az evangéliumban alkalmazott sorrendet. Színészek által felolvasott evangéliumi szakasz alapján előre megfogalmazott, irányított kérdésekre klerikus személyek válaszolnak.

A szerkesztői koncepció szerint az alkotó stáb a Szentírást, azon belül 2017-ben Márk evangéliumát, majd 2018-ban az Apostolok cselekedeteit dolgozta fel. Ennek értelmében az első évad a Názereti Jézus személyéről és tanításáról szólt. A keresztény emlékezet Márk evangéliumát, mint a kereszténység tulajdonképpen „első hittankönyvét” tartja számon, melynek elsődleges célja a hittanítás volt felnőttek számára. A második évadban pedig az Apostolok cselekedeteivel folytatódott a műsorsorozat a Jézus által alapított közösség életét, küldetését és tanúságtételét bemutató feldolgozással.

A „LÁTVÁNY” SZELLEMISSÉGE – A SZAKRALITÁS VIZUÁLIS MEGFOGALMAZÁSA

Az *Evangélium* tartalmi-verbális megjelenítését egészíti ki a műsor formai látványa, vizualitása, amelynek kialakítására az alkotói stáb megkülönböztetett figyelmet fordított. A néző számára a televízió képernyőjén látott műsor nézésekor természetes összképet számos dilemma, megfontolás és döntés előzte meg, mielőtt megszülettek a helyszínt, a háttér, a díszletelemeket, a világítási

hatásokat véglegesítő döntések. A műsor formai megjelenítésének célja az volt, hogy a látvány kiegészítse a tartalmi üzenetet, és egyensúlyba kerüljön vele.

A felvétel helyszíne, a szegedi dóm altemploma, frissen felújított állapotában, fehérre festett falaival önmagában impozáns látvány. Az épület háromhajós szerkezete izgalmas, többretegű helyszíni látványát kínálta: a széles oszlopok masszív felületükkel a biztonságot, a perspektivikusan ismétlődő boltívek a mélységérzet fokozásának lehetőségét.

Két forgatási helyszínt építettek ki. Az egyikben egy színész olvassa fel az Evangélium adott szakaszát, a másikban kerül felvételre a témához kapcsolódó „kerekasztal-beszélgetés”.



*Felvétel közben:
az első évad látványkompozíciója*

A „fény” játéka I. –

a Márk evangéliuma látványterve

A látvány szellemiségének tervezésénél előtérbe került a fizikai korlátokon túlmutató spiritualitás. Sorba véve a helyszíni előnyeit, elsőként a nagy belső tér igényel említést. A több mint húsz méter belső távolsággal lehetővé vált a térhatás mellett az időbeli távlatok megmutatása. Hiszen az Evangélium több évezredes múltra nyúlik vissza, akár a világ keletkezéséig is el-

vezeti az olvasót. Ezt az univerzalitást igyekeztek megfogalmazni a látvánnyal. Segítségül az európai festészet történetéhez fordult az alkotó, ahol megtalálhatók – nemcsak a távolságot, a mélységet, a térbeliséget, hanem – a szakralitást, a hitet meggyőzően bemutató példák is. Ebből egyenesen következett a megoldás, hogy a látványtervező éljen az itáliai reneszánsz alap-világítási trükkjével, azaz az előtérben levő személyt „meleg” fénnel megvilágítva annak barátságos, bizalmat sugalló és megnyugtató auráját emeli ki, a háttérben pedig „hideg” színekkel dolgozva, az egyre sötétebb színekkel érzékeltetve a távolságot és a végtelenséget.

A kerekasztal-beszélgetés helyszíne a terem első harmadába került, négy oszlop által behatárolt területre. A műsorvezető középen ülve, a tér hossz tengelyén elhelyezkedve, jobbra és balra mellé ültetett vendégekkel megnyugtató szimmetrikus kompozíciót képez. Mögöttük értelmet nyer a közel húszméteres mélység, ami a boltívek ismétlésével a szemet elvezeti egy „elemelkedő”, szakrális világba, ahová a feszület kerül.

Így olyanná vált a helyszín, mint a terem téstörténete. A legmesszebb, azaz a távoli múltban a sötétség és a fekete tér uralkodik, de ugyanitt ragyog a feszület is. Ez a legnagyobb kontrasztot adó területe az összképnek. Közeledve az előtérben levő szereplőkhöz, egyre inkább a jelenbe jutunk, ahol valós, élő, hús-vér emberek beszélgetnek.

A tér két különböző jelentést hordozó megjelenési formája közötti határt egy megfoghatatlan, átmeneti, folyékony közeg, a víz segített áthidalni. A víz vezet át a nézőt a konkrét, szilárd valóságból a hit világába. Az üvegfal elé beépített mesterséges tó és a tóban elhelyezett nagyméretű égő gyertyák segítségével a víztükörben és az üvegfalon sokszorososan tükröződő gyertyalángok jelennek meg.

Egyértelművé vált, hogy a műsor egész díszlete valójában „fény-díszlet”. Így sikerült azt a szakrális gondolatot vizuálisan megjeleníteni, hogy a lelkeinket jelképező fénylő gyertyalángok sokasága a jelen valóságából igyekeznek mind közelebb jutni a Teremtőt jelző, világító fény-kereszthez. A perspektíva hatására ez az irány egyértelmű és kikerülhetetlen haladási irányt mutat.

A „fény” játéka II. – az Apostolok cselekedetei látványterve

A műsorfolyam a nagy sikerre, sőt nemzetközi érdeklődésre tekintettel 2018-ban is folytatódott, az Apostolok cselekedeteinek ismertetésével. Megtartva az előző évad látványvilágának



*Felvétel közben:
a második évad látványkompozíciója*

alapvető elemeit, az alkotók a színvilágban hajtottak végre változást. A beszélgetés helyszíne mögött, a piros/narancs/homok színek vették át a főszerepet, a mélység felé haladva, egyre sötétebb tónusokkal.

Az apostolok – egy kivétellel – valamennyien erőszakos halált haltak. Mártíromságukra emlékezve idézték meg az alkotók a „műteremben” a vér színét. A beszélgetés helyszíne ugyanazokkal a lámpákkal és világítási értékekkel került megvilágításra, mint az előző évi sorozatban, összehatásában mégis egész más hangulatú látvány alakult ki.

A beszélgetéseket és a díszletet ábrázoló totálképek összehasonlítása jól érzékelteti, hogy az első évad epizódjait jellemző tárgyilagossággal és kiegyensúlyozottsággal szemben a második évad látványvilága csak úgy izzik: szenvedélyes, indulatokkal telített.

Már a bibliai történetekben visszatérő helyszín a sivatag. A látványtervező azt a különleges fényhatást igyekezett megidézni a műteremben, ami a kő-sivatagokban, vagy éppen a Holt-tengernél látható, amikor a felkelő nap sugarai színpompás kavalkáddá alakítják a kopár sziklákat. Ezt látványt hozta be a műterembe néhány gondosan megválasztott sárga és piros színű fóliával megszínezett spotlámpa fényének keverése. A háttér izzik a forróságtól, vibrál a levegő, éreztetve azt is, ahogy egyre erősebben feszülnek az indulatok a terjedő keresztény tanok apostolaival szemben. Látható, hogy a gyertyák a műsorvezető mögött, a falakról visszaverődő meleg tónusú reflexek hatására már nem



A műsorvezető a fénydíszlet hossz tengelyében

„tárgyilagóság”, fehérék, hanem „izzanak”, mint az elszabaduló indulatok.

A műterembe a második évadban bekerült új díszletelem, a Földközi-tenger keleti medencéjét ábrázoló domborzati makett-térkép. A térképen vágóstudióban végzett utómunkával jelentek meg az apostolok tevékenységének fontos állomásai. A makett a totálképet mutató kamerákhoz közel, az előtérbe került, hogy a beszélgetés folyamán a né-

zők számára is jól azonosíthatóak legyenek a mára már sokszor nem is létező, vagy más néven ismert helyszínek.

Az Evangélium adott szakaszait felolvasó színész helyszíne is az attemplomban került kialakításra, az alaphelyszín hangulatához illő beállításban. A színész közepesen derített klasszikus háromszög megvilágítást kapott, kiemelve az arcának karakterét. A háttérben ugyanaz a „tüzes” színvilág jelenik meg, mint a stúdiótérben.

A MŰSOR FOGADTATÁSA

A Magyar Televízió több mint hatvanéves fennállása óta ez az első olyan egyházi ismeretterjesztő sorozat, amely a hitoktatásnál alkalmazható és tananyagként való felhasználását oktatói, intézményi és fenntartói oldalról egy-



A földrajzi tér és az ember – térképmakett segítségével jelentek meg az események fontos állomásai

aránt kíváncsiak tartják. Az M5-ön és a Duna World-on sugárzott adások, mind az európai, mind pedig a tengerentúli magyarság körében sok pozitív visszajelzést kaptak. Ehhez jelentős mértékben hozzájárult Kiss-Rigó László püspök főszerkesztői iránymutatása, Kocsi György plébános, főiskolai tanár, műsorvezető és számos, a határon túlról valamint az ország különböző egyházmegyéiből és hittudományi főiskoláiról érkezett bibliatudós szereplő.

- *Egyszerű, mindenki számára érthető és elmélyíti a Szentírás ismeretét.* (Varga László püspök, Kaposvári Egyházmegye);
- *Az adás közelebb hozza az Evangéliumot a földrajzi-történelmi-társadalmi háttér modern elemzésével, leírásával. Az egyházba vetett hit megőrzésében is fontos szerepe lehet, mert ráláthatunk az egyházat már a születésekor ért veszélyekre, támadásokra, de arra a sok szent erőfeszítésre is, amelyek a mai napig megőrizték a számunkra.* (Saueremann Ferenc)
- *Különböző vallású és ateista ismerőseim szerint is nagyon jó és hiánypótló a műsor. Felhívja a figyelmet a Biblia jelentőségére, ismeretet bővít mindenki számára,*

aki kicsit is érdeklődik a zsidó-keresztény európai kultúránk alapját képező „történetek” megismerésére. (Ujvári Ferenc okl. gépészmérnök)

• *Mindeki számára érthetően mutatja be a kereszténység alapjait a Szentírás sokak számára kevésbé ismert része, az Apostolok Cselekedetei révén. Ez különlegesen azoknak fontos, akik a múlt társadalmi-politikai körülményei miatt nem részesültek vallásoktatásban. (Dr. Balla Zsolt, Németország)*



*A rendező a színész helyén
a világítási és kamerapróbán.*

• *A műsorok mélyebb istenismeretet adnak, segítenek, hogy a lelki életünk fejlődjön, hitünk erősödjön, és ami lényeges, teljesen jól érthetőek a mai tizenéveseknek, az úgynevezett „Z” generációnak is. Éppen ezért remélem, hogy a folytatásban sor kerül a többi evangélium átbeszélésére is. (Görgényi Adél, közgazdász)*

• *Meggyőződésem szerint az alábbi pár sorral érvelnék a műsor folytatása mellett: taglalhatnám részletesen az*

adások dicséretét, de nem teszem, mert van egy egyszerű és mindennél fontosabb érv a műsor folytatása mellett. A mai világban az evangelizáció szükségessége és kötelezősége – minden korábbi korhoz képest – egyedülállóan aktuális. Ennek értelmében az a feladatunk, hogy az evangelizáció fórumait minden lehetséges módon kiterjesszük! (Prof. Dr. Simon Kornél, kardiológus)

• *Kár lenne most abbahagyni, alig van komoly műsor és adás otthon! (Kis György Barnabás OFM, Detroit, Amerikai Egyesült Államok)*

A műsorban közreműködő stab tagjai:

főszerkesztő – Kiss-Rigó László; *műsorvezető, szerkesztő* – Kocsi György;

rendező – Kolostori Gábor; *gyártásvezető* – Pál Tibor; *látványtervező* – Fazekas Szabolcs;

közreműködő színész – Tóth Sándor; *producer* – Antal Zsolt

Gárdonyi Géza

FEL NAGY ÖRÖMRE!

Fel nagy örömré! ma született,
Aki után a föld epedett.
Mária karján égi a fény,
Isteni Kisded Szűznek ölen.
Egyszerű pásztor, jöjj közelebb,
Nézd csak örömmel Istenedet.

Nem ragyogó fény közt nyugoszik,
Bársonyos ágya nincs neki itt.
Csak ez a szalma, koldusi hely,
Rá meleget a marha lehel.
Egyszerű pásztor, térdeden állj!
Mert ez az égi s földi király.

Glória zeng Betlehem mezején,
Éjet elúzi mennyei fény;
Angyali rendek hirdetik őt,
Az egyedül szent Üdvözítőt.
Egyszerű pásztor, arcra borulj,
Lélekben éledj és megújulj!

JUBILÁNS ATYÁK 2018-BAN



■ VASMISE

GYULAY ENDRE

nyugalmazott püspök 2018. június 7-én ünnepelte pappá szentelésének 65. évfordulóját.

■ GYÉMÁNTMISE

BÁLINT VILMOS

2018. június 18-án ünnepelte pappá szentelésének 60. évfordulóját.



■ EZÜSTMISE

HÜSE JÓZSEF

2018. június 19-én ünnepelte pappá szentelésének 25. évfordulóját.

■ EZÜSTMISE

VARGA ATTILA

2018. június 19-én ünnepelte pappá szentelésének 25. évfordulóját.



ELHUNYT LELKIPÁSZTOROK



HALLA LÁSZLÓ állandó nőtlen diakónus életének 92. évében, diakónusságának 26. esztendejében 2017. december 10-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Szülővárosában, Hódmezővásárhelyen helyezték örök nyugalomra a Szent István Király templomban.



HÁRI LAJOS nyugalmazott plébános, püspöki tanácsos életének 88., papságának 63. évében 2017. december 28-án elhunyt. A csanádpalotai temetőben helyezték örök nyugalomra. Hári Lajos atya Mezőhegyesen született 1929. április 7-én. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte 1949–1954 között, ahol 1954. június 12-én szentelték pappá. Lelkipásztori szolgálati helyei: *Káplán*: Ásotthalom (1954), Mezőhegyes (1954–1956), Csanádpalota (1956–1958), Kevermes (1958–1966), Orosháza (1966–1967). *Plébános*: Pitvaros (1967–1979), Csanádpalota (1979–2005), oldallagosan Kövegy és Nagylak. *Püspöki tanácsos*: 1980-tól. *Nyugállományban*: 2005-től.



MAROSI JÁNOS nyugalmazott plébános életének 88., papságának 48. évében 2018. április 19-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Madarason helyezték örök nyugalomra.

Marosi János atya 1931. április 10-én Madarason született. Teológiai tanulmányait 1966–1971 között Szegeden végezte, ahol 1971. április 14-én szentelték pappá.

Lelkipásztori szolgálati helyei: *Káplán*: Békés (1971–1972), Debrecen, Szent László Plébánia (1972–1979), Újszeged (1979–1980), Debrecen II. (1980–1984).

Plébániai adminisztrátor: Debrecen, Szent László Plébánia (1984–1986). *Plébános*: Debrecen, Szent László Plébánia (1987–1990), Gyomaendrőd (1990–1991), Földeák (1991–1997), oldallagosan Óföldeák és Maroslele, Csorvás (1997–2001), oldallagosan Gerendás. *Templomigazgató*: Makó, Csanád vezér tér (2001–2013). *Nyugállományban*: 2013-tól.



SAMU ANDRÁS nyugalmazott plébános életének 91., papságának 47. évében 2018. június 19-én visszaadta lelkét Teremtőjének. A kunszentmártoni Alsó Temetőben helyezték örök nyugalomra.

Samu András atya Kunszentmártonban született 1927. november 16-án. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte 1967–1972 között, ahol 1972. június 15-én szentelték pappá.



Lelkipásztori szolgálati helyei: *Káplán*: Balástya és Szatymaz (1971–1977), Zákányszék (1977–1978), Debrecen, Szent István Plébánia (1978–1980), Makó-Belváros (1980–1987). *Plébános*: Medgyesbodzás (1987–1995), Szentcsanak, Jézus Szíve Plébánia (1995–2005). *Nyugállományban*: 2005-től.



DOMBI JÁNOS nyugalmazott plébános életének 85., papságának 60. évében 2018. szeptember 29-én elhunyt. Szegeden, a Belvárosi Temetőben helyezték örök nyugalomra.

Dombi János atya Hódmezővásárhelyen született, 1934. május 25-én. Teológiai tanulmányait Szegeden végezte 1954–1959 között, ahol 1959. június 21-én szentelték pappá.

Lelkipásztori szolgálati helyei: *Káplán*: Mórahalom (1959–1961), Kunágota (1961–1962), Földeák (1962–1965), Zákányszék (1965–1966), Szeged-Alsóváros (1967–1969), Végegyháza (1969–1973). Külföldön (Belgium, Svájc): 1973–2010.

Nyugállományban: 1984-től.



SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYEI KRÓNIKA, 2018

2017. december 4–6. • A georgiai Tbiliszipben *Magyar Napokat* tartottak, melynek angol nyelvű nyitó szentmiséjét Kiss-Rigó László püspök celebrálta Giuseppe Pasotto püspökkel, a helyi papsággal és az Apostoli Nunciatúra képviselőivel a Szent Péter és Pál templomban.

december 9. • Szegeden a székesegyházban Kiss-Rigó László püspök diakónussá szentelte Kovács Zoltánt, a Szent Gellért Szeminárium növendékét.

december 11. • Maróthy Erzsébet Lúcia nővér, az Eukarisztia Szolgálóleányai Társasága utolsó magyarországi tagja életének 94. évében elhunyt.

december 18. • Délvidéki árva és nehéz sorsú gyermekeknek számára szerveztek gyűjtést a szegedi Szent Imre Kollégium diákjai.

2018. január • Második évfolyamába lépett az M5 televízió csatorna *Evangelium* című ismeretterjesztő műsora, melynek főszerkesztője Kiss-Rigó László püspök, műsorvezető-szerkesztője pedig Kocsi György biblikus.

2018. január 6. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye *Hozzá méltó szeretettel...* címmel rendezte meg együttműködő partnerei tiszteletére a hagyományos vízkereszt koncertet a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében.

Január 8., április 9. • A rózsafüzér társulatok közös imája Szegeden.

Január 10. • *Luther Márton a mi kincsünk is, és a mi felelősségünk is* címmel interaktív előadást rendeztek a szeged-alsóvárosi ferences kolostorban Cserháti Sándor evangélikus lelkész vezetésével.

Január 12. • A Nemzetpolitikai Államtitkárság által meghirdetett Mátyás-émlékév szegedi megnyitója alkalmából Kiss-Rigó László püspök celebrált szentmisét a székesegyházban. Hunyadi Mátyás 560 éve született és 575 évvel ezelőtt választották királlyá.

Január 16. • Kiss-Rigó László püspök és Szamosi Szabolcs ügyvezető igazgató közös sajtótájékoztatót jelentettek be, hogy a Filharmónia orgonakoncert-sorozatot indít a szegedi székesegyházban.

Január 18. • Szent Margit ünnepe alkalmából hagyományos Nemzeti Imanap a szeged-felsővárosi templomban.

Január 19–20. • Kaposvárott tartották az egyházmegyei családreferensek országos találkozó-ját, ahol a CsaládKözPont munkatársai is részt vettek.

Január 20. • Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartották a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat hallgatói és alumni találkozó-ját, ahova a SZKRSZ tanulói is hivatalosak voltak. A jelenlévőket Orbán Viktor miniszterelnök is köszöntötte.

Január 21–27. • *Jobbod, Uram, dicső az erőtől...* / „Uram, a jobbod kitűnik erejével...” (2Móz/ Kiv15,6) vezérgondolattal rendezték meg a keresztény testvéregyházak az idei Ökumenikus

Imahetet az egységért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Elnöksége határozata értelmében az imahét országos nyitó istentiszteletének vasárnapja ez évtől az üldözött keresztényekért való imádkozás vasárnapja is legyen.

Január 22. • *Kass, Biblia, Szentek* címmel Kass János bibliai témájú alkotásaiból nyílt kiállítás Szegeden a Kass Galériában. A tárlatot Gyulay Endre nyugalmazott püspök nyitotta meg.

Január 23. • Az imahét központi ünnepségét Szegeden tartották a székesegyházban Fekete Károly református püspök, Gáncs Péter evangélikus püspök és Kiss-Rigó László püspök részvételével.

• *25 éves a gyulai felsőoktatás* címmel nyílt kiállítás a Gál Ferenc Főiskola gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Karának könyvtárában. Az esemény kapcsán együttműködési megállapodást írt alá Görgényi Ernő, Gyula város polgármestere és Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora.

Január 26. • Péntek Imréné, a Szeged-Csanádi Egyházmegye által támogatott GEMMA Központ intézményvezetője volt a Délmagyarország Az év embere-díjának egyik kitüntetettje.

Január 28. • *Szőregért emléklakettet* adományoztak Miklós Péter történész, teológus címzetes főiskolai tanárnak, az SZTE egyetemi docensének a hódmezővásárhelyi Emlékpont intézményvezetőjének, a Toronyirány magazin munkatársának a *A szőregi templom kétszáz éve* című könyvéért. Az emlékérmét Rózsavölgyi József önkormányzati képviselő, a díj alapítója és Nagy Róbert plébános adta át a kitüntetettnek a Magyar Kultúra Napján rendezett, Kálmány Lajos-esten.

Január 29. • 4 millió forint értékű orvosi műszert adományozott a Szeged-Csanádi Egyházmegye az Orosházi Kórháznak, melyet Iványi László esperes adott át Duray Gergő igazgatónak.

Január 29. • 2030-ra, az egyházmegye ezeréves millenniumára lelki és fizikai építkezéssel is készülve egyházmegyénk nagyszabású beruházásba kezd Szegeden. Új, hazánkban egyedülálló kétnyelvű gimnázium létesül, felújítják a Tóth Péter-palotát, ahova a Vántus István Gimnázium költözik, valamint az Apáthy István Kollégium helyére is vadonatúj épület kerül.

Január 30. • Alma adományt osztott a karitászászörölóknak Szegeden, a Csongor téren.

Január 31. • Gyula város polgármestere és a Gál Ferenc Főiskola rektora közös rendezésében tartották meg a Gyulai Felsőoktatás Napját Gyulán, a Városháza dísztermében. Az eseményen köszöntőt mondott Görényi Ernő polgármester, Kozma Gábor rektor és Takács Árpád Békés megyei kormány megbízott. Előadást tartott Kiss-Rigó László püspök és Horváth Zita, az EMMI felsőoktatásért felelős államtitkára is.

Február • Útjára indult a *corunum2020.hu* világhálós oldal, melyen a 2020. évi Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyházmegyei előkészületeihez kapcsolódó programokról, eseményekről található információ.

Február 1. • A Gál Ferenc Főiskola fenntartásába került a Szent István Egyetem békéscsabai Gazdasági Kara, mely a szegedi Teológiai, a szarvasi Pedagógiai és a gyulai Egészség- és Szociális Tudományi után a negyedik kara az intézménynek.

Február 1. • Szegeden is elindult a Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés ügyéért folyó aláírásgyűjtés. Elsőként egyházmegyénk főpásztora adta aláírását a nemes üggyhöz.

Február 1–2. • A szegedi Szent Gellért Szeminárium növendékei – előjáróik vezetésével – meglátogatták a Kis Szent Teréz Gyermekvédelmi Központot Torockón, mely a Dévai Szent Ferenc Alapítvány által létrehozott gyermekotthonok egyike.

Február 2. • Urunk bemutatásának (Gyertyaszentelő Boldogasszony) ünnepén Kiss-Rigó László püspök szentmisét celebrált a székesegyházban melyen részt vettek a Szeged-Csanádi Egyházmegye területén dolgozó szerzetesközösségek, világi intézmények és az apostoli élet társaságainak tagjai.

Február 5–8. • Bresciában tartották a katolikus papok 12. Futsal Európa-bajnokságát. A magyar válogatott eddigi legjobb eredményét, 4. helyezést ért el a tizenhat csapat közül. Egyházmegyénket Kiss-Rigó László püspök és Tótsi Bálint csongrádi plébános képviselte.

Február 10. • A Betegek Világnapja alkalmából a betegekért és a körülöttük szolgálatot teljesítőkért – orvosokért, ápolókért, önkéntes segítőkért, családtagokért – imádkoztak Szeged-Móravárosban a Szent Kereszt-templomban az Egyházmegyei Karitászt szervezésében. Elmékedést tartott és szentmisét mutatott be Köllő Sándor kórházlelkész.

Február 10. • *Isten, szex és az élet értelme – bevezetés a test teológiájába* című program a Házasság Hete keretén belül az Egyetemi Lelkészség szervezésében.

Február 11–18. • A Házasság Hete rendezvénysorozat 10. alkalommal valósult meg a Pasztorális Helynökség CsaládKözPontja koordinálásában Szegeden és az egyházmegye számos plébániáján. A nyitó szentmisét Varga László kaposvári püspök mutatta be. A hét folyamán ismét számos programmal és interaktív, kapcsolatépítő játékkal igyekeztek minél sokoldalúbban szólni a házastársi szeretet, az elköteleződés és a hűség értékéről.

Február 14. • Az Ifjúságpasztorációs Iroda idén is megjelentette ingyenesen elérhető *Nagybőjtű füzet* című kiadványát, benne minden napra egy-egy elmékedéssel.

• *Közelebb egymáshoz, közelebb önmagunkhoz! – Tévhitek a párkapcsolatokról* címmel L. Stipkovits Erika klinikai és mentálhigiénés szakpszichológus tartott előadást a CsaládEgyetem keretében a Házasság Hetéhez kapcsolódóan Szegeden a Tanulmányi és Információs Központban.

• Összegyetemi hamvazószerdai szentmise a székesegyházban.

Február 16–18. • Katekéták tavaszi lelkigyakorlata Domaszék-Zöldfáson, a Forráspont vezetésével.

Február 17. • Megtartották a hagyományos Unitast, vagyis a pap- és szerzetesnövendékek találkozóját, idén a domonkos nővérek szervezésében, ezúttal a budapesti Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. A téma az apostoli élet és az imádság kapcsolata volt. A rendezvényen a szegedi Szent Gellért Szemináriumot hat papnövendék és egy előjáró képviselte.

Február 18. • Szentmise a Tiszta Szerelemért, a fiatalok párkapcsolati tisztaságáért Szegeden a domban a Házasság Hete keretén belül az Egyetemi Lelkészség szervezésében.

Február 23. • A hódmezővásárhelyi Emlékpont Múzeumban és a Magyar Tragédia 1944 Kiállítóhelyen tettek látogatást a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium hallgatói.

Február 24. • *Kifáradás, kiégés, mint lelkünk lélegzése* címmel Magyar Balázs pszichiáter, addiktológus tartott előadást Békéscsabán a Szent Domonkos Katolikus Általános Iskolában az Egyházmegyei Katechetikai Iroda szervezésében.

Február 25. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkésztség és az Ifjúságpasztorációs Iroda nagybőjti *Face2Face* imaestje a Szent József jezsuita templomban. A vendégek a Nyolc Boldogság Község tagjai, Beáta nővér és Sára nővér voltak.

Február 26. • Az egyházmegyénkben tevékenykedő szerzetesrendek, lelkiségek, mozgalmak képviselőit hívta meg a Pasztorális Helynökség a Katolikus Házba egy olyan találkozásra, amely keretében a *World Café* módszerével vizsgálják meg az ima, a közösség, a rászorulókhoz való viszonyunk, valamint a tanúságtétel témáit – immár a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való felkészülés jegyében.

Február 28. • *Védőpajzs* címmel tartott bűnmegelőzési előadást a Szegedi Rendőrkapitányság munkatársa gyermekek és felnőttek számára Szegeden, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgálat Csongor téri Községi Házában.

• *Hogyan hangoljuk össze a hétköznapi életet a vasárnapi szentmisével?* címmel tartott előadást Versey Beáta CB a Szegedi Dóm Látogatóközpontban az Egyházmegyei Katechetikai Iroda meghívására. A vendég ugyanezen az estén elmélkedést mondott a jezsuiták Szent József-templomában megrendezett *Face2Face* imaest keretében.

Március 1. • A Liget Társulat – amelynek produkciós vezetője Thorday Attila plébános – a Müncheni Magyar Katolikus Egyházközség és az augsburgi Szent László Magyar Katolikus Misszió meghívására turnéra indult Németországba a *Godspell* című Broadway-musicallel.

Március 2. • *Az áldozatsegítés lehetőségei az idős emberek elleni bűncselekmények körében* címmel rendezett konferenciát Szegeden az Igazságügyi Minisztérium a Szeged-Csanádi Egyházmegyével és a Gál Ferenc Főiskolával együttműködésben. Az eseményt Kiss-Rigó László püspök nyitotta meg. Előadást tartott Vizkelety Mariann államtitkár, Németh Ágnes rendőr ezredes, valamint Ritz Judit címzetes főiskolai docens, az egyházmegyei szeretetszolgálat főigazgatója is.

Március 3. • Katekéták továbbképzését tartották Szegeden.

• *Stabat Mater – A fájdalmas anya* címmel Pálfi Zoltán tartotta az Őzvegyek és gyászolók lelkinapját Szegeden, a Katolikus Házban a Pasztorális Helynökség szervezésében.

• Tizennegyedik alkalommal tartották meg az Árvízi Emléknapot Szegeden, a Dóm téren a Cserkészek és a Szeged-Belvárosi Plébánia közös szervezésében.

• A Szegedi Dóm Látogatóközpont *A Szegedi Székesegyház kulisszái* című programja keretében a Dömötör-torony is megtekinthető volt.

Március 4–11. • Hagyományos nagybőjti ételmisszergyűjtés országosan a plébániákon a Karitás szervezésében.

Március 6., április 3., május 2. • Többalkalmas *Erőszakmentes Kommunikáció-szemináriumot* tartott a Katolikus Házban Rambala Éva az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

Március 6. • *Demográfia és egészségpolitika* címmel tartott konferenciát a gyulai Városháza Dísztermében a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság a Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Gál Ferenc Főiskola partnerségével.

• A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Pro Cultura Chrisitana-díjjal jutalmazta a szegedi Zombori István történészt, elismerve ezzel a tudós több évtizedes munkásságát, mellyel a keresztény kultúra ügyét szolgálta. A kitüntetést a testület tagjainak jelenlétében a konferencia elnöke, Veres András győri püspök adta át Budapesten.

Március 9. • Szakterületükhöz tartozó tudományos kutatásaikat és eddigi eredményeiket mutatták be az ország roma szakkollégiumainak hallgatói Szegeden. Köszöntőt mondott Langerné Victor Katalin államtitkár, Szabó Gábor, az SZTE, illetve Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora. A konferenciát megelőző héten, az elmúlt öt év tutori programjának eredményeként 18 jelenlegi és alumni hallgató kutatása jelent meg a *Kutatómunkák a Szokereszben* című kötetben.

Március 9., 23., április 12., 27., szeptember 25., október 18. • Idén is neves vendégeket fogadott a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium. Tavasszal Farkas Franciska roma származású színésznő, aki Gorkij: Makar Csudra című darabját mutatta be; Lackfi János író, költő; *Örömsorvasztó* címmel a Tudás Galom nevű, roma fiatalokból álló formáció drogprevenciós előadását mutatta be; és ellátogatott a Szokereszbe Kótai Mihály, egykori profi ökölvívó, a WBC és a Nemzetközi Bokszt Szervezet egykori váltósúlyú világbajnoka is. Az őszi félévben pedig Mező Misi, a Magna Cum Laude zenekar hívő keresztény énekes és Forgách Péter szemésorvos, Buffalo tiszteletbeli magyar konzulja is.

Március 9–10. • Szegeden rendezték a III. Országos Kispapi Találkozót a Szent Gellért Szemináriumban. A találkozón a vendéglátókkal együtt kilenc magyarországi mellett a gyulafehérvári szeminárium is képviseltette magát. A mintegy 170 résztvevő (szeminaristák és előjáróik) nagybőjt lévén bekapcsolódtak a városi keresztúti imába, valamint részt vettek a Kiss-Rigó László püspök által vezetett ünnepi koncelebrációs szentmisén a székesegyházban.

Március 11. • A budapesti Andrassy Gyula Egyetem és a Hanns Seidel-Alapítvány többéves közös projektjének záró konferenciáján Mészáros Ferenc igazgató mutatta be a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium programját és életét.

Március 13., május 29., október 2., november 27. • *NőiesTE* szemináriumok a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

Március 13–14. • A lengyel Püspöki Konferencia 378. plenáris ülésén Kiss-Rigó László püspök képviselte a Magyar Katolikus Püspöki Kart Varsóban, az épülő Isteni Irgalmasság-templomban.

Március 14. • *Magyar Golgota* címmel Jézus Krisztus szabadító tetteről és az 1848/49-es forradalom és szabadságharcról szervezett nagybőjti imaalkalmat és elmélkedést a Gál Ferenc Főiskola Hallgatói Önkormányzata a Klebelsberg-kisteremben.

Március 15. • Nemzeti ünnepünk alkalmából a Gyula Város Díszpolgára címmel kitüntetést vehette át Kiss-Rigó László püspök Görgényi Ernő polgármestertől a köznevelésben és a felsőfokú oktatásban, az oktatási intézményrendszer fenntartásában és fejlesztésében nyújtott szolgálataért, valamint az európai színvonalú Grosics Gyula Labdarúgó Akadémia létrehozásáért.

• Barna Gábor néprajztudós a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje polgári tagozata kitüntetését vehette át Balog Zoltán minisztertől a Pesti Vigadóban.

Március 19. • A Szeged-Belvárosi Plébánia *Kapcsolódj be!* projekthetének megnyitója a Katolikus Házban. A program célja, hogy a fiatalokban pozitív, segítő hozzáállást alakítsanak ki

a marginalizált társadalmi csoportok – fogyatékkal élők, szegények, romák, idősek, függőséggel élők, kallódó fiatalok – felé. A kezdeményezésben az egyházmegye iskoláiból 23 diák vett részt.

Március 19–20. • Franz Kett-féle pedagógiai képzést tartott a Szeged-Csanádi Egyházmegye együttműködésben a Karolina Iskolával Szegeden, az oktatási intézmény termeiben Sipos Edit vezetésével. Hittanárok és tanítók számára *Húsvét és Pünkösd*, óvodapedagógusoknak és tanítóknak pedig a *Tavaszhúsvét–Pünkösd* témakörben.

Március 19–24. • A 11. alkalommal megrendezett Tesz-Vesz Tavasz Egyházmegyei Önkéntes programhoz 50 településről közel 80 csapat, közel 4100 fő csatlakozott.

Március 20. • *Fenntartható fejlődés a szexualitásban* címmel tartott előadást Szásziné Fehérváry Anikó családterapeuta a CsaládEgyetem keretében a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

Március 22. • Gyulay Endre püspök szentelte fel a Szegedi Fegyház és Börtön II-es objektumában az új Szent Kereszt-kápolnát.

Március 23. • XV. Városi Keresztút Szegeden a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség szervezésében, együttműködve a szegedi katolikus és keresztény szervezetekkel, közösségekkel.

Március 23–24. • Köllő Sándor, a szegedi dóm káplánja tartott rekollekciót a Szent Gellért Szeminárium növendékeinek. Az elmélkedést vezető atya a papi örömről és kihívásokról tett tanúságot, majd szentségimádás és szentmise zárta a nagybőjti lelki készülletet.

Március 24. • 30 év feletti férficsapatok számára szervezte meg a Szent László Focitorna 2.0.1.8.-at a Pasztorális Helynökség CsaládKözPontja. Hét csapat vett részt a tornán, a trófeát Kistelek csapata nyerte.

Április • A Karitás Önszolgálat Családok programja keretében egyházmegyénkben 140 család részesült vetőmag adományban.

Április 5. • A Római Szalézi Egyetem posztgraduális képzését végző hallgatók látogattak Budapestre, majd a szegedi Karolina Iskolába és a Gál Ferenc Főiskolára is. A Nigériából, Kongóból, Mexikóból, Indiából, Dél-Koreából, Brazíliából és Olaszországból származó papok és szerzetesek megismerkedtek a hazánkban működő katolikus iskolák életével, működésük körülményeivel. A hitoktatásra, erkölcsi és közösségi nevelésre, a szülőkkel való kapcsolattartásra és a katekézis módjára vonatkozó kérdésekről a hitoktatókkal beszélgettek.

Április 9. • A Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium valamint a Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskola közösen ünnepelte meg a Nemzetközi Roma Napot. A kollégium hallgatói a roma–magyar identitás, az együttélés (tolerancia vs. szeretet), illetve *(Tovább)tanulási motivációk* témakörökben tartottak foglalkozást a középiskolásoknak.

• A Szegedi Ifjúsági Centrum alapkövét Kiss-Rigó László püspök és Csányi Sándor, a Magyar Labdarúgó Szövetség elnöke rakták le ünnepélyes keretek között.

Április 10. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia *Élet a Lélekben* címmel szervezett kilencalkalmas szemináriumot a 16–40 éves korosztály számára.

• A Magyar Rákellenes Liga az év onkológusának választotta Bánhegyi Róbertet, a Pándy Kálmán-tagkórház Onkológiai Centrumának vezető-helyettesét, a Gál Ferenc Főiskola gyulai Egység- és Szociális Tudományi Karának oktatóját.

Április 11. • A *Volunteen* program keretében szlovén cserediákok ismerkedtek a Szeged-Csanádi Egyházmegyében a karitászt önkénteskedési lehetőségeivel.

Április 12–14. • A kovásznai Csomakörösön 29. alkalommal rendezték meg a Kőrösi Csoma Sándor napokat. A záró ökumenikus istentiszteletet Kiss-Rigó László püspök vezette.

Április 13. • *Egyetemi ellenzéki mozgalmak Lengyelországban és Magyarországon 1956–1989 között* címmel tartottak konferenciát Szegeden, a Dóm Látogatóközpontban.

Április 14. • Jótékonyági divatbemutatót tartottak Szegeden, a Katolikus Házban a *Csinosan a jó célért* rendezvény keretében. A kedvencművet ezúttal az Ágota Alapítvány volt.

• Az Ausztriai Magyar Pedagógusok Egyesületének (AMAPED) kezdeményezésére Bécsben rendezték meg a Mátyás király mesemondó- és szavalóversenyt, melyen több mint 300 mesemondó és szavaló vett részt. Fekete Flóra, a Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Karának elsőéves óvodapedagógus hallgatója III. helyezést ért el a pedagógusok kategóriájában.

Április 15. • A Taize-i Ökumenikus Szerzetes Közösség két tagja tartott előadást az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban, melyet zenés áhítat követett.

• Hatodik alkalommal került megrendezésre a Roma–magyar imaest a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium és a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség közös szervezésében. A rendezvény a lelkészség vasárnap esti 8 órás szentmiséjéhez kapcsolódott a fogadalmi templomban, melyet Köllő Sándor, egyetemi lelkész celebrált. A szentbeszédet a Taizében élő András testvér mondta.

Április 16–17. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye papjainak évi első rekollekcióját Szegeden, a Szent Gellért Szemináriumban, illetve Békéscsabán, a társszékesegyház plébániáján tartották.

Április 17. • *A változáshoz való viszonyunk a születés tükrében* címmel tartott előadást Kriván Márta neurológus, pszichológus, pár- és családterapeuta a CsaládEgyetem keretében a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

• Hittanos gyerekek találkozója Szeged-Felsővároson a Kateketikai Iroda szervezésében, a Szent Gellért Szeminárium növendékeinek részvételével.

Április 18. • Hetedik alkalommal rendezte meg a Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kara hagyományos Nemzetiségi Konferenciáját Szarvason *Hittel élni – A gyermek a nemzetiségek jövője* címmel, melyen részt vettek szlovák, román és német nemzetiségi képzést folytató pedagógusok, a térség nemzetiségi vezetői és a régió politikusai, valamint a Gál Ferenc Főiskola vezetősége. A konferenciát Kiss-Rigó László püspök nyitott meg.

• *Sérült gyermek a családban* címmel tartott pódiumbeszélgetést Bozóki Edittel a Gál Ferenc Főiskola Kortárs Hallgatói Tanácsadó Közössége (KHTK) a Teológiai Kar Glattfelder-termében. A vendég pedagógus, táborvezető és egy Down-szindrómás kislány édesanyja.

• Orgonahangverseny sorozat indult a székesegyházban a Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Filharmónia Magyarország együttműködésének köszönhetően.

Április 19–20. • Az Európai Unió szakszeminárium keretében Budapestre utaztak a Szoke-resz diákjai a szenior hallgatóikkal együtt, hogy megismerkedjenek az uniós jelentősebb fővárosi intézményeivel: az Európa Ponttal, az Európai Bizottság Magyarországi Képvisletével és az Európa Tanács Budapesti Európai Ifjúsági Központjával.

Április 22. • Tavasz Hittanos Találkozót szervezett az Egyházmegyei Katechetikai Iroda 3–8. osztályosok számára a Szeged-Alsóvárosi Ferences Plébánián. A találkozó témája a család volt, melyet bibliai történeteken keresztül, csoportos munkában dolgoztak fel a fiatalok. Tizenöt településről háromszáz fiatal hittanos vett részt a programon, akiket hitoktatóik mellett néhány szülő is elkísért. A szervezésbe bekapcsolódtak a Szent Gellért Szeminárium papnövendékei, valamint a Gál Ferenc Főiskola hallgatói, akik az egyes állomásoknál és a háttér-munkában vállaltak feladatokat. A reggeli imádságon és a délutáni záró szentmisén a szegedi Eleven Tűz Zenekar szolgált.

• Húsvét 4. vasárnapján a papi és szerzetesi hivatásokért bemutatott szentmise keretében Kovács Zoltán diakónus prédikált a székesegyházban az Egyetemi Lelkészség meghívására.

Április 23. • A Legaktívabb Iskola díjat vehette át az Országház Delegációs termében a Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Intézménye a 2017. évi Fenntarthatósági Témahét leg-sikeresebb programjának megvalósításáért.

Április 23–27. • A Föld Napja alkalmából az Emberi Erőforrások Minisztériuma által harmadik alkalommal meghirdetett *Fenntarthatósági Témahét* legsikeresebb programjáért járó díjat vehette át a Parlamentben a Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Intézménye.

Április 25. • *Gazdasági Campus Konferencia – A tudomány szolgálatá Békéscsabán* címmel rendezett tanácskozást a Gál Ferenc Főiskola Gazdasági Kara. A rendezvény védnöke Kozma Gábor rektor és Szarvas Péter békéscsabai polgármester volt. Az előadásokat a Gazdasági Kar oktatói és a Marzek Kner Packaging Kft. igazgatója tartották. A mintegy 200 fő résztvevő között a Szeged-Csanádi Egyházmegye főiskolájának oktatói és hallgatói mellett jelen voltak a helyi középfokú intézmények tanárai és diákjai, illetve a város társadalmi-gazdasági életének meghatározó szereplői is.

Április 26., május 24., október 4., november 15. • *Férfiműhely* szeminárium a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözpont szervezésében.

Április 27. • A Páduai Szent Antal Plébánia szervezésében került sor a Bálint Sándor Hagymányörző Program megnyitójára Röszkén. Előadást tartott Barna Gábor néprajztudós, az SZTE professzora és Mons. Kovács Gergely, a magyar szentté avatási ügyek posztulátora. A szentmisét Gyulay Endre püspök celebrálta.

• A Polgári Platform *Mocsárvilágtól a Dóm térig* című sorozata keretében Barna Gábor egyetemi tanár tartott előadást *Szeged vallási élete* címmel a Dóm Látogatóközpontban.

Április 30–Május 1. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség kis csoportja elzarándokolt Brenner János boldoggá avatására Szentgotthárdra és Szombathelyre Anna Mária Pelka és Jyothi Jampana szalvátor nővérek vezetésével. A boldoggá avatási szentmisét Szombathelyen Angelo Amato bíboros mutatta be.

Április 28. • *Mária útján* címmel szervezett találkozót a domaszéki körzetben az Egyházmegyei Ifjúságpasztorációs Iroda. A résztvevő mórakalmi, zánkányszéki, röszkői és domaszéki fiatalok a domaszéki templomból gyalog zarándokoltak ki a zöldfási templom és lelkigyakorlatos házhoz, ahol állomásonként játékos és érdekes feladatokon keresztül ismerhették meg Mária és József életútját.

Május • Jelentős felújítási és karbantartási munkálatok zajlottak a Grosics Akadémia területén: többek között szinte az összes pálya kiváló minőségű gyeptet kapott. Immáron minden

csapat egész pályán tud gyakorolni, hiszen a hátsó füves és a kis műfüves pálya egyaránt világítást kapott, és védőkorrálattal lettek felszerelve.

Május • 3000 gyümölcsfacsemetét osztott ki a karitászs Baks, Ásotthalom, Harkakötöny, Pusztamérges és Szeged területén élő családoknak.

Május 2. • A hódmezővásárhelyi pedagógusok látogattak el a Gál Ferenc Főiskola Szarvasi Pedagógiai Karára, akiket fogadott Lipcsei Imre dékán.

Május 5. • A Gál Ferenc Főiskola gyulai Egészség és Szociális Tudományi Karának hallgatói Sárospatakra kirándultak azért, hogy a diákok a tavasszal összegyűjtött adományokat átadhassák az Idősek és Fogyatékosok Otthona részére.

Május 6. • Kocsis Fülöp görögkatolikus metropolita tartott vetített képes úti beszámolót a Libanonban és Szíriában élő hittestvéreinknél tett látogatásáról Újszegeden az Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban.

Május 9. • Bálint Sándor boldoggá avatásáért imádkoztak szentmisén a hívek Szegeden, a Havasboldogasszony-templomban, melyet követően Barna Gábor egyetemi tanár tartott vetítéssel egybekötött előadást a néprajztudós életéről, munkásságáról *Alsóváros szentje* címmel a ferences rendházban.

Május 10. • Koszorúzási ünnepséget tartottak Barna Gábor professzor szervezésében Bálint Sándor sírjánál, a néprajztudós halálának 38. évfordulója alkalmából. Ugyanaznap Bálint Sándor szobrainál tartottak megemlékezést a Mátyás téren a ferences testvérek közreműködésével, majd pedig a Dóm téri Pantheonban.

Május 11. • A Gál Ferenc Főiskola *A nevelés speciális lehetőségei* címmel tartott szimpóziumot a SZEGEPI szervezésében Szegeden, a Klebelsberg-teremben a speciális pedagógia elméletéről és gyakorlatáról, a pedagógusra váró mind összetettebb kihívásokról.

• A Szegedi Dóm Látogatóközpontban nyílt meg a 2015-ben Budapestről útjára indult *Boldogasszony kiállítás*, melynek fővédnöke Áder János köztársasági elnök.

Május 12., november 3. • Uzsálné dr. Pécsi Rita tartott előadást hódmezővásárhelyen a Domonkos nővérek meghívására: *Vigyázat! Sodródásveszély! Tömegember vagy önálló személyiség?*, illetve *Fejleszt vagy butít – a képernyők és az internet* címmel.

Május 12. • Az Egyházmegyei Katechetikai Iroda és a Karolina Gimnázium közös szervezésében kerül megrendezésre az egyházmegyei hittanverseny döntője, melynek témája Szent II. János Pál pápa élete volt.

Május 13. • Pünkösdi kilenced kezdete. A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség bekapcsolódott a jezsuiták Szent József templomi közösségének pünkösdi készülétebe.

Május 12., 14. • A kárpátaljai Rahó, Szeged testvérvárosa Nepomunki Szent János-plébániatemplomának búcsúi szentmiséjét Kiss-Rigó László püspök mutatta be, Majnek Antal püspök meghívására pedig a Munkácsi Székesegyházban celebrált szentmisét, majd rekollekciós előadást tartott a magyar papok számára.

Május 16. • Ötszáz gyermekvédelmi szakember részvételével zajlott az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató közös szervezésében megvalósult ÁGOTA Országos Gyermekvédelmi és Drogprevenciós Konferencia a Szegedi Szakképzési Centrum József Attila Iskolájában. Az eseményen köszöntőt mondott Kiss-Rigó László püspök.

• *Az erőszakmentes kommunikáció szerepe a kereszténységünk megélésében* címmel tartott előadást a Katolikus Házban Fr. Christlin Rajendram sri lankai jezsuita szerzetes atya a Pasztorális Helynökség szervezésében.

Május 17–20. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség és a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium közös zárándoklata a Csíksomlyói búcsúba.

Május 19. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai Irodája és a szegedi Dugonics András Piarista Gimnázium közös szervezésében kerül megrendezésre a III. Kalazanci kupa, a Szeged-Csanádi Egyházmegye Sportnapja. A tornán teremfociban, sakkban és métában mérhették össze erejüket az az általános és középiskolás korú gyerekek.

Május 21. • Pünkösdhétfő, a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség búcsúja és bérmálás a dómban.

• Ferenc pápa rendelkezése értelmében ettől az évtől pünkösdhétfő a *Boldogságos Szűz Mária, az egyház édesanyja* ünnepe.

Május 25. • A Polgári Platform *Szeged történetét meghatározó személyiségek* című sorozatában Ujváry Gábor történész, főiskolai tanár tartott előadást Klebelsberg Kuno egykori vallás- és közoktatásügyi miniszter munkásságáról a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

• Átadták a GEMMA Központ *Szuperhősökért* programja keretében épült, fogyatékkal élő gyermekek számára tervezet speciális játszóteret. Az ünnepségen a Szeged-Csanádi Egyházmegye képviseletében áldást mondott Kiss-Rigó László püspök, mivel egyházmegyénk régóta segíti a GEMMA munkáját. Az eseményen beszédet mondott továbbá Novák Katalin család- és ifjúságügyért felelős államtitkár is.

Május 26. • Matthias Havinga holland orgonaművész adott hangversenyt Szegeden, a székesegyházban az egyházzenei hónap keretében.

• Új kezdeményezésként indult az egyházmegyei gyalogos zárándoklat és találkozó a 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készület jegyében – hagyományteremtő szándékkal, a közösségleg végzett zárándoklatért, az együtt töltött idő örömeért. Első alkalommal az óföldreáki Árpád-kori eredetű templomhoz gyalogoltak közösen kicsik és nagyok, papok, szerzetesek, világiak. Az érkező zárándokok az ebédet követően néptáncos és irodalmi előadást tekinthettek meg. A program elengedhetetlen része volt a szentségimádás és a záró szentmise, melyet Kiss-Rigó László püspök mutatott be. Képes beszámoló tekinthető meg a corunum2020.hu világhálós oldalon.

Május 27. • A Szegedi Espereskerület rózsafüzértársulatai körbeimádkozzák Szeged városát.

Május 28. • Ünnepeles keretek között Kiss-Rigó László püspök és Máté Gábor polgármester rakták le az új Szentháromság-templom alapkövét Pusztaszeren.

Május 30. • Szarvas Péter polgármester, Herczeg Tamás országgyűlési képviselő és Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora tartott közös sajtótájékoztatót Békéscsabán az újonnan átvett Gazdasági Campus MVP-s fejlesztéseiről.

Május 31. • A sekrestyések lelki napját tartották Veréb László szemináriumi spirituális vezetésével Szegeden, a Katolikus Házban a Pasztorális Helynökség szervezésében.

Június • A Grosics Gyula Katolikus Labdarúgó Akadémia korosztályos csapatai új felszerelésben készülhetnek az edzéseken és a bajnoki mérkőzéseken, a Bozsik- és az Interliga után

pedig a program is bővült, hiszen a kisebbek az elmúlt szezontól a Duna Ligában szerepelnek és kéthetente Gödöllőn, valamint Budapesten lépnek pályára a sorozatban.

Június 2. • Közel 60 fiatal részvételével rendezték meg a II. Békés megyei Ifjúsági Találkozót (BIT) Békéscsabán a Szent Antal Plébánián. A nap témáját az *Értékes vagy!* mottó határozta meg.

- Mátyás király emlékmisét celebrált Kiss-Rigó László püspök a bécsi Stephansdombban. A koncelebránsok: Ägidius Zsifkovics kismartoni püspök, Pál László kismartoni püspöki vikárius, Vencser László, az Ausztriai Idegennyelvű Katolikus Lelkészségek Országos Igazgatóságának vezetője, valamint Varga János, a Collegium Pazmaneum rektora volt. A zenei kíséretet a Pécsi Bazilika Mozart Kórusa és Zenekara szolgáltatja. Vezényelt Szamosi Szabolcs, orgonán közreműködött Kovács Szilárd. Az eseményt a magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága, a Magyarság Háza és az Ausztriai Magyarok Érdekközössége szervezte.
- ÁGOTA Gyermek-, Családi és integrációs napot szervezett Szegeden, a Zápor tónál az ÁGOTA Alapítvány és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója színes programokkal.

Június 5. • Kecskemét és Gyula után 3. alkalommal Szegeden került sor a *Demográfia és egészségpolitika: a nevelés ügye* című konferenciára a Szeged-Csanádi Egyházmegye, a Gál Ferenc Főiskola, az EMMI, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság, valamint a Diczfalusi Alapítvány közös szervezésében, melyen előadást tartott Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora is.

Június 5–7. • A Boldog Ceferino Intézet *Cigánypasztoráció a Kárpát-medencében* című projektje keretében tartottak konferenciát a cigánypasztoráció jelenlegi helyzetéről és új kezdeményezéseiről a hódmezővásárhelyi Szent István Plébánián.

Június 6. • Face-to-face imaest *Örömmel merítetek az üdvösség forrásaiból!* (Iz 12,3) mottóval Újszegeden az Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban az Ifjúságpasztorációs Iroda szervezésében.

Július 6–16. • Fiatalok Taizéi zárandoklata Thorday Attila atya vezetésével.

Június 8. • Villámcsapás következtében megrongálódott a székesegyház orgonája, toronyórája és elektronikus rendszere.

- A Szegedi Keresztény Roma Szakkollégiumban mutatott be Te Deum tanévzáró szentmisét Kiss-Rigó László püspök, mellyel a 6. tanévét zárta le a Szokeresz 30 hallgatóval.
- *A kísérő spiritualitása* címmel rendezte meg a III. Mentor-Katekéta Konferenciát az Egyházmegyei Kateketikai Iroda a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében. A konferencia olyan kateketikai szakembereknek szólt, akik Egyházmegyei Kateketikai Irodák referensei, munkatársai vagy katekéta koordinátorok, a katekétaképzés szakmai felelősei – oktatók, gyakorlatvezetők –, mentor-katekéták.

Június 9. • Pappá szentelése 65. évfordulóját ünnepelte Gyulay Endre, az egyházmegye nyugalmazott főpásztora.

- A Báró Gelsey Vilmos-nagydíjat Hoffmann Rózsa korábbi köznevelési államtitkár, a Báró Gelsey Vilmos-díjat pedig Nagy Györgyné gazdasági vezető, adótanácsadó vehette át Kiss-Rigó László püspöktől Szegeden, a székesegyház Altemplomában.

• Baks község önkormányzata és a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium közösen rendezett családi napot, mely Baks lakosságának nagy részét megmozgatta, közel háromszáz résztvevővel.

Június 11. • Megújult a Szeged-Csanádi Egyházmegye honlapja. A korszerű, felhasználóbarát világhálós oldalon könnyen megtalálhatóak az egyházmegyei hivatallal, a plébániákkal és intézményekkel kapcsolatos információk, továbbá a *Napi gondolatok* felvételei, a rendezvények, valamint a pályázatok ismertetői.

Június 12. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye katekétáinak hálaadó szentmiséjét Kiss-Rigó László püspök celebrálta Szegeden, a székesegyházban.

Június 13. • Katekéták Te Deum szentmiséje a székesegyházban.

• A Szeged-Csanádi Egyházmegye papságának hagyományos éves találkozója a gyulai Nádi Boldogasszony Plébánián.

Június 14. • Liturgikus ünnepe alkalmából Páduai Szent Antalnak, a családok és gyermekek oltalmazójának a csontereklyéjét hozták el Padovából a szeged-felsővárosi minorita templomba. A szent ünnepéhez kapcsolódóan rózsafüzért imádkoztak, litániát énekeltek, majd ünnepi szentmisén vettek részt a hívek.

Június 15. • A Gál Ferenc Főiskola a 2017/2018. tanévi központi diplomaátadó és tanévzáró ünnepsége keretében Kiss-Rigó László püspök mutatta be a Te Deum hálaadó szentmisét.

Június 18–20. • A *Csendből forrásozó élet* címmel tartott lelkigyakorlatot Balcsák Szilárd, a Szabadkai Egyházmegye papja a szeged-csanádi katekétáknak.

Június 19–22. • A Szent Ágota Hittábor keretében Visegrádra, Vácra és Esztergomba is ellátogattak azok a résztvevő állami gondozott gyermekek, akik számára a hitük megélése a mindennapokban is nagyon fontos.

Június 20. • A Szegedi Dóm Látogatóközpontban Ballun Viktória képzőművész *Allegória* című kiállítását Kiss-Rigó László püspök nyitotta meg. A tárlat fővédnöke Lázár János országgyűlési képviselő, kurátora Eva Dénesová művészettörténész voltak.

Június 21. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott köznevelési intézményekben dolgozó pedagógusok és munkatársak, valamint az egyházmegye hitoktatóinak tanévzáró hálaadó szentmiséje a székesegyházban.

Június 22. • Gyulán a Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Kar Egészségtudományi Intézetének, Békéscsabán pedig a Gazdasági Kar diplomaátadó ünnepségére és tanévzárójára került sor.

Június 23. • Számos eseménnyel csatlakozott a *Múzeumok éjszakája* országos programsorozathoz a Szegedi Dóm Látogatóközpont.

Június 24. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészszék tanévzáró szentmiséje Szegeden, a székesegyházban.

• Búcsúi szentmisével és körmenettel ünnepelték a csallóközi Bacsfa-Szentantal kegyhelyen a kegykép könnyezésének 303. évfordulóját. Az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta. A szentmisét követően ereklyetiszteletet tartottak, amelynek során a hívek a Mária-kegykép véres könnyei előtt tiszteleghetnek.

Június 25–29. • *Fiatalokkal a keresztény Európáért* címmel rendeztek közép-európai szakmai és tanulmányi találkozót Szegeden, a Dóm Látogatóközpontban.

Június 25–július 1. • Mintegy hetven 13–18 év közötti fiatal részvételével Domaszék-Zöldfáson rendezték meg a XV. Egyházmegyei Ifjúsági Tábor, melynek idei témája az *Ajándék* volt.

Július • Nyártól Tóth Tamás atya, a Szent Gellért Szeminárium egykori növendéke, a Gál Ferenc Főiskola korábbi óraadója lett az MKPK titkára.

Július 3–5. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában működő köznevelési intézmények igazgatói és vezetői a tanévet a fenntartó szervezet (Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság) szervezésében háromnapos észak-magyarországi tanulmányi kirándulással zárták.

Július 6–8. • Lengyelországban jártak tanulmányúton a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium hallgatói, mely érintette Krakkó és Auschwitz emlékhelyeit, valamint az ország lelki fővárosát, a częstochowai Mária-kegyhelyet is.

Július 7. • *A Dömötör-torony titkai* címmel tartottak bemutatót a Dóm Látogatóközpont szervezésében. Az érdeklődők megismerkedhettek Szeged legrégebbi épületével, s Aba-Novák Vilmos freskóival.

Július 9. • Az alsóvárosi Ferences templomban a Szeretet Forrása nevű jordániai kórus adott hangversenyt klasszikus, modern és bizánci liturgikus műveket előadásával.

Július 11. • A székesegyházban Jens Korndörfer orgonaművész adott hangversenyt.

Július 13. • Tóbiás Klára szobrász- és tűzzománcművész szakrális tárgyú alkotásaiból nyílt kiállítás a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. A tárlatot Hóvári János, a Magyar Alkotóművészeti Kft. főigazgatója nyitotta meg.

Július 17. • Szegeden átadták a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hajléktalanokat ellátó új egészségügyi központját, melyet Kozma Imre, a szeretetszolgálat elnöke áldott meg.

Július 20. • XIII. Nándorfehérvári Emléknepok Szeged-Alsóvároson.

Július 21–31. • A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az ÁGOTA Alapítvány hagyományos nyári gyermektábora Doboz-Szanazugon.

Július 25. • Emléktáblát avattak Gál Ferenc teológus professzor halálának 20. évfordulója alkalmából szülőfalujában, Pácinban, a Jézus Szíve-templomban a Ternyák Csaba egri érsek által vezetett koncelebrációs szentmise keretében. A homíliát Kiss-Rigó László püspök tartotta.

• Elindult az hivatalos 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus/iec2020 Facebook-oldal, melyen keresztül sok fiatal tájékozódhat a készülődés fejleményeiről.

Július 26–27. • A Gál Ferenc Főiskola a közösségépítés jegyében részt vett az East Fest Civil Falu programban is, amelynek révén a mezőtúri Városi Strandfürdőben és az Erzsébet-ligetben találkozhattak a fesztiválozók a főiskola munkatársaival.

Július 27. • Kiss-Rigó László püspök celebrált Szent László-élmisét az apostoli lovagkirály halálának 923. évfordulója alkalmából Nyitrán, a piarista Szent László-templomban. Köszöntőt mondott Gyurcsó Zoltán vikárius, a Nyitrai Egyházmegye magyar püspöki helynöke.

Július 28. • Hatméteres világító keresztet avattak Bakson, melyet Antal Imre plébános áldott meg.

Augusztus • A Bács-Kiskun megyei Tass-Alsószenttamáson elkezdődött Ágotafalva felépítése. Az épületek elkészülte és a megfelelő infrastruktúra kialakítása után a jövőben itt tartaná az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató gyermekeknek

szánt programjait. Az ügy előmozdítása érdekében támogatói téglajegy akciót hirdettek meg. A részletek az alapítvány világhálós és közösségi oldalain elérhető.

Augusztus 12–17. • Ezúttal is Domaszék-Zöldfáson tartották a Karitás Országos Képzési Táborát, melyre 60-70 résztvevő érkezett az ország minden tájáról.

Augusztus 8–12. • *Túl önmagunkon* címmel rendezett ifjúsági tábor Szegeden a Fokolare Mozgalom.

Augusztus 17. • *Metamorfózis* címmel nyílt meg Nógrádi Kiss Magdolna képzőművész kiállítása a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. Köszöntőt mondott Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora, a kiállítást Nátyi Róbert művészettörténész nyitotta meg.

Augusztus 19. • Mórahalmon a *Homokháti búcsú* alkalmával az ünnepi szentmisét Benvin Sebastian verbita szerzetes, a Pápai Missziós Művek magyarországi igazgatója mutatta be a Szent László Király templom kertjében.

Augusztus 20. • Ópusztaszeren a nemzeti ünnep alkalmából rendezett hagyományos ünnepségen Kiss-Rigó László püspök áldotta meg a kenyeret.

• Ünnepélyes keretek között Kiss-Rigó László püspök és Szabó István polgármester rakták le az épülő derekegyházi Szent István Király templom alapkövét.

Augusztus 24. • A katekéták évindító alkalma és Veni Sancte szentmise Orosházán.

• A Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai Irodája meghirdette a negyedik Szent Gellért Alkotó- és Rajzpályázatot. A téma – a 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve – a magyar szentek és boldogok: *Tiszták, hősök, szentek*. Több mint 300 diák vett részt a pályázaton.

Augusztus 27–29. • *Az Újszövetség hellén és judaista háttere* címmel rendezték meg a 29. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferenciát a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Augusztus 30. • Játékos workshop – *Ciklus-show* címmel – 10–12 éves lányoknak a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

Augusztus 31. • A Baptista Szeretetszolgálat tanévnyitóval egybekötött épületátadó ünnepséget tartott Szegeden, a Szegedi Baptista Középiskolában. A szervezők meghívására az ünnepségen Kiss-Rigó László püspök köszöntötte a diákokat és tanáraikat.

Augusztus 31–szeptember 2. • A SZKRSZ közössége idén háromnapos tokaji kirándulással egybekötött vidám csapatépítő élménypedagógiai tréninggel indította a tanévet.

Szeptember • A Grosics Akadémia továbblépett az ovifociban. Gyulán már eddig is hat óvodában tartott úgynevezett Ovi-focit, s a legtehetségesebb 5. életévét betöltött gyermekek az akadémiára kerültek. Idén az akadémia edzői már Méhkeréken, Sarkadon és Békéscsabán is tartanak foglalkozásokat az óvodás gyermekeknek. A szakemberek sok játékkal és ügyességi gyakorlatokkal igyekeznek megszerettetni a labdarúgást a legkisebbekkel.

Szeptember 1. • *Örökös Ökoiskola* kitüntető címet nyert el az Emberi Erőforrások Minisztériumától a Gál Ferenc Főiskola Szarvasi Gyakorló Iskolája, a GFF Szakképző Intézménye pedig az *Ökoiskola* kitüntető címet kapta meg a 2018. szeptember 1–2021. augusztus 31-ig terjedő időszakra.

Szeptember 2. • A Maroslelei Általános Iskola alapításának 185. évfordulója alkalmából tartott ünnepségsorozat részeként Kiss-Rigó László püspök szentmisét mutatott be, megáldotta

a templom falán elhelyezett emléktáblát, valamint rövid beszédet mondott a tanévnyitó ünnepségen.

Szeptember 3–15. • Iskolatáska akciót szervezett az Egyházmegyei Karitás, melynek keretében még használható iskolatáskákat fogadott be, és adott tovább rászoruló családok részére.

Szeptember 7. • Gyulay Endre nyugalmazott püspök nyitotta meg Dömötör Mihály fotóművész *Kereszt parafrázisok – a XII. stáció* című kiállítását a Kass Galériában.

Szeptember 7–9. • Székesfehérváron tartották a Katolikus Társadalmi Napok (KATTÁRS) színes és sokrétű programsorozatát, melyen az Egyházmegyei Karitás is részt vett.

Szeptember 8. • Kisboldogasszony ünnepén szentelte pappá Kiss-Rigó László püspök Kovács Zoltán diakónust, a Szent Gellért Szeminárium növendékét a székesegyházban.

Szeptember 8–12. • Mária-napok az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban.

Szeptember 9. • Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban Bőjte Csaba ferences szerzetes mutatta be a szentmisét a Szobori búcsú alkalmából.

• Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi szabadtéri szentmisét a szigetvári kegytemplomnál a városi önkormányzat által ez évben 186. alkalommal rendezett Zrínyi Emlékünnepség alkalmából. 452. évfordulóját ülték Zrínyi Miklós és vitéz harcostársai kivonulásának és halálának.

Szeptember 13. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában dolgozó pedagógusok és munkatársaik közös *Veni Sancte* koncelebrációs szentmiséjét az új tanév kezdete alkalmából Kiss-Rigó László püspök vezette Szegeden, a székesegyházban.

Szeptember 14. • A Gál Ferenc Főiskola megtartotta 88. tanévet megnyitó központi ünnepségét az intézmény négy karának részvételével a főiskola Klebelsberg-termében. Köszöntőt mondott Kozma Gábor rektor és Hegyi László, az Emberi Erőforrások Minisztériuma főtanácsadója. Az ünnepséget követően Kiss-Rigó László püspök *Veni Sancte* szentmisét mutatott be a székesegyházban. A főiskola négy karának összesen 1500 hallgatója van, köztük 499 elsőéves a 2018/2019-es tanévben. Rajtuk kívül a főiskola két óvodájában és iskolájában 900 gyermek kezdte meg az évet. A Gál Ferenc Főiskola a szarvasi Pedagógiai Kar, a gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Kar mellé idén átvette a békéscsabai Gazdasági Kart is.

Szeptember 14–15. • A Szent Gellért Szeminárium növendékeinek első rekollektációs hétvégeje.

Szeptember 15. • Egynapos beteglátogató tréninget szervezett az Egyházmegyei Karitás.

• Egyházmegyénket is képviselték fiatalok az Eucharisztikus Világkongresszusra való készüllet jegyében megrendezett *Forráspont – Ifjúsági Eucharisztikus Napon* Budapesten, a MOM Sportközpontban.

Szeptember 20–november 8. • *Társadalmi biztonság – prevenciók ismeretek* címmel Szegeden és Szarvason indított kurzust a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gál Ferenc Főiskolája a Békés és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányságokkal együttműködésben.

Szeptember 21. • *Caritas Junior* képzést tartott az Egyházmegyei Karitás Központ Szegeden.

• A *Jó Pásztor* című zenés drámát mutatták be Boldog Brenner János életéről és vértanúságáról Szegeden, a Szent-Györgyi Albert Agórában az Iványi Tamás és Barátai Társulat előadásában.

• *Égni kiégés nélkül – kötelességeink hálójában* címmel tartották meg az V. Hírvivők Konferenciát a Gál Ferenc Főiskola Nevelés- és Társadalompszichológiai Tanszéke szervezésében, a SZEGEPI-vel együttműködésben.

Szeptember 21–október 1. • 11. alkalommal rendezte meg a Szeged-Csanádi Egyházmegye a Szent Gellért Fesztivált egyházmegyének védőszentje tiszteletére Szegeden, a székesegyházban és a Gál Ferenc Főiskolán.

Szeptember 22. • Domaszék Zöldfásra, az Egészséges Életmód Táborba látogattak a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató gondozottjai.

Szeptember 22–25. • *Közösségben sokkal messzebbre világítunk, mint egyedül* mottóval Tatán tartották meg a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat éves találkozóját, melyen a Szoke-resz is képviselte magát.

Szeptember 23. • A torinói lepelről *A lepel és a húsvéti szent három nap* címmel tartott előadást John P. Jackson, a lepel tudományos kutatásának egyik nemzetközi szaktekintélye a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében. A tudományos prezentáció előkészületeként néhány nappal korábban ismeretterjesztő előadást tartott Thorday Attila teológiai tanár, plébános az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánián.

Szeptember 24. • A Szeged-Belvárosi Plébánia közösségének hagyományos autóbuszos zárándoklata Őcsanádra Szent Gellért ünnepé alkalmából.

• Mórahalmon elhelyezték a katolikus iskola bővülésével szükségessé vált új épület alapkövét. A kivitelezés költségeivel a Szeged-Csanádi Egyházmegye saját forrásaiból támogatta az iskola fejlesztését.

Szeptember 25. • Névadója tiszteletére Szegedre érkezett a budapesti Szent Gellért Katolikus Iskola és Gimnázium 500 fős közössége. A vendégek számára Kiss-Rigó László püspök celebrált szentmisét a székesegyházban, melyet követően az altemplomban az egyházmegye vendégül látta a zárándokokat.

• *Hogy szolgál a kedves egészségre? – A testünk visszajelzéseire épülő, egyéni, egészséges táplálkozásról* címmel tartott előadást Sipos Tibor orvos, természetgyógyász a CsaládEgyetem keretében a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

Szeptember 28. • Kiss-Rigó László püspök áldotta meg a szegedi Fénysugár Katolikus Óvodát, az épület felújítási munkálatait követő ünnepség keretében.

Szeptember 29. • 41. alkalommal rendezték meg a Szent Gellért Ifjúsági Napot, melynek idei témája *Az élet útjára tanítasz engem* (Zsolt 16,11) volt. A nap előadója Balcsák Szilárd lelkipásztor volt Szabadkáról. Az egyházmegye különböző településeiről összesen mintegy 400 középiskolás, egyetemista és fiatal családós érkezett az eseményre, a Szeged-Alsóvárosi Ferences Plébániára. A hagyományosan az egyházmegye védőszentje tiszteletére rendezett találkozót a Szeged-Csanádi Egyházmegye Ifjúságpasztorációs Irodája (IPC) szervezte.

Szeptember 30–október 7. • A Szeged-Belvárosi Plébánia közössége Magyarok Nagyasszonya búcsú ünnepéhez kapcsolódó ünnepi hetet tartott, melynek szentmiséje keretében kihelyezték a székesegyház szentélyébe a *Szögedi Madonna-szobrot*. Az ünnepi hét folyamán az esti szentmisék keretében beszédek hangzottak el egy-egy Szűz Máriához kapcsolódó témáról. A templombúcsúhoz kapcsolódóan október 5-én éjszakai gyalogos zárándoklatot szerveztek a deszki Magyarok Nagyasszonya-templomba, 8-án pedig buszos zárándoklatot Máriaradnára.

Október 1–november 26. • Alkotóház Szegeden az Egyházmegyei Karitászi Központ szervezésében. Az itt készült ajándéktárgyakat a karácsonyi vásárbán értékesítették.

Október 2. • Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szervezésében *Élő muzeális gyűjtemények – Élő egyházi könyvtárak* címmel megrendezett szakmai nap keretében Kövécs Ildikó, a GFF könyvtárvezetője tartott előadást a Gál Ferenc Főiskolán. Az eseménnyel a névadó teológusprofesszorra emlékeztek halálának 20. évfordulója alkalmából.

Október 5. • Harmadik alkalommal szervezett *Hadifogolytábor és hadifogolysors a Szegedi Fegyház és Börtönben 1944–1945-ben* címmel emléknapot a Szegedi Fegyház és Börtön az intézet dísztermében. Az esemény zárásaként a résztvevők megkoszorúzták a hősök emléktábláját az intézet homlokzatán. Az emléknapon részt vett Kiss-Rigó László püspök is.

• Hittanos találkozó a székesegyházban.

Október 6. • *Az Úr házában van elültetve, Istenének csarnokában bont virágot* (Zsolt 92,14) mottóval rendezték meg az első Szeged-Csanádi Egyházmegye Ministráns Találkozót Szegeden, a Szent Gellért Szemináriumban. Az eseményre az egyházmegye számos településéről 131 ministráns érkezett, 9-10 éves fiúk és lányok egyaránt.

• Áadták Budapesten a Mindenszentek templomában az idei Caritas Hungarica-díjakat. Egyházmegyéinkből Szénási Ferencné, a Szeged-Felsővárosi Plébánia korábbi karitászi csoportvezetője, továbbá Herjeczki Jánosné, a gyulai Nádi Boldogasszony Plébánia és Ancsin Pálné, a békéscsabai Szent Antal Plébánia karitászi csoportvezetője részesültek az elismerésben.

Október 7. • Új Szűz Mária-szobrot állítottak Hódmezővásárhelyen, teljes mértékben közadakozásból. Náray Sándor szobrászművész műalkotását Kiss-Rigó László püspök áldotta meg szentmisét követően.

Október 8. • A Gál Ferenc Főiskola külügyi titkára, Thékes István szeptemberben a horvátországi Katolikus Egyetem vendége volt, és megállapodást kötött a főiskola nevében a zágrábi intézménnyel. Ezzel együtt mintegy 40 olyan külföldi egyetemmél áll már partneri kapcsolatban a főiskola, ahová hallgatók és oktatók ösztöndíjra pályázhatnak az ERASMUS+ program keretében. További részletek a gff-szeged.hu világhálós oldalon olvashatók.

Október 9., november 12., december 4. • A Pasztorális Helynökségre havi rendszerességgel pasztorációs papi műhelybe hívták a paptestvéreket, ahol Koncz András egyházi fejlesztő és a helynökség munkatársai tartottak vezetésfejlesztési tanfolyamot.

Október 10. • Ebben a tanévben is elindult a *Tájékozó* lelkeségi és hivatástisztázó műhely a Szeged-Alsóvárosi Ferences Plébánián Jyothi Jampana és Anna Mária Peřka szalvátor, Mázás Orsolya Marianna domonkos és Nyúl Patrícia M. Fidelis Boldogasszony nővér), valamint Köllő Sándor egyetemi lelkész és Bezzegh Gábor Kelemen ferences testvér vezetésével.

Október 11–december 14. • *Egyház és társadalom* címmel indult hatrészes előadássorozat a Gál Ferenc Főiskolán.

Október 10–14. • Katekéták őszi lelkigyakorlatát tartották Domaszék-Zöldfáson Claudius Misquitta SDB vezetésével.

Október 16. • Mustó Péter jezsuita *A lélekről* címmel tartott előadást Szegeden, a Katolikus Házban a CsaládEgyetem keretében az Egyházmegyei CsaládKözpont szervezésében.

Október 17. • Meseíró pályázatot hirdetett a Szeged-Csanádi Egyházmegye, melyben arra buzdították a gyerekeket, hogy Berg Judit *A holló gyűrűje* című meséje nyomán keltsék életre a templomukban látható ábrázolásokat. A legszebb meséket a *szeged-csanad.hu* világhálós oldalon teszik közzé.

Október 18. • A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató szakmai konzultációs napja Szegeden, a Csongor téri Központban.

• *Egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért* elnevezésű kezdeményezéshez csatlakozva világszerte gyermekek imádkoztak a békéért és az egységért októberben, a rózsafüzér hónapjában. Az évekkel ezelőtt eredetileg Venezuela keresztény közösségeitől indult kezdeményezéshez világszerte, így hazánkban és egyházmegyéinkben is csatlakoztak gyermekek szülei, illetve hitoktatóik vezetésével. A kiinduló ötlet az a Szent Pio atyától származó gondolat volt, miszerint „ha egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért, akkor a világ meg fog változni”.

Október 20. • Egyházmegyei Eucharisztikus Lelkinapot szerveztek Orosházára *Az Eucharisztia az egyház életének forrása* mottóval. A lelkinap a felnőtt és idősebb korosztályt szólította meg, ahol Serfőző Levente és Hatházi Róbert atya előadása mellett a jelenlevők szentség-imádáson és közös záró szentmisén is résztvehettek.

Október 21. • Negyven évvel ezelőtt, 1978. október 22-én mutatta be II. János Pál pápa székfoglaló szentmiséjét Rómában. Ebből az alkalomból a ruzsai Urunk Színeváltozása Plébánia közössége a testvérplébániai kapcsolatokat felvételét kezdeményezte olyan egyházközségekkel, amelyeknek birtokában van a szent pápa egy-egy ereklyéje. A testvérplébániai megállapodás aláírását követően ünnepi szentmisét mutatott be a falu főterén Veres András győri püspök, a Magyar Püspöki Konferencia elnöke, melyet gyertyás felvonulás követett.

Október 21. • Pálffy István dublini magyar nagykövet meghívására nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódóan Dublinban az ideiglenes székesegyházban celebrált szentmisét a helyi magyar közösség számára Kiss-Rigó László püspök.

Október 23. • A Csongrád Megyei Önkormányzat valamint a Csongrád Megyei Kormányhivatal közös 1956-os megemlékezésének keretében Kiss-Rigó László püspök celebrálta az emlékező szentmisét.

Október 24. • Cselényi István Gábor nyugalmazott görög katolikus lelkész, nyugalmazott egyetemi tanár tartott előadást Isten anyai arcáról Szegeden, a Katolikus Házban.

Október 27. • Szociális-karitatív önkéntes alapképzést tartott az Egyházmegyei Karitás Szegeden.

November 1. • Mindenszentek ünnepe alkalmából Kiss-Rigó László püspök celebrált ünnepi szentmisét a lőkösházi Fatimai Szent Szűz-templomban. Ugyanaznap Szegeden a székesegyházban az esti szentmisét mutatta be a főpásztor. Hódmezővásárhelyen ökumenikus szertartás keretében avatták fel az egy évvel korábban elhunyt polgármester, Almási István közadakozásból épült síremlékét, melyet a főpásztor áldott meg.

November 4. • Szentmise elhunyt szeretteinkért és megemlékezés az 1956 forradalom vérbefojtásának napján az áldozatokról. Közös mécsesgyújtás a dóm parkjában található Magyar Pieta szobornál.

November 5–27. • Roma Őszi Fesztivál a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium szervezésében Szegeden.

November 5–30. • A Magyar Tudományos Akadémia 2018 novemberében 15. alkalommal rendezte meg a *Magyar Tudomány Ünnepe 2018* című országos és határon túli programsorozatot, amelynek aktuális mottója *Határtalan tudomány* volt. A Gál Ferenc Főiskola négy kara több rendezvénnel csatlakozott a kezdeményezéshez.

November 7. • *Rácson innen, rácson túl* címmel Koroknai András nyugalmazott református lelkésznek egy jelenleg börtönbüntetését töltő személlyel folytatott beszélgetését hallgathatták meg az érdeklődők a Gál Ferenc Főiskola Klebelsberg-termében, a Kortárs Hallgatói Tanácsadó Közössége (KHTK) szervezésében.

November 9. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye, a Lengyel Köztársaság Szegedi Konzulátusa, a Budapesti Lengyel Intézet, a Lengyel Külügyminisztérium, a Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége, valamint a Szegedi Lengyel Önkormányzat közösen rendezte meg a Polska niepodległa 1918–2018 (független Lengyelország 1918–2018) emléknapot *Mi nem könyörögünk a szabadságért, mi harcoltunk érte!* mottóval a Dóm Látogatóközpontban. A rendezvény arra emlékeztetett, hogy 123 év széttagoltság után a lengyelek generációinak raboskodása, szenvedése, erőfeszítése és halála árán 1918-ban Lengyelország visszanyerte függetlenségét.

November 10. • Szakmai délutánt tartottak Békéscsabán katekétáknak a Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskolában.

November 13. • Kiss-Rigó László püspök meghívására Pápai Lajos nyugalmazott győri püspök tartott előadást Szegeden, a Szent Imre Katolikus Egyetemi Szakkollégiumban.

November 16. • Szoboravató ünnepséget rendezett a Szeged-Csanádi Egyházmegye, Ukrajna Szegedi Tiszteletbeli Konzulátusa, valamint a Szegedi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat az 1932–1933. évi Ukránai Holodomor (Éhínség) áldozatainak emlékére, a genocídium 85. évfordulója alkalmából. Az ünnepségen köszöntőt mondott Kiss-Rigó László püspök, Nepop Ljubov, Ukrajna rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, valamint Magyar Levente, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára. Korzs Bohdan szobrászművész alkotását a székesegyház mellett található Szolidaritás Emlékparkban helyezték el.

November 17. • *A kapcsolódó nevelésről* címmel interaktív előadást és szemináriumot tartottak Szegeden a CsaládEgyetem keretében az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

November 20. • *Teremtésvédelem: mit tehetünk, kinek higgyünk?* címmel tartott előadást Nemes Csaba a CsaládEgyetem keretében a Katolikus Házban az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

November 22. • *Szolidaritás Napja – a hajléktalanokkal hajléktalanokért*, melynek keretében Szegeden a Katolikus Egyetemi Lelkészség diákjai és a hajléktalanok közös ópusztaszeri kiránduláson vettek részt.

• A Magyar Tudomány Ünnepe programsorozat keretében rendeztek emlékkonferenciát a Gál Ferenc Főiskolán *Tanuljuk meg Szűz Máriától Krisztust hordozni!* címmel. A 2018. év Glattfelder Gyula csanádi püspök Temesvárról történő kiutasításának, Szegedre érkezésének 95., halálának pedig 75. évfordulója, ugyanakkor 150 éve született Foerk Ernő építész, a szegedi dóm tervezője. A többszörös jubileum alkalmából került sor az emlékkonferenciára.

November 24. • A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve 24 órás szentségimádást tartottak világszerte, melyhez a szegedi székesegyház és egyházmegyének számos plébániája is csatlakozott.

• A Nagybecskereki Egyházmegye székesegyházaként szolgáló templom felépítésének 150. évfordulóján bemutatott ünnepi szentmisén Kiss-Rigó László püspök mondta a magyar nyelvű homíliát.

• Áldoztatók képzését és lelkinapját tartották Szegeden Benyik György és Veréb László közreműködésével a Pasztorális Helynökségen.

November 25–december 18. • *Angyalbatyu* címmel szervezett országos gyűjtést a Katolikus Karitászs adventre, rászoruló gyermekek karácsonyának szebbé tételére.

November 30–december 2. • Adventi IFI hétvége a Zöldfás Lelkigyakorlatos Központban az Ifjúságpasztorációs Iroda szervezésében.

December 1. • Hagyományosan orvosokért és egészségügyi dolgozókért mutattak be szentmisét Szegeden, a jezsuiták Szent József templomában.

December 2. • Advent első vasárnapján az összegyűlt adventi nyitó szentmise a Jezsuita templomban Kovács Zoltán kisteleki káplán celebrálásával.

December 2–9. • *Egy millió Csillag a szegényekért* címmel rendezte meg hagyományos akcióját a karitászs.

December 7–9. • TESTTEO Hétvége Szegeden a Katolikus Házban az Egyetemi Lelkészség szervezésében.

• Az Egyetemi Lelkészség szokásos adventi lelkigyakorlata Domaszék-Zöldfáson.

December 8. • Szeplőtelen Fogantatás ünnepén adott jótékonyági hangversenyt a *Lautitia* gyermekkórus Szegeden a székesegyházban a *Korábban Érkeztem Alapítvány* javára.

• A Szokeresz adventi áhítata Zsódi Viktor piarista szerzetes vezetésével.

December 11–17. • Karácsonyi Karitászs Vásár Szegeden, a Dugonics téri Nagyruházban felállított Karitászs-standon. Az Alkotóházban készült kézműves munkák értékesítéséből származó bevételt rászoruló családok téli tüzelőjére fordította az Egyházmegyei Karitászs.

December 13. • *Nagyszülővé válni* címmel szemináriumot tartottak Szegeden a CsaládEgyetem keretében az Egyházmegyei CsaládKözPont szervezésében.

December 17. • Az Egyetemi Lelkészségi Karácsony, ahol a közösségekbe járó egyetemisták megajándékozták egymást, és együtt ünnepelehtték a közelgő karácsonyt, Krisztus születését.

December 30. • Szent Család vasárnapján püspöki szentmise az egyházmegyei családok részvételével a CsaládKözPont szervezésében.



TARTALOMJEGYZÉK

A két út (1. zsoltár)	3
Január – Boldogasszony hava – naptár	4
Február – Böjtelő hava – naptár	5
Március – Böjtmás hava – naptár	6
Babits Mihály: Áldás a magyarra	7
„A kövekből falak emelkednek, az élő kövekből közösségeket építünk” Interjú Kiss-Rigó László püspökkel	9
Elindultam szép hazámból (népdal)	16
Benedek Elek: Lehel kürtje	17
Egyházmegyei mozaik Válogatás a Toronyirány magazin 2018-as tudósításaiból	19
Buda Ferenc: Fohász a virradatban	36
Az üldözött reggeli imája (3. zsoltár)	39
Április – Szent György hava – naptár	40
Május – Pünkösöd hava – naptár	41
Június – Szent Iván hava – naptár	42
Juhász Gyula: A hegyi beszéd	43
Miklós Péter: A Tanácsköztársaság és a katolicizmus	44
Erdő, erdő, erdő, marosszéki kerek erdő (népdal)	51
Benedek Elek: Péter és Pál	52
Juhász Gyula: A himnus	55
Marton Árpád: Kultúr-körök 2018	56
Reviczky Gyula: Pünkösöd	65
Isten házában (15 [14]. zsoltár)	67
Július – Szent Jakab hava – naptár	68
Augusztus – Kisasszony hava – naptár	69
Szeptember – Szent Mihály hava – naptár	70

Mezey Katalin: Boldog	71
Pintér M. Lajos: Felelősséget vállalnak az elesettekért	
<i>Karitás és ifjúságvédelem az egyházmegyében</i>	72
Megyen már a hajnalcsillag lefelé (<i>népdal</i>)	81
Benedek Elek: A só	82
Papp Gábor: Évfordulók, előadások, koncertek Békés megyében	85
Sík Sándor: Himnusz Kalazanci Szent Józsefhez	95
Miklós Péter: Közös múlt, közös jövő	
<i>A keleti kereszténység és a csanádi egyházmegye</i>	96
Pilinszky János: Imádságért	103
Kányádi Sándor: Szelíd fohász	105
Isten velünk (46 [45]. zsoltár)	107
<i>Október – Mindszent hava – naptár</i>	108
<i>November – Szent András hava – naptár</i>	109
<i>December – Karácsony hava – naptár</i>	110
Csanád Béla: Éjféli mise	111
Pintér M. Lajos: Az építkezésünk szolgálat	
<i>A Dél-Alföld főiskolájává vált a Gál Ferenc Főiskola</i>	112
Este van már, késő este (<i>népdal</i>)	122
Benedek Elek: Istené a szállás	123
Antal Zsolt–Fazekas Szabolcs: Evangélium –	
<i>két éve a közmédia képernyőjén</i>	126
Gárdonyi Géza: Fel nagy örömmel!	133
Jubiláns atyák 2018-ban	134
Elhunyt lelkipásztorok	135
Szeged-Csanádi Egyházmegyei krónika, 2018	138

Szeged-Csanádi Egyházmegye Toronyirány Kalendárium

Megjelenik évente egyszer

Felelős kiadó: dr. Kiss-Rigó László,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke

6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.

Kiadja a Gerhardus Média Központ Kft.

Felelős szerkesztő: dr. Antal Zsolt

Kiadványmenedzser: Orosz László

Nyomdai előkészítés: WellCom Stúdió

Nyomtatás: Pharma Press Nyomdaipari Kft.

ISSN 2016-6236

A borítón Szent Gellért püspök szobra, Tóth István (1861–1934) alkotása látható,
mely a szegedi dóm főkapuja középső boltívének keleti oldalán áll
(Rechtenwald Kristóf felvétele)



Idén tizedik évfolyamába lépett a Toronyirány magazin és kalendárium. A kiadványok életre hívását 2009-ben Kiss-Rigó László püspök kezdeményezte azzal a céllal, hogy a tájékoztatás és ismeretterjesztés segítségével hiteles eszköze legyen az összetartozásnak, a keresztény identitás- és küldetéstudat erősítésének. Az évforduló alkalmából kalendáriumunkban válogatást közlünk a Toronyirány magazin borítóiból, bízva abban, hogy olvasóink az elkövetkező évtizedben is megtisztelnek bennünket figyelmükkel.



GERHARDUS
KIADÓ